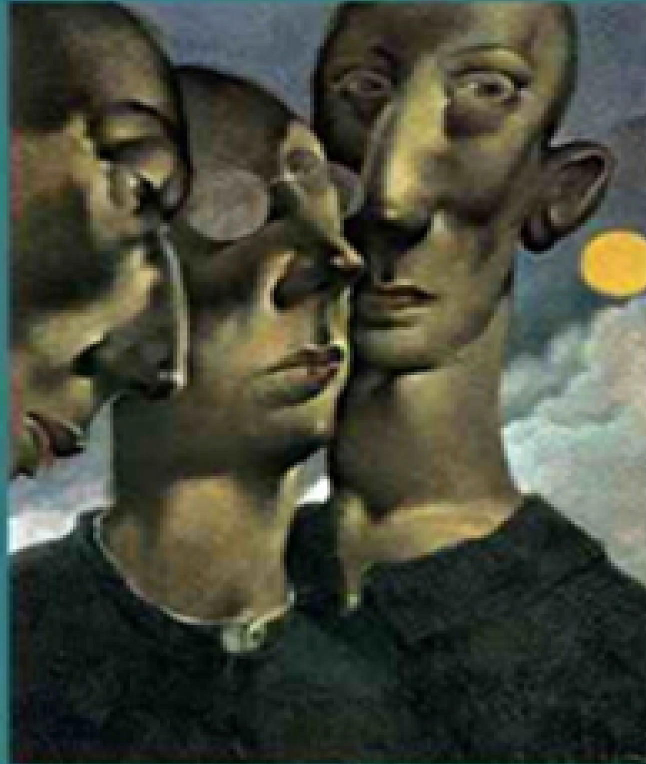
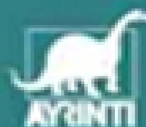
Aşksız İlişkiler

SAMUEL BECKETT

İngilizce'den Çeviren: Uğur Ün

3. BASIM

Samuel Beckett

Aşksız İlişkiler

içindekiler

Dante ve ıstakoz

Sabahtı, aydaki kantolardan ilkinde takılıp kalmıştı Belacqua. Kafası feci karışmıştı, hiçbir şey anlayamıyordu. Neşe saçan Beat-rice oradaydı, Dante de; Beatrice ona ayın üzerinde görülen karaltıları açıkladı bir bir. Öncelikle nerede yanılgıya düştüğünü gösterdi, sonra kendi açıklamalarını aktardı. Tüm bunlar Beatrice'e, Tann'nın öğrettikleriydi, bu nedenle Belacqua doğruluklarına güvenebilirdi. Tüm yapması gereken onu adım adım izlemekti. Savların çürütüldüğü birinci bölüm kolayca anlaşılıyordu. Beatrice düşüncelerini, konudan uzaklaşmadan, zaman yitirmeden, tam olması gerektiği gibi açıkça ortaya koydu. Ama kanıtlamanın yer aldığı ikinci bölüm, öylesine karmaşıktı ki Belacqua'nın kafası hiçbir şey almadı. Yanlışların ortaya konması, eleştirilmesi açık seçikti. Ama

gerçek olguların kısa bir değerlendirilmesi niteliğindeki kanıt bölümü Belacqua'yı duraksatmıştı. Bir an önce Picarda'ya gitmek istediği için de canı oldukça sıkılmıştı. Hâlâ içinden çıkamadığı dizeleri düşünüyor, yenik düşmek ağrına gidiyordu, en azından sözcüklerin anlamlarını, bir yapı içinde dizilişlerini ve yanlış bilgilendirilmiş ozana verdikleri hoşnutluğu kavramak istiyordu, böyle-, ce bir sonuca ulaştığında, rahatlamış olarak kutlamaları kabul etmek ve eski düşüncelerini yadsıdığını kesin bir dille' açıklamak için kaldırabilirdi başını kitaptan.

Beyni hâlâ bu karanlık bölümle uğraşadursun saatin on ikiyi vurduğunu duydu. Anında koptu önündeki işten. Kitabı p^makla-rıyla tartarak kaldırdı, geriye doğru avucuna tam oturacak biçimde yerleştirdi. İlahi Komedya, kapağı yukarıda, avuçlarının içinde duruyordu. Kitabı böylece tutarak burnunun tam altına götürdü ve çarparak kapattı. Bir süre daha havrada tuttu, öfkeli gözlerle süzdü, ellerinin etli kısımlarıyla karton kapağını içeriye doğru bastırıyordu. Sonra bir kenara bıraktı.

Usu durulsun ve bu aşağılık karışıklık dinsin diye iskemleye sırtını yasladı. Usu yerine gelene kadar yapacak bir şey yoktu, yavaş yavaş geliyordu o da. Daha sonra yapacaklarını düşünmeliydi artık. Her zaman yapmak zorunda olduğu bir şeyler çıkıyordu insanın karşısına. Üç önemli iş vardı yapılması gereken. İlkin öğle yemeği, sonra ıstakoz ve daha sonra da ftalyanca dersi. İşte bunlarla uğraşacaktı. dalyanca dersi sonrasında yapacakları için, şu an kararsızdı. Kuşkusuz okulda birileri ikindi ve akşam için can sıkıcı dersler koymuştu, ama bu konuda bilgisi yoktu. Önemli de değildi. Önemli olan: Bir öğle yemeği, iki ıstakoz, üç dalyanca dersiydi. Yeterince iş vardı önünde.

Yemeği ele alacak olursak pek hoş bir uğraştı bu. Eğer bir yemek istiyorsa, gerçekten de lezzetli bir yemek hazırlaması olasıydı; bunun için saltık bir sessizliğe gereksinmesi vardı. Ama eğer rahatsız edilirse; yerinde duramayan bir geveze, kafasına doğmuş' büyük düşünceleri paylaşmak ya da başka isteklerle çat kapı evine damlarsa, dünyada geçmezdi lokmalar boğazından, yemek damağında zehir tadı bırakır, daha da kötüsü tat duygusunu yitirirdi. Hepten yalnız kalmalı, yemeğini hazırlarken tam bir dinginlik ve sessizlik içinde olmalıydı.

İlk yapılacak şey kapıyı kilitlemekti. Artık kimse yanına gelemezdi. Eski bir *Herald* açıp masanın üzerine serdi. Katil McCa-be'in biçimli. yüzü kendisine bakıyordu. Sonra havagazını yaktı, dörtgen biçimindeki, ekmek kızartm^to kullandığı düz, asbest ızgarayı duvardaki çividen aldı ve alevin üzerine düzgünce koydu. Alevi kısmak gerekiyor, diye düşündü. Ekmekler kesinlikle çarçabuk kızartılmamalıydı. Gerektiği gibi kızartılmak isteniyorsa, uzun süre hafif ateşte tutulmalıydı. Yoksa, yalnızca dışı kömüre çeviri-lir, içi başlangıç^ki gibi yumuşacık hamur kıvamında kalırdı. Her şeyden çok tiksindiği bir şey varsa, o da dişlerinin hamursu bir yumuşaklıkla Jc.arşılaşmasıydı. Oysa işi gerektiği biçimde yapması öylesine kolaydı ki. Havagazını açmış, ^^ırtıcıyı yerine koymuştu. Birazdan ekmekler kesildiğinde her şey hazır olacaktı demek ki. Şimdi uzun ekmek bisküvi kutusundan ç^mış, bir ucu McCa-be' in suratında düzgünce kesilmişti. Ekmek bıçağıyla vurulan iki canlı darbe, yemeğinin ana malzemesini oluşturan, henüz kızartılmamış, yuvarlak bir çift ekmek dilimini, ağzını tatland^ak üzere önüne sundu. Kalan ekmek kutuya kapatıldı, kırıntılar da, hiç var olmamışçasına hararetle süpürüldü, ekmekler

hırsla yakalanıp ızgaraya götürüldü. Tüm hazırlık çok seri ve alışılagelmiş biçimde tamamlandı.

İşte şimdi gerçek bir yeteneğe gereksinim duyulacaktı, bu noktada sıradan bir kişi her şeyi yüzüne gözüne bulaştırırdı. Yanağını ekmeğin yumuşaklığına dayadı, süngersi, sıcak ve tazeydi. Ama bu kadifemsi dokunuş ve dolgun beyazlık kısa bir süre içinde yok olacaktı. Tedbiri elden bırakmayıp alevi biraz daha kıstı ve yumuşak bir dilimi yanan ızgaranın üzerine düzgünce yerleştirdi, öylesine düzgün bir desendi ki oluşan, Japon bayrağını anımsatıyordu insana. Sonra yan yana düzgün bir biçimde durmaları için yer kalmadığından ikinciyi üste koydu -iyi dilimlemesi gerekiyordu onları, yoksa hiç uğraşmasa da olurdu- evet alttaki dilim kız^maya başlamıştı. İlk adayın işi bittiğinde, yani her tarafı karardığında üsttekiy-le yer değiştirdi, öyle ki kapkara ve dumanları tüterek işi görülmüş bir biçimde artık üstte durma sırası kendisinde, ötekinin de aynı işlemden geçmesini bekleyecekti.

Tarlasını ekip biçen birine işi kolay gelir, annesinden öğrenmiştir bunu. Ay yüzeyindeki karaltılar, ellerinde diken demeti, her şeyini yitirmiş, yeryüzünde lanetlenmiş kaçak ve serseri Kabil’dir. Aydır bu düşkün çehre, Tanrı’nın ilk kez merhamete gelerek dağlayıp yaktığı bu toplumdışı varlık kolay kolay ölemeyecektir. Tüm bunlar tarım işçisinin kafasında bulanıktır ama ne önemi var ki. Annesi de hoşnuttur durumdan, kendisi de.

Belacqua alevin önünde diz çökmüş, ızgarayı inceliyor, kızartmanın tüm evrelerini denetliyordu. Zaman alıyordu bu, ama bir iş yapmaya değerse, h^fo verilerek yapılmalıydı; doğru bir söz. İşin bitmesinden çok önce oda dumanla ve pis bir yanık kokusuyla dolmuştu. Havagazı musluğunu kapadı, insan bilgi ve becerisinin yapabileceklerini göstermişti artık, kızartıcıyı çivisine astı. Büyük bir sorumsuzluk örneğiyle karşı karşıyayız. Duvar kâğıdını da epeyce karartmıştı. Katışıksız ve basit bir serserilikti bu. Ama umursamıyordu. Babasının duvarı mıydı? Aynı iç karartıcı duvar kâğıdı, orada elli yıldır duruyordu. Geçen onca zaman iyice soldurmuştu kâğıdı. Daha kötüsü düşünülemezdi.

Sonra bol bol baharat, tuz ve acı kırmızıbiber özenle sürüldü ekmeklere, gözenekler ısıdan genişlemişti. Tereyağı sürmemişti, Tanrı korusun, her dilime yalnızca bir miktar hardal sürmüş, tuz ve kırmızıbiber ekmişti.

Tereyağı aptalca bir şeydi, kızarmış ekmeği yumuşatırdı. Yağlı ekmekler, kafalarında takma dişlerden başka bir şey taşımayan araşt^a görevlileri ve bağnaz dinciler içindi. Belacqua gibi güçlü kuvvetli bir gül fidanı için uygun değildi. Onca uğraş verip hazırladığı bu yemeği, esriklik ve utku duygularıyla yiyip yutacaktı. Gözlerini kapatıp ağzına atacak, köpekdişle-riyle bir hamlede un ufak ettiği yumuşacık lokmayı bir güzel mideye indirecekti. Sonra her çiğneyişte damağını yakan, gözlerini yaşartan keskin baharatın, acının verdiği perişanlık!

Ama henüz her şey tamamlanmamıştı, yapılacak çok iş vardı. Ekmekleri yakmış, düzgün kızartamamıştı. Evet, bir işi becereme-mişti yüz akıyla.

Kızarmış ekmekleri usulca üst üste dokundurdu, uç uca getirdi, hardalı yapıştırıcı gibi kullanıp birleştirdi her ikisini. Sonra onları eski bir kağıt parçasına sardı. Ardından yola çımaya hazırlandı.

Şimdi en önemlisi biriyle karşılaşmaktan kaçınmaktı. Bu aşamada biri onu durdurup konuşarak alıkoysa bir felaket olurdu. Tüm varlığı ileri, kendini bekleyen mutluluğa doğru atılıyordu.

Şimdi birileriyle karşılaşsa yemeğini çöpe döker, doğru evine dönerdi. Bazen bedensel olmaktan çok ussal bir nitelik taşıyor gibi görünen açlığı onu öylesine bir çılgınlığa sürüklerdi ki, kendisine takılmak ve canını s^rnak cesaretini gösteren kişileri, hiçbir açıklamaya gerek duymadan bir omuz darbesiyle yolundan u^zaklaştırır, ezer geçerdi. ^klı fikri yemeğinde yola koyulmuşken karşısına çıkanın vay haline.

Başı önde, bildik bir yığın Sokağa girip çıkıyor, hızla yol alıyordu, birden küçük bir mahalle bakkalına daldı. Bakkaldaki hiç kimse şaşmadı buna. Çoğu günler bu saatte, içeri böyle giriverirdi.

Bir dilim peynir hazırlanmıştı. Kesilip ayrılmış, sabahtan beri yalnızca Belacqua’nın gelip almasını bekliyordu. Gorgonzola peyniri. Gorgonzola’dan gelmiş bir adam tanırdı, adı Angelo’ydu. Nice’te doğmuş, ama tüm gençliğini Gorgonzola’da geçirmişti. İyi peynirin nerede bulunduğunu bilirdi. Peynir her gün orada, aynı köşede, Belacqua'nın uğrayıp almasını beklerdi. Dükkândakiler yardımsever, terbiyeli insanlardı.

Peynir parçasını kuşkulu gözlerle süzdü. Öteki yüzü daha mı iyi diye çevirip baktı. Daha kötüydü. İyi olan tarafını üste getirmiş, bir aldatmacaya başvurmuşlardı. Suçlamayalım onları. Eliyle peyniri sildi. Üzerinde damlacıklar vardı. Bu iyiye işaretti. Eğilip kokladı. Hafif ve hoş bir küf kokusu geldi bumuna. Bunun ne yararı vardı? Hoş koku umurunda değildi, midesine düşkün biri olmadığından, keskin, kötü kokuları yeğlerdi. İstediği ekşi ekşi kokan, taze koca bir parça Gorgonzola peyniriydi ve Tanrı izin verirse birazdan alacaktı.

Bakkala kötü kötü baktı.

“Bu ne?” diye sordu. '

Bakalın yüzü asıldı.

“Evet,” diye sordu Belacqua, kızdığında gözü dünyayı görmezdi, “Elinizdekilerin en iyisi bu mu?”

“Bütün Dublin ’i karış karış dolaşsanız, bundan kokmuşunu bulamazsınız,” dedi bakkal.

Belacqua öfkelenmişti. Kendini bilmez, iki paralık aşağılık herifi alacaktı ayağının altına. .

“Hayır,” diye haykırdı, “Beni duyuyor musunuz, istemiyorum. Almayacağım!” Dişlerini gıcırdattı...

Bakkal Pilatus gibi yalnızca ellerini yıkayacağına, yalv^cası-na kollarını uzattı. Belacqua somurtarak paketini açtı ve incecik peynir parçasını, soğumuş, sertleşmiş kapkara dilimlerin arasına sokuverdi. Sert adımlarla, dört dönüp durduğu dükkânın içinden kapıya yöneldi.

“Beni duydunuz mu?” diye haykırdı.

“Efendim,” dedi b^ıkal. Bir soru değildi bu, ne de bir kabulle-niş. Söyleyiş biçimi, adamın usundan geçirdiklerini anlamayı olanaksız kılıyordu. Pek ustaca bir yanıttı doğrusu.

“Size bu olmaz diyorum,” dedi Belacqua hırsla. “Bundan iyisini veremeyecekseniz$_{y}$ peynirimi başka yerde aramak zorundayım. Anlıyor musunuz beni?” dedi, paketi tutan elini kaldırarak.

“Efendim,” dedi bakkal.

Dükkânın eşiğine geldi, yampiri yampiri uzaklaşan kızgın müşteriyi seyretti. Belacqua topallayarak yürürdü, ayakları berbat durumdaydı, sürekli yakınırdı onlardan. Geceleri bile rahat vermezlerdi kendisine, ağrı duymadığı geceler pek seyrekti. Kramplar nasırlı ve dolamalı p^maklardan başlayıp sürerdi. Umutsuzca kalkar, ayaklarının ucunu yatağın demirlerine bastırır, eliyle de parmaklarını yukarı doğru çekiştirir dururdu. Beceri ve sabır, acıyı dağıtırdı, ama ne var ki uykusu da kaçmış olurdu artık.

B^ıkal gözlerini kırpmadan ya da onları uzaklaşan adamdan ayırmadan, burnunu önlüğünün eteklerine sildi. Yufka yürekli ve insancıl biri olduğundan, hep hasta ve asık suratlı gözüken ■ bu tuhaf müşteriye sevecen duygular besliyordu. Ama aynı zamanda da küçük esnaftı, bunu unutmayalım, küçük bir esnafa özgü onur anlayışı vardı, işte böyle. Günde üç kuruşluk peynir alıyor, diye hesapladı kafasından, haftada ne ederdi ki? Hayır, hayır, böyle bir iş için dünyanın en iyi insanı bile olsa kimsenin ağız kokusunu çekemezdi. Gururu vardı onun da.

Tuhaf kişiliğinin, aralarına karıştığında yorumlara ya da gülüşmelere yol açmadığı insanların uğradığı salaş birahaneye doğru, dolambaçlı yollardan düşe kalka ilerlerken, Belacqua sinirlerini yavaş yavaş yatışt^ayı başardı. Artık yemek işine bitti gözüyle bakabilirdi, çünkü yüce düşüncelerini başkalarına tanıtlamak için yanıp tutuşan ya da olur olmaz ziyaretleriyle canını sıkan kendi sınıfının densiz insanlarından uzaktaydı kentin bu yoksul mahallesinde, şimdi ikinci ve üçüncü maddeleri, ıstakozu ve dersi daha ayrıntılı bir biçimde düşünmekte özgürdü.

Üçe çeyrek kala okulda olması gerekiyordu. Üçe beş kala diyelim. İkibuçukta birahaneler kapanıyor, balıkçılar yeniden açılıyordu. Yaşlı bunak teyzesi, sabahın köründe ıstakoz siparişini vermiş olmalıydı, işgüzar oğlu kesinlikle gecikmemeli ve akşamüstü ilk bu işi yapmalıydı, birahane kapandığında yeterince vakit kalıyordu, Belacqua orada son ana kadar

oyalanabilirdi. Mükemmel. Cebinde biraz parası vardı. Bununla içki alabilirdi kendine. Özellikle şişe biraları çok güzel ve kaliteliydi. Üstelik *Herald* almak, kendini yorgun hissederse ya da zamanı daralırsa bir trene binmek için iki üç kuruşu da kalacaktı. Tabii hep ıstakozun kendisini hazır beklediğini varsayıyordu. Bu esnafın Tanrı belasını versin, diye geçirdi' aklından, güvenilecek insan değildi onlar. Dersine çalışmamıştı, am a pek önemi yoktu bunun. Bayan öğretmeni çok hoş, çekici biriydi. Signorina Adriana Ottolenghi! Küçük Bayan Ottolenghi'den daha bilgili, daha zeki bir kadın olab ileceğine inanmıyordu. Kafasında öğretmeninin, tüm öteki kadınlardan daha ayrıcalıklı bir yeri vardı. Kadın bir önceki gün *H Cinque Maggio*'yu birlikte okuyacaklarını söylemişti. Ama, *Cinque Maggio*'yu bir başka derse bırakabilirdi pekâlâ. Belacqua yolda gösterişli bir İtalyanca tümce kurarak hocasına bunu önerecekti. Manzoni yaşlı bir kadındı, Napoleon da bir başkası. *Napoleone di mezza calzettafa* l' *amore* a Gia-*cominetta*. Manzoni'yi neden yaşlı bir kadın olarak düşünüyordu? Neden ona haksızlık ediyordu? Pellico bir başkasıydı. Hepsi de evde kalmış yaşlı kızlardı. Signorinasına, on dokuzuncu yüzyıl İtalya'sının Pindaros gibi gıdaklamaya çalışan yaşlı tavuklarla dolu olduğu izlenimini nasıl edinmiş olabileceğini sormalıydı. Bir başkası da Carducci'ydi. Aydaki karaltıları da sormalıydı. Signorina eğer hemen açıklayamazsa, seve seve konuyu inceler ve daha sonra gereken bilgileri verirdi kendisine. Şimdi her şey yoluna girmişti. Tabii, hesaba kitaba gelir yanı olmayan ıstakozu saymazsak. Umutsuzluğa düşmesi için bir neden yoktu. Meyhaneye her zamanki gibi neşeyle dalarken, kafasından "Kötü şeylere de hazır olmalı insan," diye geçirdi.

Belacqua okula yaklaşırken pek keyifliydi, işler tıkırında gitmişti. Yemek tam bir başarıydı, usunda hep bir ölçüt olarak kalacaktı. Aslında bu yemekten daha iyisinin olabileceğini düşleyemiyordu bile. Böylesine yumuşak, soluk bir peynir parçası bu denli güçlü çıksın! Bundan aldığı ders, onca yıldır, peynirin gücünü doğrudan yeşilliğine bağlamakla kendi kendini aldattığı yolundaydı. Yaşıyor ve öğreniyordu. Dişleri ve çenesi, her ısırışta yenilgiye uğratılan kız^mış ekmek kırıntılarını toz ederken bayram etmişti. Cam yemek gibi bir şeydi bu. Gözüpekliğinden ağzı yanıyor ve acıyordu. B^men Oliver tezgâhın arkasından zayıf ve acıklı bir sesle, Malahide katilinin bağışlanması için ülkenin yarısınca imzalanan dilekçenin reddedildiğini, adamın Mountjoy'da şafak vakti sallandırılacağım ve onu

kurt^maya kimsenin gücünün yetmeyeceğini söylediğinde, yemeği düşüncesinde daha da acılaşmıştı. Cellat Ellis yola çıkmıştı bile. Belacqua, sandviçinden ısırıp değerli içkisini kafasına dikerken hücresindeki McCabe'i düşünüyordu derin derin.

Bununla birlikte ıstakoz hazırdı, adam yüzünde tatlı bir gülümsemeyle ona doğru uzattı hemen. Gerçekten de bir parça kibarlık ve iyi niyet çok şeye yetiyordu dünyamızda. Sıradan bir emekçiden duyduğumuz tatlı bir söz ve gülümseme nasıl da aydınlatıyordu dünyanın çehresini. Öylesine kolaydı ki bu, yalnızca kasların denetimiyle ilgili bir sorundu.

“Canlı,” dedi, neşeyle uzatırken ıstakozu.

“Canlı mı?” dedi Belacqua. Ne demek oluyordu bu!

“Canlı canlı, taptaze,” dedi adam. “Bu sabah yakalandı.”

Belacqua canlı canlı, taptaze deyimlerinin bir iki saat önce tutulan balıklar için söylendiğini biliyordu, bu yüzden, ıstakozun çok kısa bir süre önce öldüğünü söylemek istediğini sandı adam ın.

Signorina Adriana Ottolenghi, Belacqua'nın doğallıkla, girişin bir parçası diye düşündüğü holün karşısındaki küçük od^ta bekliyordu. Onun odasıydı bu, İtalyanca odası. Aynı tarafta ama geride Fransız lodası vardı. T^^ bilir Almanca odası neredeydi? Ama Almanca lodası kimin umurundaydı?

Ceketini ve şapkasını astı, kahverengi uzun şişkin paketini girişteki masaya bıraktı ve hızla Ottolenghi'nin yanına yöneldi.

Y^arım saatin sonunda, dile y^atkınhğı nedeniyle kutladı onu.

“Çok çabuk ilerliyorsunuz,” dedi, yıpranmış sesiyle.

Ottolenghi 'de genç, güzel, temiz ve belli bir yaşa gelmiş kadınların kişiliğinde rastlanılan özellikler, her şeyden de öte bir sıkıcılık vardı.

Belacqua sevincini gizleyerek, kafasını karıştıran ay konusunu açtı.

“Evet,” dedi kadın, “Bu bölümü biliyorum, çok tanınmış kazık bir parçadır. Şu anda anlatamayacağım ama, eve gittiğimde bir göz atarım.”

Tatlı yaratık! Eve gittiğinde büyük Dante’sine göz atacaktı. Şirin şey!

“Bana öyle geliyor ki,” dedi kadın, “Dante’nin cehennemdeki acımayla ilgili bir iki bölümünü okumalıydınız. Eskiden hep tartışma konusuydu bunlar.” Geçmiş zamanda kurduğu tümceler nasıl da kötüydü.

Belacqua yüzüne derin bir anlam vermeye çalıştı.

“Bu bağlamda,” dedi, “olağanüstü bir cinas anımsıyorum:

‘qui *vive la pietâ quando* e *ben morta ... ’* ”

Kadın hiçbir şey söylemedi.

“Müthiş bir tümce değil mi?” dedi Belacqua heyecanla.

Kadın h içbir şey söylemedi.

“Şimdi,” dedi Belacqua budalaca “bunu nasıl çevirirsiniz merak ediyorum.”

Kadın hâlâ hiçbir şey söylemiyordu. Sonra:

“Bunu ille de çevirmek zorunda mısınız?” dedi fısıltıyla.

Holde bir anlaşmazlık havası esti. Sonra sessizlik çöktü. Bir el kapıyı tıkırdattı, açtı, kucağında kedi ile gelen Fransızca öğretmeni Mile Glain’di, gözleri yuvalarından fırlamıştı, çok heyecanlı görünüyordu.

“Ah! Özür dilerim," dedi zorlukla nefes alarak. “Sizi rahatsız ediyorum ama, çantada ne var?"

“Çantada mı?” dedi Ottolenghi.

Mile Glain ileri doğru bir Fransız adımı attı.

“Pakette," yüzünü kedinin tüylerine gömdü, “holdeki pakette.”

Belacqua soğukkanlılıkla yanıtladı.

“Paket benim,” dedi. “Bir balık var.”

Istakozun Fransızca karşılığını bilmiyordu. Balık da pekfilâ idare ederdi. Balık, İsa Peygamber için de yeterince yarar sağlamıştı; Tanrı ’nın oğlu, Mesih için. Mile Glain için de idare ederdi.

“Oh!” dedi Mlle Glain son derece rahatlamış bir biçimde, “Onu tam zamanında yakaladım.” Kediye usulca vurdu. “Tırtık tırtık edecekti az kalsın.”

Belacqua bir parça kaygılanmaya başlamıştı.

“Balığa bir zararı dokundu mu?” diye sordu.

“Yok yok, tam zamanında yakaladım onu. İçinde ne olduğunu bilmediğimden gelip sormamın daha doğru olacağını düşündüm,” dedi Mlle Glain, bilgiç bilgiç gülümseyerek.

Aşağılık meraklı yosma.

Ottolenghi belli belirsiz neşelenmişti.

“Puisqu’il n’y a pas de mal . , .” dedi kadın, büyük bir yorgunluk ve zarafetle.

“Çok şükür”, Mlle Glain’in dinine oldukça bağlı biri olduğu hemen göze çarpıyordu “çok şükür”.

Kedisini küçük şaplaklarla cezalandırarak odadan ayrıldı. kafasındaki kırlaşmış saçları Belacqua’ya haykırıyordu. Dindar, en önemsiz şeyleri bile merak eden bilgiç bâkire.

“Nerede kalmıştık?” dedi Belacqua.

Ama Napoliten sabrın da bir sının vardı.

“Nerede mi kalmıştık?” diye haykırdı Ottolenghi, “Eskiden neredeysek orada.”

Belacqua teyzesinin evine yaklaşıyordu. Diyelim ki kıştı, karanlık çökmek, ay yükselmek üzereydi. Caddenin köşesinde bir at yerde yatıyor, başında bir adam bekliyordu. Biliyorum, diye düşündü B e-lacqua, yapılması gereken en doğru şey bu. Ama neden? Bir lamba yakıcısı motoruyla, sırığıyla geçti yanından, direkleri yana devirdikçe karanlığın içine zayıf san bir ışık yayılıyordu. Yoksul giyimli bir çift, görkemli bir kapının önünde duruyordu. Kadın demirlere yaslanmıştı, başı eğikti, erkek de ona bakıyordu. Kollan iki yanından aşağıya sarkmıştı, kadının yakınındaydı. Eskiden neredeysek orada, diye düşündü Belacqua. Paketini sıkıca kavramış yürüyordu. Neden, dindarlık ve acıma en aşağılarda bile bir arada olmasın-dı? İyilik ve tanrısallık neden bir arada bulunmasındı? Kendini

feda etmenin geriliminde bir parça acıma duygusu, yargının karşısında insanın neşeyle dolacağı bir parça acıma duygusu. Jonah’ı ve kıskanç bir T^rn’nın Ninova’ya acımasını ve asma kabağını düşündü. Zavallı McCabe'in gün doğarken kellesi uçmuş olacaktı. Şimdi ne yapıyordu acaba, neler hissediyordu? Bir kere daha yemek yiyecek ve bir gece daha uyuyabilecekti topu topu.

Teyzesi bahçedeydi, bu mevsimde kurumuş çiçeklerinin bakımını . yapıyordu. Kucakladı Belacqua'yı ve birlikte yeryüzünün derinliklerine, bodrum katındaki mutfağa indiler. Paketi aldı, açtı, işte masanın muşambasının üstündeydi ıstakoz, aniden ortaya çik-mıştı.

“Taze dediler,” dedi Belacqua.

Birden yaratığın, bu cansız yaratığın, kımıldadığını gördü. Açıkça konumunu değiştirmişti. Eli ağzına gitti.

“Tanrım!” dedi, “Canlı bu.”

Teyzesi ıstakoza bakıyordu. Hayvan yeniden kımıldadı. Muşambanın üzerinde, yaşadığını gösteren zayıf, sinirli bir hareket yapmıştı. Başında durmuş, ona bakıyorlardı, ortada muşambanın üstünde ç^mıha

gerilmişçesine yatan ıstakoza. Yeniden titredi hayvan. Belacqua, fenalaşıyorum, diye geçirdi içinden.

“Tanrım!” diye sızlandı, “Canlı bu, ne yapacağız?”

Teyzesi yalnızca gülümsedi. Acele kilere inmeye gitti, şik önlüğünü alacaktı, Belacqua'yı orada koca koca açılmış gözlerle ıstakoza bakar durumda bıraktı, döndüğünde önlüğünü takmış, kollan sıvamıştı, haydi iş başına.

“Evet,” dedi. “Umarım gerçekten öyledir.”

“Bunca zaman,” diye mırıldandı Belacqua. Sonra yaşlı kadının iğrenç araç gerecini fark edince, “Ne yapacaksın?” diye haykırdı.

“Hayvanı kaynatacağım,” dedi kadın, “başka ne yapabilirim ki?”

“Ama ölü değil ki,” diye karşı çıktı Belacqua. “Onu canlı canlı kaynar suya atamazsın.”

Kadın şaşkın gözlerle baktı. Belacqua kendinde değil miydi ne?

“Kendine gel,” dedi sert bir biçimde, “ıstakozlar hep canlı haşlanır. Böyle olması gerekir.” Istakozu yakaladı ve sırtüstü çevirdi. Hayvan titriyordu. “Hiçbir şey hissetmezler,” dedi.

Denizin derinliklerinden sürüne sürüne gelmişti bu zalim tence-

reye. Saatlerdir düşmanlarının ortasında gizli gizli soluk alıp vermişti. Fransız kadının kedisinden ve kendisinin hoyratça tutuşundan kurtulmayı baş^mıştı. Oysa şimdi, canlı canlı kaynayan suya atılıyordu. Böyle gerekiyordu. İnsanın kanını dondurmuyor mu bu? • '

Belacqua, mutfağın ışıksız griliğinde, teyzesinin buruşuk yüzüne baktı.

“Dırdır edip beni şaşırtıyorsun,” dedi kadın sinirli bir biçimde. “Ama yemekte iştahla mideye indireceksin.”

Kadın ıstakozu iyice havaya kaldırdı. Hayvanın yaşayacak otuz saniyesi kalmıştı.

Öyleyse, dedi Belacqua içinden, hızlı bir ölüm olsun. Tanrı bizimledir.

Değil ama.

Fingal

Unutulmaz bir gülme krizi onu bir süre için, gönül işlerinden zorunlu olarak alıkoymadan önce çıktığı kız, sırasıyla hoş, ateşli ve zekiydi. Böylece güzel bir bahar sabahı kızı, kırdaki Feltrim Tepesi’ne götürdü. Dublin’den Malahide’a uzanan yoldan doğuya, Castle koruluklarına giden kestirmeye saptılar, az sonra tepede yumuşak eğimli yamaçlardaki katırtırnakları ve böğürtlen kümeleriyle kuşatılmış, mağaradan farksız bir değirmenin kalıntıları çıktı karşılarına. Tepedeki kalıntılar yükseklikleri nedeniyle millerce uzaklıktan rahatlıkla seçilebiliyordu. Kurtlar Tepesi.

Sevişme sonrasının hüznü Belacqua’nın üzerine çöktüğünde tepeye varalı çok olmamıştı. Ama kız her haliyle keyifli görünüyor, güneşin ve manzaranın tadını çıkarıyordu.

“Dublin dağlan,” dedi Winnie, “çok güzel, çok düşsel görünmüyor mu?”

Belacqua o an büyük bir dikkatle aksi yöne, haliçe bakıyordu. “Esen doğu rüzgarı,” dedi. .

Kız gördüğü her şeye hayran kalıyordu, Castle’ın kahverengi koruluklarından göğe uzanan Lambay Island’ın doruklarına, bir köpekbalığını andıran Ireland's Eye'a ve kuzeyde, daha uzaklardaki küçük gülünç tepeciklere, adı neydi onların?

.“Naul,” dedi Belacqua. “Nasıl olur da Naul'u bilmezsin?” Çok gezmiş bâkire şaşkınlığıyla sürdürdü: “Milan’a gidip de (filanla uyaklı) Cena’yı

görmedim diyemezsin.” “Chambery’den geçip de Mme de Warens’a uğramamak olur mu?”

“Kuzey Dublin,” dedi Winnie, “doğrusu hiç bilmem oraları. Öyle yavan ve sıkıcıdır ki, tüm yollar Drogheda’ya çıkar.”

“Fingal sıkıcı mı?” dedi Belacqua. “Winnie beni şaşırtıyorsun.” Bir süre sessizce Fingal’ı seyrettiler. Kıyı, dereler, bataklıklar, küçük tarla parçacıkları, ayrıkotu gibi yükselen koruluklar, görüntüyü kapatan bir dizi çok alçak tepeyle yutulmuştu.

“İşte büyülü bir ülke,'’ diye iç geçirdi Belacqua, “Saone-et-Loire gibi.”

“Benim için hiçbir anlamı . yok,” dedi Winnie.

“Oh! evet,” dedi adam. “Güzel şaraplar ve Lamartine, hüzünlü ve ağırbaşlılar için bir şampanya diyarı, yoksa Wicklow gibi çocuk bahçesi değil.”

Kısacık bir süre yurtdışında bulunmuş, ama nasıl da hava atıyor diye düşündü Winnie.

“Sen ve senin hüzünlü ağırbaşlılığın,” dedi Winnie, “hiç kurtulmayacak mısın bunlardan?”

“Peki,” dedi Belacqua, “sana Alphonse’u vereyim.”

Kendine saklamasını söyledi Winnie. İşler kötüye gitmeye başlıyordu.

“Yüzündeki de ne?” dedi Winnie sertçe.

“Çıban,” dedi Belacqua. Gece tutan korkunç kaşıntıdan bir çıban çıkacağını anlamış, sabah da çıbanı yüzünde görmüştü. Kısa zamanda kabuk bağlardı üzeri.

“Beni öptün!” diye bağırdı Winnie. “Bu şey suratındayken.” “Unuttum,” dedi Belacqua. “Çok heyecanlanmıştım biliyorsun.’’

Kız mendiline tükürdü ve ağzını sildi. Belacqua boynunu bükmüş yanında yatıyor ve kızın ^kalkıp kendisini terk etmesini bekliyordu. Ama olmadı.

“Ne peki bu? Neden çıktı?” dedi Winnie.

“Kirden,” dedi Belacqua. “Sokak çocuklarında görülür daha çok.”

Bu sözleri uzun ve tedirgin edici bir sessizlik izledi.

“Sıkma sevgilim,” dedi Winnie sonunda, beklenmedik bir biçimde. “Daha kötü yapacaksın.”

Bu sözler Belacqua’yı çölde içilen bir su gibi ferahlattı. Kızın iyi niyetinin onun için bir anlamı olmalıydı. Sarsıldığını gizlemek için Fingal ’e döndü.

“Sık sık bu tepeye Fingal’i seyretmek için gelirim,” dedi adam, “ve onu her görüşümde uzak ve kutsal bir sığınak, resmi giysiler giymek zorunluğu duymayacağımız, ev giysileriyle dolaşıp, puro tüttürebileceğiniz bir yer çağrıştırır bende.” Fışkıran bir kaynak gibi diye düşündü Winnie. ‘insanlar çok acı çekti burada, özellikle de kadınlar,” dedi Belacqua.

“Hepsi palavra bunların,” dedi Winnie. “Ben, üç arşın toprak ve ineklerden başka hiçbir şey görmüyorum. Söylediklerin, topraksız tarımdan söz etmek kadar inandırıcılıktan uzak.”

' Şimdi somurtan kızdı, mutlu olan da erkek.

“Ah! Winnie tam bir Romalı gibisin.” Çimenlere uzanmış kızın içtenlik dolu sözlerini bulanık bir bilinçle de olsa anlamıştı.

“Beni seviyorsun,” dedi Winnie, doğal bir gülücükle.

“Yalnızca surat as,” diye yalvardı Belacqua, “Romalı gibi ol, haliç boyunca dolaşırız.”

“Ya sonra?”

Ya sonra! Winnie bir şeyler bekliyordu ondan!

“Görüyorum ki benden beklentilerin var,” dedi Belacqua. “Bir anlaşma imzalayalım mı?”

“Gerek yok,” dedi Winnie.   .

İpler kızın elindeydi, istediği gibi yönlendiriyordu Belacqua’yı.

Ama şimdi iklsi de aynı havadaydı, bir anda aralarında tatlı bir yakınlık doğmuştu. Winnie, uzun uzun üzerinde tartıştıkları bölgeye dikti gözlerini; Belacqua ondan konuşmadan, ciddi bir yüzle, kirlenmiş bir dünyada sessiz bir kız olarak kalmasını istemişti.

Ama Winnie konuştu (sonunda kim susturacak onları?), ırgatların boz tarlalarından ve eski gözdelerin kale bedenlerinden başka bir şey görmediğini söyledi. Görmediğini! Hepsi de eninde sonunda aynı şeydi - toprak yığınıydı. Winnie gözlerini kapasa bir şeyler görebilirdi. Bu konuyu kapatmalıydı Belacqua, Fingal konusunda iletişim kurmaya uğraşmamalıydı, kendine saklamalıydı bunu. Böylesi çok daha iyiydi.

“Bak,” diye gösterdi Belacqua.

Winnie baktı, iyice görebilmek için gözlerini kısıyordu.

“Büyük kırmızı yapı,” dedi Belacqua, “suyun öte yanında kuleleri olan.”

Sonunda Winnie, Belacqua'nın gösterdiği yapıyı gördüğünü düşündü.

“Uzaklardaki yuvarlak kuleli bina mı?” dedi Winnie.

“Biliyor musun orası neresi?” dedi Belacqua. “Yüreğim orada çarpar benim.”

Güzel, diye düşündü Winnie, artık kartlarını açık oynuyorsun.

“Hayır,” dedi Winnie. “Bana bir ekmek fabrikası gibi görünüyor.”

“Portrane Akıl Hastanesi,” dedi Belacqua.

“Oh!” dedi Winnie, “orada bir doktor tanıyorum.”

Böylece Portrane’de Winnie'nin bir tanıdığı, Belacqua'nın da yüreği bulunduğundan oraya gitmeyi kararlaştırdılar.

Halici izlediler boylu boyunca, kuğuların ve angutların yaşama sanatlarına hayranlık duydular, kumulları ve Martello Kulesi'ni geçtiler, böylece bir taşıtla demiryolu köprüsü ve Donabate’in küçük, iğrenç kızıl kilisesi yönünden değil, güneyden ve deniz yönünden varmış oldular Portrane’e. Dun Laoghaire nasıl çan kuleleriyle doluysa, burası da kulelerle doluydu: İki Martello, tımarhanenin kızıl kuleleri, bir su kulesi ve yuvarlak kule. Bilmeden yasak bölgelerden geçtiler, uyan yazılan biraz ileride sahil koruma garnizonunun yakınlarındaydı; yuvarlak kuleye doğru yükselen araziyi tırmanmaya koyuldular. Sürülmüş bir tarlanın çimen bitmiş kenarlarındaki yolu izlediler, uzamış otların içinde yan gizlenmiş bir bisikletin yattığı yere vardılar. Bir bisiklete duyduğu zayıflığı asla gizleyemeyen Belacqua, olağanüstü bir yerden geçtiklerini düşündü. Tarlanın sahibi, t^ikla kurumuş toprağı kabartıyordu.

“Kuleye gider mi bu yol?” diye bağırdı Belacqua.

Adam başını çevirdi.

“Buradan kuleye çıkabilir miyiz?” diye bağırdı Belacqua.

Adam doğruldu ve gösterdi.

“Dümdüz gidin,” dedi.

“Duvarın üzerinden mi?” diye bağırdı Belacqua. Bağırmasına pek gerek yoktu. Gürültüsüz tarlada sesini duyurabilmesi için normal tonla konuşması yeterliydi. Ama derdini anlatmakta telaşlanıyordu, düşüncelerini kendi kendine bile yinelemekten çekindiği için, yalnızca sesini yükseltmekle kalmayıp Winnie’yi de şaşırtan biçimde yuvarlıyordu sözcükleri.

“Bir yanlışlık olmasın,” dedi Winnie, “eğer dosdoğru gideceksek duvarın üzerinden mi atlayacağız?”

Ama adam duvardan söz edildiği ya da işine ara vermek fırsatını yakaladığı için hoşnut görünüyordu, çünkü t^ığını bir yana atarak, sallana sallana

yanlarına geldi. Görünüşünde dikkate değer bir yan yoktu. Dümdüz gideceklerini söyledi, evet, duvarı aşacaklardı, sonra kule tarlanın tam üstündeydi ya da geldikleri yoldan tekrar geri dönmeli ve sahile kadar aynı yolu izlemeliydiler. Sahil mi? Bu adam zararsız delilerden biri miydi yoksa? Belacqua, “Kule eskiden mi yapıldı?” diye sordu, yanıtın hayır olduğu açık seçik ortadaydı. Adam bildiği kadarıyla kulenin kıtlık yıllarında yoksullara yardım amacıyla, adını anımsamadığı Bayan Herkimse tarafından kocasının onuruna yaptırıldığını söyledi.

“Peki Winnie,” dedi Belacqua, “duvarın üzerinden mi yoksa sahil boyunca mı gidelim?”

“Yukarıdan Lambay’in görünümü eşsizdir,” dedi adam.

Winnie duvarı aşmak düşüncesindeydi, onca uzaktan geldiklerine göre bu yol daha kestirmeydi. Adam bir çözüm bulmaya uğraşıyordu. Belacqua, böylesi bir sorunla karşılaştıkları için kendinden başka suçlayacak birini bulamıyordu.

“Ama sahili görmek isterdim,” dedi Belacqua.

“Ama,” dedi kız, “onca yolu, tutup geri döner, bentlere kadar uzatırsak ne yaparız?”

Belacqua ve adam, bu kadar ince düşünebilmek için ancak bir kadın olmak gerektiği konusunda anlaştılar. Bir anda aralarında bir bağ kurulmuştu.

Kulenin girişi hoştu, cen^ yemeği yenilirdi orada. Ama yukarıdaki kapıdan sonra her şey huzur içindeydi, soyluluktan eser yoktu, etrafa nikâh masaları yerleştirilmişti.

Yukarıya çıkalı çok olmamıştı ki Belacqua'ya yeniden sevişme sonrasının hüznü çökmüştü. Yüzleri denize dönük, çimenlere oturdular, akıl hastanesi aşağılarda ve arkalarında kalmıştı.

“Doğruymuş,” dedi Winnie “Lambay’i hiç bu kadar yakından görmemiştim.”

Belacqua, toprağı kab^tan adamı görebiliyordu, birden orada, aşağıda killi toprağın içinde olmak, adama yardım etmek isteği duydu güçlü bir biçimde. İçinde kabaran duyguları bastırdı ve yamaçta üst üste yığılmış katırtırnakları ve yakupotlarının yarattığı sarıların yumuşak uyumuna çevirdi bakışlarını.

“Yıkıntılar ne hoş,” dedi Winnie, “bak solda sırnaşıklarla kaplı.” Bir kilisenin ve iki küçük tarlanın ötesinde dört köşe bir kule vardı.

“İşte,” dedi Belacqua, “beni kendisine çağırıyor.”

“Öyleyse hemen oraya gidelim, olmaz mı?” dedi Winnie, oldukça hızlıydı.

“Bu saçma kule,” dedi Belacqua, artık biliyordu ya “akıl hastanesinin önünde, onlar da kulenin önündeler.” Duvardaki mazgalları kıpırdanırken görüyorum, demedi ama.

Şimdi deliler güneşe çıkarılıyordu; zararsız olanlar kendi başlarına bırakılıyor, ötekiler de kümeler halinde gözetenlerce dolaştırılıyordu. Düdük öttü, küme durdu; yeniden öttü, küme hareketlendi.

“Kımıldanırken,” dedi Belacqua “kımıldanırken Feltrim’deki eski değirmenin tuğlalarının rengini alıyorlar.”

Onları sonunda kim susturacak?

“Ütülenmiş gibi,” diye sürdürdü Belacqua, “besili, şişman küçük bir çocukken yere oturur, elime bir çekiç ve ütü alır, kırmızı bir elbisenin eteklerine bastırırdım.”

“Senin derdin ne?” diye sordu Winnie.

Bedensel yorgunluk onu pek korkutmuyordu, ama bedeninden usuna . sığınma düşüncesi gülünç geliyordu.

“Yaşlanıyor ve bitkinleşiyorum,” dedi Belacqua, “taşkıran otu yatağına uzanmış Jean-Jacques gibi; dışarıdaki doğanın içimdeki doğayı dengelediğini duyumsadığım zamanlar.”

“Dengelediği görülüyor,” dedi Winnie. Böyle söylemekle anlatmak istediğinin ne olduğunu pek bilemiyordu, ama kulağına çok hoş gelmişti bu sözler.

“Ve sonra,” dedi Belacqua, “yeniden ana rahmine dönmek isterdim, o sonsuz karanlığa yeniden dönmek.”

“Kısa süren bir sonsuzluk,” dedi Winnie “ve gece gündüz çalışmak.”

Kadınların içgüdüsel yaklaşımı.

“Bunları bir tarafa bırak,” dedi Belacqua, “söylemek istediğimi anlıyor musun? Traşa, pazarlığa, soğuğa ya da karışıklığa hayır, hayır,” derin bir yan anlam içeren bir ifade kullandı “gece terlemelerine hayır.”

Sağda, aşağılarda, oyun sahasında uysal hastaların bir bölümü top oynuyordu. Ötekiler de yalnız başlarına ya da küme küme, güneşin tadını çıkarıp aylaklık ediyorlardı. Duvarın üzerinde birinin başı göründü, elleri duvarda, yanağı ellerinin üzerindeydi. İyice uysal bir başkası yamacın ortasına kadar tırmandı, bir çukurda kayboldu, bir süre sonra yeniden belirdi ve geldiği gibi geri döndü. Onlara sırtını dönmüş bir başkası, geçtikleri tarlayı akıl hastanesinin topraklarından ayıran duvarı elleriyle yokluyordu. Topluluktan birisi oyun bahçesinin çevresinde durmadan dönüyordu. Öteki yanda, aşağıda bahçelerinde çocukların oynayıp, bağrıştıkları uzun bir dizi oluşturan işçi konutları görülüyordu. Akıl hastanesi bir yana bırakılırsa Portrane’de yıkıntıların dışında kayda değer bir şey yoktu.

Winnie delilerin çok sağlıklı ve aklı başında davrandıklarını gözlemlemişti. Belacqua da katılıyordu görüşüne, ama duvar^ıki başın bir öykü anlattığını düşünüyordu. Görüntüler Belacqua’ya, ancak inceleyebileceği bir yüz sunduklarında ilginç geliyordu.

Aniden tepeden üzerlerine doğru bisikletin sahibi, elinde t^ı-ğıyla inmeye koyuldu. Sarı ışığın içinde, yamacın doruklarını çiğneyerek duvar yönünden ilerliyordu. Belacqua bitkince ayağa kalktı. Bu en azından on insan kuvvetindeki çılgını kim durdurabilirdi? Adam onu tırmığıyla bir su birikintisine yıkıp, Winnie’nin ırzına geçebilirdi. O yaklaştıkça yana doğru

açıldı ve Belacqua bir an adamın soluğunu duyar gibi oldu, adam tepeciğin sırtlarında hızını artırdı. Arazinin alçalan eğiminde iyice hızlandı, duvardaki kapıya doğru yöneldi ve binanın köşesinde kayboldu. Belacqua adamın yerin dibine geçercesine gözden yitişini izleyen Winnie ’ye, sonra da onu toprağı kabartırken kıskançlıkla seyrettiği uzak noktaya baktı. Bisikletin nikeli güneşte parıldıyordu.

Daha sonra elini kolunu sallayarak selam veren Winnie çarptı gözüne. Belacqua döndü ve yamacı tırmanarak akıl hastanesinden onlara doğru nazik bir tavırla yürüyen adama baktı.

“Doktor Sholto,” dedi Winnie.

Doktor Sholto, Belacqua’dan birkaç yaş daha genç, kara kaşlı, esmer ve soluk yüzlü biriydi. Böylesine beklenmedik - nasıl söylemeliydi? - bir ziyaretten büyük mutluluk duymuştu, Bayan Coa-tes’ın bir arkadaşını tanımak büyük bir onurdu kendisi için. şimdi ona, eşlik etme mutluluğunu bağışlayacaklar mıydı? Bunun anlamı kafa çekmekti. Ama Belacqua’nın aklı başka yerdeydi, iç geçirdi ve öncelikle gitmeye can attığı kiliseyle ilgili bir sorunu olduğu anlamına gelen doğaçtan, uzun, nazik bir açıklama yaptı, Malahi-de’dan buraya yaptıkları uzun yürüyüşten sonra şüphesiz oldukça yorgun olan Bayan Coates onun adına evet derse ...

“Malahide’dan mı?” diye haykırdı Dr. Sholto.

Belacqua kendisini bağışlamalarını rica edecekti, üçü akıl hastanesinin ana girişinde, diyelim ki bir saat sonra buluşabilirlerdi. Fikir nasıldı? Dr. Sholto tedirginliğe karşın nezaketini koruyordu. Winnie düşünceli görünüyor, sesini çıkarmıyordu.

“Sahilden doğru gideceğim,” dedi Belacqua, sevimli bir biçimde. “Oradan da aynı yolu izleyeceğim. *Au revoir."*

Orada durup uzaklaşmasını izlediler bir an. Belacqua geriye bakma cesaretini bulduğunda gitmişlerdi. Yolunu değiştirdi ve bisikletin bırakıldığı çalılığa geldi. Güzel, hafif bir bisikletti, kırmızı tekerlekleri, tahta jantları vardı. Arazinin yan tarafından doğru yola indi, bisiklet ellerinin altında yanı başında sarsılıp duruyordu. Bindi, tepeden aşağı süzüldü, köşeyi döndü,

sonunda kilisenin bulunduğu alana çıkan merdivenlere gelene dek sürdü. Aleti kullanması çok hoştu, sağ kolunun üzerinde deniz kayalar boyunca köpükleniyor, ilerideki kumlar bir başka sarıya dönüşüyordu; daha ötelerde Rush’ın küçük kır evleri bembeyaz pırıl pırıl görünüyordu, Belacqua’nın hüznü dağılmıştı. Bisikleti tarlaya doğru sürdü, çalıların içine yan yatırdı. Adımlarını açtı, ama kiliseyi süzmekten

de geri kalmadı, tarlaları aştı, bir duvar ve hendekten atladı ve kulenin zavallı tahta kapısının önünde durdu. Kilitli görünümü kendisini engelleyemezdi. Bir tekme attı, kapı ardına kadar açıldı, o da içeri girdi.

Bu arada Dr. Sholto, şık döşenmiş odasında Bayan Winifred Coates ile işi iyice ilerletiyordu. Böylece hepsi de Portrane'de buluşmuş, Belacqua yüreği, Winnie de Dr. Sholto ile başbaşa kalarak mutlu olmuşlardı. Tanrının inayeti işte bu küçük düzenlemede kendini kanıtlamıyor mu? Winnie’nin gözü saatindeydi ve arkadaşıyla birlikte tam vaktinde geldi ana girişe. Öteki arkadaşı görünürlerde yoktu.

“Gecikti,” dedi Winnie, “Her zamanki gibi.”

Sholto, Belacqua’ya büyük bir hınç besliyordu.

“Hıh,” dedi adam, “Mezartaşlarını zımparalıyordun”

Ceketsiz, gömlek giymiş, terlikli, yaşlı bir adam iri gövdesini tarlanın duvarına dayamıştı. Winnie korkulu gözlerinin, adamın mor yüzü ve beyaz bıyıklarıyla ilk kez karşılaştığı anı tüm canlılığıyla hâlâ görür. Çevrede • bir yabancı, siyah deri ceketli, şişman, soluk yüzlü bir adam görmüş müydü?

“Hayır küçük hanım,” dedi adam.

“Evet,” dedi Winnie Sholto’ya, duvara oturarak, “sanırım buralarda bir yerdedir.”

Kutsal bir sığınak demişti Belacqua, insanların gizlice acı çektikleri. Evet, son çukur.

“Siz burada kalın,” dedi Sholto, kalbi çılgınlık ve şeytanlıkla dolu, “Ben kiliseye bir göz atayım.”

Yaşlı adam taşkınlık belirtileri gösteriyordu.

“Bir firar olayı mı?” diye sordu umutla.

“Hayır, hayır,” dedi Winnie, “Yalnızca bir arkadaş.”

Ama adam başlamıştı bir kez.

“Lambay’de doğdum ben,” dedi adam, içinde kendisini seçebildiği sonsuz bir öyküyü yeniden kurmak amacıyla bir başlangıç yaptı, “Çocukluğum, yetişkinliğim hep çalışarak geçti burada.”

“Bu durumda,” dedi Winnie, “belki de bana bu yıkıntıların ne olduklarını anlatabilirsiniz.”

“Şu bir kilise,” dedi parmağıyla tam o sırada Sholto’nun gözden yittiği yakın bir yerleri göstererek, “ve şu da”, uzakta bir yer gösterdi, “bir kule.”

“Evet,” dedi Winnie, “ama ne kulesi, adı ne?”

“Bildiğim yalnızca Bayan Herkimse’nin yapt^ış olduğu,” dedi adam.

Bunlar da ne haberdi ya!

“Daha önceleri de,” aniden aklına bir şey gelmişti, “Dane Swift’ten söz edildiğini duymuşsunuzdur bir-” sözcükleri t^artarak düşündü, sonra umursamazca sürdürdü “nanasıyla yaşardı burada.”

“Anası mı?” diye. haykırdı Winnie.

“Nanası,” dedi adam “Stella'ydı adı.”

“Winnie boz tarlalardan öteleri seyrediyordu. Ne Sholto ne de Belacqua görünürlerde yoktu, • yalnızca mora çalan bu kütleyle, nana ve bir Stella öyküsüyle karşı karşıyaydı. Nana da ne demekti acaba? ~

“Yani burada bir kadınla birlikte mi yaşıyordu demek istiyorsunuz?” dedi Winnie.

“Kadını oraya kapatmıştı,” dedi yaşlı adam, eski bir *Teleg*-raph’ta okumuştu bu tümceyi, kullanabilirdi. “Dublin’den gelmişti buralara.”

Küçük şişko Presto, sabah erkenden yola koyulup zinde ve oruçlu, bir sarı papatya gibi yürüyecekti.

Sholto mazgallı duvara çıkan merdivenlerde belirdi, boş gözlerle bakıyor, el sallıyordu. Winnie işleri karıştırdığını hissetti. .

“Tanrı bilir,” dedi Sholto yanına geldiğinde “nerede olduğunu.”

“Bütün gece burada bekleyemezsiniz,” dedi adam, “sizi evinize bırakayım, nasılsa Dublin’e gidecektim.”

“Onu bırakamam,” diye sızlandı Winnie.

“Ama burada değil ki kahrolasıca,” dedi Sholto, “Olsaydı görürdük.”

Sholto’sunu iyi tanıyan yaşlı adam, duvardaki yarığa doğru yaklaştı, hizmetini sundu: Gözünü açık tutacaktı.

“Artık,” dedi Sholto, “sizden onu sonsuza kadar beklemenizi de isteyemez.”

- Donabate yönündeki köşeden yavaşça beliren bisikletli genç bir adam, topluluğu selamladı ve aklı hastanesine doğru dönerek hızla uzaklaştı.

“Tom,” diye bağırdı Sholto.

Tom bisikletinden indi. Sholto, Belacqua’nın görünümünün kısa, alaycı bir tanımını yaptı.

“Yolda böyle birini gördün mü?” dedi, Sholto.

“Böyle birine Ross’un kapısından geçerken rastladım,” dedi Tom, bir işe yaram^ton hoşnut, “Bisikletine binmiş fırtına gibi gidiyordu.”

“BİSİKLET mi!” diye haykırdı Winnie. “Ama onun bisikleti yok ki!”

“Tom,”- dedi Sholto, “arabayı çıkar, uyanık ol, bayanı götürü-ver.”

“Ama o olamaz,” Winnie, birçok nedenden öfkeliydi, “Size bisikleti yok diyorum.”

“Her kimse,” dedi Sholto, duruma ağırlığını koyarak, “anayola varmadan önünü keseriz.”

Ama Sholto adamımızın hızını küçümsemişti, Taylor’ın Swords’taki birahanesinde güvenlikteydi o, Bay Taylor’ın hiç de hoşuna gitmeyen biçimde içiyordu onlar daha yola koyulmadan önce.

Kaçık

Bir zamanlar arkadaşım olan Belacqua, herkes gibi dünya nimetlerinden tat almaya başlamadan önce, tekbenciliğinin son evresini, yapması gereken en tutarlı şeyin hiç durmadan birinden ötekine uzam değiştirmek olduğu düşüncesiyle renklendirirdi. Bu sonuca nasıl ulaştığını bilmiyordu, ama duyumsadığı kadarıyla bir yeri ötekine yeğlediği anlamı çıkarılmamalıydı bundan. Yalnızca, harekete geçmekle, kendine özgü deyişini yinelersek, cinlerini atlattığını düşünmek hoşuna gidiyordu. Ama seçilen uzamların hiçbiri ötekinden farklı değildi, neden derseniz, herhangi birine gelip de yerleştiğinde gözünden siliniyordu her şey. Yalnızca yerinden kalkıp gitme edimi rahatlatıyordu onu, nereden nereye yol aldığı önemli değildi. İşte böyle. Denizde ve karada, kişiliğinin bu özelli-

ğini istediği biçimde çok daha büyük ölçüde tatmin etme olanaklarından yoksun oluşuna üzülüyordu. Denizde ve karada, ordan oraya! Yoksulluğu nedeniyle gücü yetmiyor, zorlanıyordu. Ama alçakgönüllüce de olsa elinden geleni yapıyordu. Ocaktan pencereye, çocuk odasından yatak odasına, hatta kentin bir mahallesinden ötekine ve oradan da gerisingeriye, tüm bu devinileri gerçekleştirmekten hoşnuttu, kural gereğince de bunların kendisine yararı dokunuyordu. Toy çağlarındaki deneyimlerini andırıyordu bu durum, güçlüklerle dolu terimler, rahatlatan aralar.

Yine de berbat bir uyuşukluğa gömülmüş bezgin ruhu, kendi deyişiyle cinleriyle baş başa kalmaktan başka bir şey dilemezken, bazen bulduğu çözüm acaba sızlanmasından çok daha rahatsız edici değil mi, diye merak etmekten kendini alamazdı. Ama yanıtı olumsuzdu bu sorunun, bu yola başvurmayı sürdürdüğüne göre, bir yararı vardı kuşkusuz, çok değildi belki; yine de deniyordu yıllardır ve az da olsa kendisine iyiliği dokunduğu için hoşnuttu.

Bu davranışı en basit biçimde, bir bumerangın fırlatılışına ve geriye dönüşüne benzetebiliriz, doğruyu söylemek gerekirse onca yıldır becerebildiği tek şeydi bu onun. Böylece, susuzluğunu gidermek için arada sırada verdiği molaları saymazsak, hiç oyalanmadan, dosdoğru başlangıç noktasına döndüğüne göre, yönteminin uzamdaki farklı noktalar arasında yaptığı bir ayrımdan kaynaklanmadığı açıktı; nereye giderse gitsin, döndüğünde zamanını en ünlü kentlerin birinde geçirmişçesine coşkulu olurdu.

Tüm bunları biliyorum, o anlattı bana. Bir devirde Pylades ve Orestes gibiydik onunla, çok hassas bir ilişkimiz vardı, ama iyi dayandı devam ettiği süre içinde birbirimizin sırdaşıydık. Bu geliş gidişlerin her evresine tanık oldum. Karşı koymaya hiç kalkışmadığı güçlerin itkisiyle, bir şimşek gibi yola koyulup, eyvallah bile demeden çekip gittiğinde hep yakınındaydım. Kısacık yolunda, anlık, mutlu görüntüleri var kafamda. Değişmiş, düzelmiş biçimde döndüğünde yine oralardaydım. Öykünmeler'in yazarı "Neşeli çıkışın hüzünlüdür dönüşü" demişti, oysa yaşadığı tam aksiydi bunun.

Bana ve davranış biçimini açıkladığı kişilere, bunun, kazma kürekle yapılan kaba saba işlerle hiçbir benzerlik taşımadığını, o tür işlerin pisliklerin yok edilmesine yaradığını ve insanı yalnızca bedenen yorarak bir arındırma işlevi gördüğünü ve hepsi için de

büyük bir aşağılama duyduğunu belirtirken öylesine zorlanırdı ki. Kendini yormadığını söylüyor, tam tersini savlıyordu. Bir Beethoven duraklamasında (ne demekse) yaşıyordu, söylediği buydu. Kendini dışav^una kaygılan içinde hüzünlenirdi bazen. Bu kaygı (belki de bana öyle geliyordu) sahiplenmekten asla vazgeçmediği bir kendine yeterlik duygusunu parçalamakla kalmıyor, benim küçük benliğimi de çöküntüye

uğratıyor, onu da kendi gölgesinde yaşayan âciz bir. maymun konumuna sokuyordu. Artıa bu sırada içkiden gözünün dünyayı görmediğini ya da tutarsız bir kişiliğe sahip olduğunu ve böyle bir yaşamdan da mutluluk duyduğunu söyleyerek kendini savunuyor, her seferinde zeytinyağı gibi üste çıkıyordu. Sonunda çekilmez biri olmuştu. Bu durumda onu bıraktım, ciddi biri değildi çünkü. '   '

Bir gün coşkuyla içini dökerken, bu ‘devingen duraklama-lar’dan birinin açıklamasını yaptı bana. Çelişkili kavramlara büyük zaafı vardı. Bir hayli de cintonik içmişti bu arada.

Bu tümüyle katışıksız devinimin, ileri adımın ya da adımlamanın çekiciliği, özne onaylasın ya da onaylamasın, dış dünyanın güçsüz izdüşümlerinin bir bütün olarak algılanmasıyla sınırlı değildi. Bu devingen duruşlar yazgıdan bağımsız, umulmadık biçimde insanın karşısına çıkabilen küçük gülünç olaylara sırt çevirmek ve hiç beklenmedik rastlantılardan kaçınmak gereği duymazlardı. Öncelikle boş olma özelliğini taşıyan bu aylaklığın tek çekiciliği değildi bu duyarlık, kirlenmeyi onaylayan acelecilik de, bu katışıksız edimin tek çekiciliği olamazdı. Ama buna yakındı.

Söz ettiğimiz o akşam Belacqua, Kolej Caddesi'nin altındaki tuvaletten çıktığında, gökyüzündeki tüm renkler yağmalanana, tüm laleler ve öteki çiçekler solana kadar, Liffey’nin yükseklerinden günbatımını izleyerek oraya gelmiş olduğu duygusuna kapıldı. O anda şu ya da bu yönü ötekine yeğlemesini gerektirecek bir nedeni olmadığından Tommy Moore’un heykelinin yanı başına çöktü, çok içkili oluşunun etkisi yoktu bu davranışında. Yine de böyle geçiremezdi zamanını. Bir karara varamadan, böyle amaçsızca vakit geçirmek istemediğinden çıkmamış mıydı yola? Artık devinme gereksinmesinin giderilmesi zorunluydu. Oysa Buridan’ın eşeğinden farksız, ne sağa ne sola, ne ileriye, ne de geriye gitme gücü bulamıyordu kendinde. Neden bu durumdaydı, anlayamıyordu bir türlü.

Kendini çözümlemenin sırası da değildi üstelik. Park Gate’ten kuzey rıhtımı boyunca geri dönerken . pek bir tuhaflık hissetmemiş, Bridge ve Westmoreland Caddesi'nden yürüyüşünü sürdürmüştü, ama şimdi şu boğa boyunlu ozanın yontusu karşısında kendisini birden müthiş bir tembeUiğe kaptırmıştı, harekete geçmek için bir işaret bekliyordu sanki.

Her taraftan işaretler yağıyordu. İrlanda bayrağının ötesinden parıldıyan Bovril biralarının reklamıyla başlayalım saymaya. ^ma işe yaramadı. İnanç, Umut ve - o da nesi? - Aşk, Yitik Cennet, suların her geri çekilişi alay ediyordu, Büyük Benliğin çakıl taşlarından uzaklaşan tüm gelgitler, küçülen ben. İşte böyle, bir yere gidemiyordu, küreler gibi, suskunca dönüyordu yalnızca. Onu yerinden kaldıramazdı hiçbir şey, şimdi yalnızca kafasına fikirler yerleştirebilirdi. Kendi düşünceleri ve başkalarının düşünceleri arasında oturup kalmaktan gelmemiş miydi bu noktaya? Neler vermezdi şimdi, harekete geçebilmek için! Düşüncelerden kurtulabilmek için!

Bütün bunlardan ve daha az önemsiz sayılamayacak imlerden sıyrılıp, dikkatini Dame Caddesi yönünde, bankanın kemeri altına doğru aceleyle itilen bir tekerlekli iskemlede topladı. Sütunların ardında görüş alanına bir giriyor, bir çıkıyordu. Fleet Caddesi'nin köşesine yakın bir yerde bütün gün oturan kör inmeliydi bu, havalar bozduğunda kemerin altına sığınırdı. Coombe’daki evine ite ite götürürlerdi. Gitme zamanı çoktan gelmiş, yüzünde acı bir ifade belirmişti. Kendisini götürecek adam geldiğinde kulaklarını çekecekti. Parayla tutulmuş ya da yoksul bir akraba olan bu adam, her gün karanlık basmadan az önce gelir, dilencinin boynuna ve göğsüne tutturduğu sakatlıklarını yazan kartonu söker, örtülerine iyice sarmaladıktan sonra, akşam yemeği için evine kadar iterdi. Dilenci, Coombe eşrafından olduğu için, hep zamanında gitmesi tembihle-nirdi adama. Sabahları dilenciyi tıraş etmek ve havanın durumuna göre kaldırımdaki üslerinden birine götürmek onun göreviydi. Böylece günler birbirini kovalıyordu.

Bir yıldızdı utku süsleyen (böyle diyelim isterseniz), Belacqua hızla aksi yöne seyirtti. Yani Pearse Caddesi'nin iyice ilerisindeki Down Pearse Caddesi'ne, granitten koskoca Glencullen Kışlası, onarılıp genişletilen tiyatro binası, kömür tacirleri ve Florentine İtfaiye İstasyonu, iki içki salonu, dondurma ve kızarmış balıkları,

FF3ÖN/A$ksız ilişkiler süthaneleri, garaj ve anıt yontulan ve arkada güneye boylu boyunca uzanan cephesiyle görünürden biraz uzakta Kolej'iyle Down Pearse Caddesi'ne doğru. *Perpetuis futuris temporibus duraturum.* Gerçekten de böyle umut beslemeli insan.

Adına karşın geniş ve uzun, pek hoş bir caddeydi, hep üstü başı dökülen ve Tann'ya inanan bir insan topluluğuyla dolup taşardı. Bütün gün yolda kırmızı, mavi, gümüş renkli otobüsler kaynaşırdı. Belacqua demiryolu köprüsüne yaklaşırken, küçük bir kız bunlardan birinin altında kalıverdi. Hibernian Süthanesi’ne ekmek ve süt almak için uğramış, sonra da Mark Caddesi'nde yaşadığı eve, hazi-nesiyle birlikte rekor denecek bir sürede dönebilmenin çocukça heyecanıyla yola fırlamıştı. Süt caddeye yayılmış, ekmek hiç zarar görmeden, bir kaldırım taşının karşısında duruvermişti, dünyamızdan bir çift el alıp koymuştu sanki onu oraya. Palace Sineması önünde uzayan kuyrukta bekleyenler çelişkili duygular içinde bocalıyordu: yerlerini korumak ve olayı seyretmek. Boyunlarını uzatıyor, ne oldu diye bağırıyor, ama yerlerinden de kımıldamıyorlardı. Yalnızca, görünüşte son derece malın gözü, siyahlara sarınmış bir kız, kuyrüğun sonlarındaki yerini bırakıp ekmeği emniyete aldı. Giysilerinin altında ekmek, bir tepkiyle karşılaşmadan Mark Cad-desi'nden aşağı doğru yürümeye koyuldu ve Mark Sokağı'na saptı. Döndüğünde yeri kapılmıştı kuşkusuz. Ama kuyruktan çıkışı ona, iki metreden fazlaya mal olmamıştı.

Belacqua sola, Lombard Caddesi'ne döndü, sağlık memurları caddesiydi burası, bir meyhaneye girdi. Tuhaf görünümü çoktandır meyhane garsonlarının garipseme ve gülmelerine neden olmuyordu ve artık sipariş vermeden içkisinin getirilmesi de burada tanındığının göstergesiydi. Bir ayrıcalık diyemeyiz buna. Ona anlayış gösteriyorlardı, üstelik meyhanenin müşterileri çoğunlukla tersane ve demiryolu işçileri ve işsizlik sigortasıyla geçinen ne idüğü belirsiz, kaba saba ama iyi yürekli kişilerdi. Burada tartışıp dövüşürken ya da sendeleye sendeleye eve dönerken, aşk da, sanat da dışlanır ya da belki daha da iyisi, hiç bilinmezdi. Estetler ve iktidarsızlar uzaktaydılar. _

Bir araya gelen bu koşullar Belacqua için söz konusu meyhaneyi son derece sevdiği bir sığınağa dönüştürmüştü, cebinde içecek parası bulunduğunda, bir de bu yakınlara yolu düşerse buraya uğramadan edemezdi.

Böylesi ziyaretleri, sürekli devinim halinde olmak için duyduğu kaygı ve yeraltından Kolej Caddesi'nin ağzına çıktığında kendini içinde bulduğu durgunluktan kaynaklanan o rahatsızlıkla nasıl bağdaştıracağını sorduğumda böyle bir şeyi duyumsamadığını söyledi bana. “Elbette,” dedi

“vardığım kararın doğru olduğunu kesinleye-mem.” Ben de aynı kanıdaydım. “Ya da,” dedi “akımını tek değil de iki hamlede yapabilirim dilersen. Ama yaptığım işin niteliğine gölge düşürür mü bilmek isterdim,” diye yükseltti sesini. Kendi yarattığı bir davranış biçimine kendisini uyarlamaya kesinlikle hakı olduğuna ve onun deyişiyle söylersek akının basit evrelere ayrılarak yapılmasıyla değerinden bir şey yitirmeyeceğine inandırmaya çabaladım onu. “Basit mi,” diye bağırdı “Nasıl basit?”

Ama bir bakın şu iki anlamlı yanıta, iki delikli köstebek yuvasından farksız.

Bu sefih inde oturup içkisini yudumlarken, meyhanenin tüm mobilya ve eşyaları mutluluk verici biçimde silindi gözlerinin önünden; sevgi dolu araştırmalarla geçen yüzyılları simgeleyen şişeler, iskemleler, bar, sağlam vidalar, bira akıtan pınl pırıl makineler; hepsi de zekice düzenlenmiş ve dükkân sahibiyle tüketicinin bu alandaki ilişkilerini geliştirmeyi baş^mıştı. Raflardan indirilmesiyle göz açıp kapayana dek boşaltılan şişeler, musluklarına hafifçe dokunmakla içki akıtan fıçılar, kıçları ve dirsekleri üzerine yayılmış emekçiler, hiç sızlanmayan kasa memuru, müşteriden müşteriye koşturan iyi kalpli garsonlar, işte tüm bunlar Belac-qua’nın zevk aldığı, kendisine keyif veren şeylere örnek olarak mutlulukla izlediği bir görüntü oluşturuyordu. İstek ve sununun, neden ve sonucun büyük senfonisi, C biçimindeki barın ortasından yükseliyor ve zaman ilerledikçe, küfür ve kınlan bardakların ve yorgunluk ve sarhoşluk öğelerinin büyüleyici ezgileriyle güçleniyordu. Böylece demir atabileceği ve mutluluğu tadabileceği tek yerin bayağı bir meyhane olduğunu ve yaşantısını hep böyle bir yerde geçirebilse ileri adımlar ve başarısız Beethoven duruşlarından oluşan yıldırıcı oyunları bir kenara atabileceğini söyleyebilirdi. Ama meyhanenin gece onda kapandığını, konut ve inancın bir arada bulunabilen kavramlar olmadığını ve en aşağılık barda bile, yaşamını durgunluk içinde geçirme olanaklarından yoksun bulunduğunu göz önüne aldığında, bu düşünceye bağlanması uzun sürmüyor, yine de bu seyrek avunmalar kendisini rahatlatıyordu.

Tüm bunları iyice açığa kavuşturmak için var gücüyle çabalıyordu. Böyle didinip başarısızlığa uğramaktan oldukça zevk alıyor gibi görünüyordu. '

Ama bu özel durumda kedi sıçramayı beceremedi, bunun sonucu da adeta evdeki büyük koltuğuna oturduğu ve kalkıp harekete geçme kaygısı

hissedip de bunu bir türlü gerçekleştiremediği durumdaki kadar cesaretini yitirdi. Bir türlü anlayamıyordu nedenini. Ya Pearse Caddesi'nde çocuğun ezilişi farkına varmadan kendisini çok etkilemişti ya da (bu seçeneği gerçekten karşı konulmaz bir memnunlukla oluşturdu) bir türlü kavrayamadığı bir yol ayrımına gelmişti. Söyleyebileceği tek şey eskiden rahatlık ve huzur bulduğu nesnelerin azar azar üstündeki etkilerini yitirmesi, onlara karşı gittikçe duyarsızlaşmasıydı, beyninde o bildik kaşıntı ve devinme isteği dönmeye başlıyordu. Tommy Moore'dan buralara onca yolu olanca coşkusuyla tepmişti oysa, şimdi kendini bir inmeliden farksız, aylaklık içinde; bu meyhane köşesinde havası kaçmış birasını seyrederek bir işaret beklerken bulmuştu.

Bugüne kadar başını niye kaldırmıştı, bunu bilemiyordu, ama kaldırdı başını. Böyle bir davranış için büyük bir itki duyarak, ekşimiş bira dolu bardağından gözlerini uziliaştırdı ve bardan kendisine doğru yavaşça ilerleyen başı açık bir kadın görüntüsüyle karşılaştı. İlk bakışta çok tuhaftı doğrusu. Kadının bir seyyar satıcı olduğu kuşkusuzdu, ama ne satıyordu, bunu anlayamamıştı Belac-qua, yalnız çivi ya da ip, ya da kibrit ya da lavanta ya da bunlara benzer bir şey değildi. Bu meyhanede bir kadına rastlamak alışılmamış bir durum değildi, çünkü, erkek müşterilerden farksız bir özgürlükle, üzüntülerini unutmak ve susuzluklarını gidermek için buraya serbestçe girip ç^arlardi. Gerçekten de onları görmek bir zevkti, gelişleri. hep arkadaşça ve saygıyla karşılanırdı, Belac-qua'nın da onlarla ilişkilerinden tatlı anıları vardı.

Bu nedenle, bu esrarengiz seyyar satıcının yaklaşan görüntüsünde ya da yokluğunda kapanış saatine kadar taburesine çakılacağı işaretin doğasında bir uygunsuzluk araması için hiçbir geçerli neden yoktu. Yine de içinden geldiği gibi davranmakta sakınca görmedi, karşı koymadı duygularına. Kadın mallarını (her ne idiyse bunlar) satma uğraşında paradan çok azar işitse de, ona doğru yaklaştıkça, en azından ^dikat çekici görünümüyle, içgüdülerinin Kendisini yanıltmadığı inancını verdi Belacqua'ya.

Konuşmasına bakılırsa haktan biriydi, ama h^^an da olsa ince bir kadındı. Elbiseleri eskimişti, yine de saygı uyandırıyordu. Kadının boynunun çevresine doladığı, halk arasında çok tutulan sahte, küçük kürkü ürküntüyle fark etti. Belacqua'nın göz atışı sırasında algıladığı kadarıyla, giyinişinin en

acınası taraflarından biri pabuçlarıydı, işsizlik sigortası alan, emekçi ya da kadın hakları savunucularının giydiği cinsten çok ince ve uzun pabuçlardı. Ama bir armağan ya da söylediği bir şarki için halktan alınan bir bahşiş de olabilir, diye düşündü bir anda. Boyu ortalamanın üzerinde, eti budu yerindeydi. Orta yaşı geçmişti. Ama yüzü, ah yüzü. Belac-qua, daha çok yüz ifadesine vurulmuştu, ışıltılıydı. Yüzünü kaldırdı ona doğru, evet haklıydı Belacqua. Işıklı, temiz, tertemizdi ve hüzünden hiçbir eser yoktu ve yalnızca bu açıdan bile mükemmel bir yüz denebilirdi. Yine de Belacqua'nın gördüğü kahır dolu pek çok yüz gibi, Yorgun Gözler'in ressamına ait Merrion Meydanındaki Ulusal Galeri'de duran yüz gibi gün görmüş bir ifadesi vardı ve gözlerin bir yıldıza çevrilip odaklanmasına benzer biçimde, nice sonsuz acılar yüzünden okunabilirdi. Hatları güçlü değildi, yalnızca aydınlıktı, telaşsız ve güven vericiydi, . pırıltılar içinde taşlaşmıştı sanki ya da sözler bu etkiyi uyandırıyordu, çünkü bu tatlı üslup Belacqua'nındır, okuyucunun dikkatini çekmek isteriz. Yüzünü kırıştırsa ya da gülümser gibi bir ifade takınsa, bir ışıldaktaki toz tanesi kadar etkisiz kalırdı, dedi Belacqua. Bu utku dolu yüzün imlediklerini (dürüstlük, haklı ya ' da haksızlık ya da bir başka kavram olabilir bunlar) bir yana bırakalım.

En sonunda kadın Belacqua'ya seslendi.

“Cennette yer satıyorum,” dedi tonsuz • bir sesle “tanesi yüz, dört tanesi üçyüz.”

“Hayır," dedi Belacqua. Dudaklarına gelen ilk karşılıktı bu. Olumsuz bir yanıt vermeyi geçirmemişti aklından.

“Elimde az yer kaldı,” dedi kadın, “en iyi yerler kaldı. En kral yerler, tanesi yüz, dört tanesi üçyüz.”

Hiç beklenmedik, müthiş bir şeydi bu, tam anlamıyla bir curcuna değilse de. Adam az da olsa sıkılmıştı, ama heyecanlanmıştı da.

Sırtının aşağılarına, Montrouge kemerinin üstüne ter bastığını hissetti.

“Yanında var mı?” diye mırıldandı adam. -

“Dünya dönüyor,” dedi kadın, koluyla büyük bir daire çizerek, “döndükçe dönüyor, döndükçe dönüyor, döndükçe dönüyor.” “Evet,” dedi Belacqua “dönüyor.”

“Dönoor” dedi kadın, bu kez y'leri düşürerek ve âdeta bir slogan atarcasına “dönoor, dönoor, dönoor.”

Belacqua başını ne yana çevireceğine bir türlü karar veremedi. Kızarmaktan âciz, hayvansı bir tere batmıştı. Daha önce hiç böyle bir şey gelmemişti başına. Süngüsü düşmüş, eli ayağı kesilmiş, âciz bir durumdaydı. Herkesin, tersane ve demiryolu işçilerinin ve hepsinden de kötüsü olduğu belli olmayanların gözü onun üzerindeydi. Kuyruğu düşmüştü. Sıkıntı verici Ptolemy’siyle bu cin fikirli dişi köpeğin insafına kalmıştı.

“Hayır,” dedi Belacqua. “Sağ olun, bu akşam olmaz, bir dahaki sefere.”

“Çok az kaldı,” dedi kadın, “bitmek üzere, dört tanesi üçyüz.” “Her kimin yetkesinde” diye başladı Belacqua, bir ulema gibi. “Arkadaşlarınız için,” dedi kadın, “ananız, babanız, sevgiliniz için, dört tanesi üçyüz.” Ses kesiliyor ama yüz gitmiyordu gözlerinin önünden. •

“Sahtekârlık etmediğinizi nasıl bilebilirim?” diye fısıldadı Be-lacqua.

“Dünya dönüyor, dönüyor ...” dedi kadın.

“Boynun altında kalsın,” dedi Belacqua. “İki tane alacağım. Fiyatları neydi?”

“Dörtyüz,” dedi kadın.

Belacqua bir beşyüzlük uzattı.

“Tanrı tuttuğunuzu altın etsin,” dedi kadın, hep aynı tonsuz sesle. Gitmeye hazırlanıyordu ... ■

“Hey dur,” diye.bağırdı Belacqua “para üstü .vereceksin.” Ne kadar vermesi gerektiğini belirtmeye gerek duymamıştı.

“Birkaç tane daha almış olursunuz,” dedi kadın. “Arkadaşınıza, ananıza, babanıza, sevgilinize armağan edersiniz.”

Belacqua’nın didişecek gücü yoktu. Aklı onunla uğraşamaya-cak kadar yorgundu. Başka yana döndü.

“Tanrı sizi annenize bağışlasın,” dedi kadın açık bir biçimde, vurgulayarak.

“Amin,” dedi Belacqua, havası kaçmış birasına doğru.

Artık kadın uzaklaşıyordu, yüzünün ifadesi Townsend Cadde-si'ndeki odasına ışınlıyordu kendisini.

Ama Belacqua biraz daha oyalandı müziği dinlemek için. Sonra o da kalktı, ama ırmağın öte y^^ındaki Railway Caddesi'ne gitmek üzere.

Islak bir gece

Dinleyin, iyi niyet ve eğlence zamanı şimdi. Alışverişler hızlı, caddeler şen şakrak insanlarla dolu. Belediye en güzel süslenmiş pencereye ödül verecek, Hyam’ın pantolonu yine aşağı düşmüş.

Mistinguett için meyhaneler bir gereksinim değil. Bu Fransız şarkıcı gerekli görmez onları. Oysa Belacqua için durum farklı. McLouglin’in meyhanesinin sıcacık bağrundan erinç dolu bedeniyle çıktığında başını kaldırdı ve eleştirmenlere gösterilmesi gereken saygıyı esirgemeden Moore’un boğa boynunun biçimliliğine hayranlıkla baktı. Parkın içinde, Bovril içkilerinin Beytülahm yıldızından farksız, pırıl pırıl ve neşe dolu ışıklı reklamı, birbirini izleyen, yedi ayn görüntüsüyle akıp geçiyordu.

Bovril’in simgesi olan limon sarısının çerçevesindeki yeşillerin azalarak noktalara dönüşmesi ve kayboluşu dikkat çekiyordu ilkin. Ardından sarı da benzer biçimde yitiyordu. Panoyu, yeşil bir etek kaldırılıp da altından gözükmüşçesine kızıl bir renk kaplıyordu, Gabriel şaşırırdı bu sahne karşısında. Ama uzun etekler yeri süpürüyor, bu utanç verici görünümü bir karanlık kaplıyor, çevrim sona eriyordu. Al baştan.

Bovril’in reklamı Salome ^dar baştan ç^arıcı, diye düşündü Belacqua; Tommy Moore da, başı omuzlarında oradaydı. Kuşku, Umutsuzluk ve Asalaklık’tan baskın çıkanı mı belirleyecekti geleceğini? Yolun karşısında, kemerin altında kör inmeli yerini almıştı, paçavralarına iyice sarınmış, bütün emekçiler gibi bir an önce yemeğini yemeyi düşünüyordu. Birazdan adamı gelecek, onu evine götürecekti. Adamın geliş gidişlerini hiç gören olmazdı, bir anda belirir, sonra hemen gözden kaybolurdu. Giderdi ve dönerdi. Asalaklık ediyorsanız gitmek ve dönmek zorundasınız, Hıristiyan asalaklığının ilk büyük koşulu budur. Hiç kimse kendi yurdu dışına asalaklık etmek üzere yerleşemez. Başıboş dolaşarak geçirilen yıllar bir uyuma ve bir unutuştur, gururlu bir ölü nokta. Aklınız başınıza gelir, güvenli bir yerde bahislerinizi oynarsınız, paralar akar, evdekiler saygı duyar size.

Belacqua’ya işaret verilmişti, Bovril ona bir işaret sunmuştu.

Şimdi hangi yöne? Hangi meyhaneye? Öncelikle birası kaliteli olan bir yere gidecekti, ikinci olarak bu şair ve siyasetçiler çöplüğünde, az önce boşanmış bir yağmur bulutunu andıran yalnız balıkçı kadınlar da bulunacaktı, üçüncü olarak da kimseyi tanımıyor ve kimse tarafından tanınmıyor olacaktı gittiği meyhanede. Kaliteli bira bulabileceği, servisin iyi yapıldığı, yüksek bir bar iskemlesinde kendi kendisiyle kalabileceği ve Twilight Herald’ın Moskova notlarına dalar gibi görüneceği, balıkçı kadınların pek sevdiği aşağılık bir meyhaneye gitmek. Pek kışkırtıcı bir düşünceydi bu Be-lacqua için.

Bu özellikleri taşıyan ikl meyhaneden Merrion Row’^ıki, arabacıların çok sevdiği bir mekandı. Bazı insanların tavuktan korkmaları gibi Belacqua da arabacılardan korkardı. Kaba, huysuz pis heriflerdi. Üstelik, Moore’dan Merrion Row’a giden yol bu saatte şair, köylü ve siyasetçilerle kuşatılmış, tehlikeli gözüküyordu. Öteki, Lincoln Place’deydi, Pearse Caddesi'nden kolayca gidilebilirdi oraya, onu hiçbir şey durduramazdı. Dümdüz ve uzun bir cadde olan Pearse Caddesi'nde, içinden bir şarkı tutturarak yürürdü, kaldırımda yorgun görünümlü durgun ve kendi halinde insanlar dolaşır, yoldan otobüsler geçerdi gürültüyle. Troleybüslerin yabanıl devinimlerinin yanında homurdanan canavarlardı sanki tramvaylar. Ama otobüsler, lastikleri, camları, gürültüleri ve işte tüm bu şeyleriyle pek cana yakındılar.

Sonra, bu saatlerde, yoksul ve toplumun alt sınıflarından insanların beş. paralık resimler önünde uzun kuyruklar oluşturduğu bu eski tiyatronun, Queens’in yakınlarından geçmek insanı büyülerdi. Çünkü Floransa orada şarkılarda dile geliyordu. Hükümet Meydanı, 1 numaralı Tramvay ve Aziz John yortusu; reçineli meşaleler kulelerde yakıldığında, Cascina üzerine karanlık çöktüğünde atılan roketler hâlâ belleklerinde canlılığını korurken çocuklar ağustosböceklerini uzun süre kapattıkları küçük kafeslerin kapaklarını açarak özgür bırakır ve her zamanki yatma vaktinden çok daha geç saatlere kadar genç ana babalarıyla birlikte otururlardı. Sonra Arno’nun kıyılarında uğursuz Uffizi belirdi usunda yavaşça, işte böylt<. Tam karşıdaki, Palazzo Vecchio’ya öykünülerek yapılan itfaiye istasyonu bu haz dolu anların içine etti. Savanarola’ya saygı için mi? Ha ha! Ne olursa olsun, karanlığın caddeleri ve öteki şeyleri doldurduğu bu Homeros saatini yaşamak başka şeyler kadar güzeldi, ama susuzluğu yüzünden Belacqua'ya o an her şeyden güzel gelen, eğer şansı varsa hâlâ açık bulacağı mutfak kapısından kendisini içeri atacağı aşağılık meyhaneydi.

Sonra acı içinde, Kolej’in yıkıntıları altından şık taksiler geçti, şarkısını düşünerek yolunu sürdürdü. İtfaiye istasyonu büyük bir sorun yaratmadı, her şey umabileceği kadar iyi gidiyordu, akşamın kendisine ne umulmadık şeyler hazırladığını düşünüyordu ki fırtına koptu. Biraz Skeat, biraz Paganini karışımı, şeytan görünümlü, umarsız düşünsel sefaletiyle Fransız vatandaşı aydın bozuntusu, Chas’tı karşısına çıkan. Ayakları sızlayan ve kafasında şarkısından bir dize çınlayan Belacqua, huzur düşmanı Chas ile yüz yüzeydi.

“*Halte-lii"* dedi incecik bir sesle korsan, “Böyle pür neşe nereye?”

Belacqua Muhteşem Gösterievi’nin kapıdaki girintisinde durmak ve bu adam bozuntusuna bakmak zorunda kaldı. Hibernian Süthanesi'nden yumurta ve tereyağı almıştı Chas. Belacqua yolundan döndürülemezdi asla.

“Aylak aylak dolaşıyordum alac^^anlıkta,” dedi belli belirsiz.

“Alacakaranlıkta bir şarkı ha?” dedi Chas.

Belacqua karanlıkta ellerine işkence ediyordu. Yolundan alıkonulmuş ve usunun fısıltıları arasında bu mekanik Bartlett'i dinlemeye zorlanmamış

mıydı? Öyle görünüyor.

“Dünya ne durumda?" dedi yine de, “Koca dünyadan ne haber?”

“İyi” dedi Chas ölçülü bir biçimde, “şöyle böyle. Şiir deviniyor, arılaşıyor.”

Belacqua içinden eğer Chas,*ars *longa* diye başlarsa onu bunu söylediğine pişman edeceğine söz verdi.

“Limae labor et mora," dedi Chas.

“Peki,” dedi Belacqua, özgürlüğüne kavuşarak, “görüşmek üzere.”

“Sanırım birazdan görüşürüz,” dedi Chas, “Frica’nın evinde, bu soğuk gecede, öyle değil mi?”

“Ne yazık kı,” dedi Belacqua, iyice uzaklaştığında.-

Adı geçen Frica, hizmetçili apartman dairelerinde yetenekleri ziyaret eder. Gittiği yerlerde kalın bir sesle Havelock Ellis’ten şarkılar söyler, hiç yakışmasa da kendisine, bunu içtenlikle yapar. Çökük göğsünde bir sıra üzerinde dururcasına konmuş Portigliot-ti’nin kösele ciltli *Penombre Claustrali*’si açık durur. Uzun tırnaklarıyla, Sade’ın 120 *Günü* ’nü ve Aliosha G. Brignole-Sale’ın deri ciltli Anterot/ca’sını kapalı bir biçimde tutar. Pis bir pasta bile iştahını kabartmaya yeter, ağır bir acı. bulutu beygir suratından eksik olmaz. Gözleri şişe dibi camlı, yuvarlak, küremsi, soluk renkli kocaman bir gözlüğün ardında gizlenir. Yalnız başına dalıp gitmeleri burun deliklerini hayli genişletmiştir. Ağzı görülmez bir lokma çiğner sürekli, acı dolu aralarda salyaları akar. Göbeğinin katmerleriyle bitişen krater biçimindeki göğüsleri bol giysinin altında alaylı bir biçimde saklanır. Anahtar delikleri omuz başlarında haince yara izleri açmıştır, kemikli kıçı savrulan eteklerinin ardında haykırıp durur. Mavi mavi varisler bacaklarını pek kötü tanıtır. Ayy!

Belacqua’yı içkiliyken davet etmişti kişneyerek, üstelik bu eğlenceye Alba da gelecekti, şarap ve entelektüeller bir aradaydı. Be-lacqua'nın biricik gözdesi Alba, soluk, sıkıntılı geniş yüzünü ve kırmızı elbisesini

sergileyebilmek için, zevk duyarak kabul etmişti daveti. Balonun güzeli. Ayy!

Ama bir aksilik çıktı mı genelde ıkıncisi de sökün eder, Chas'tan kurtulduktan kısa bir süre sonra, işte Grosvenor yönünden ağzını silen gösterişsiz şair ve isimsiz bir siyasi-köylü bozuntusu fırladı önüne. Şair bu beklenmedik mutluluk nedeniyle dişlerini emiyordu. Küçük, yuvarlak kafasındaki, doğunun altın ezgileri artık bütünüyle susmuştu, Walt Whitman'ı anımsatan Donegal tüvitleri altında bir beden seziliyordu. Tarlasını kaybetmiş, konuşan bir ağız bulmuş izlenimi veriyordu. Belacqua'nın kanı donmuştu.

“İçelim,” diye buyurdu Şair gökgürültüsü gibi bir sesle.

Belacqua, Grosvenor'a doğru sıvışmayı düşündü, pis herifin yırtıcı gözlerini üzerinde hissediyordu.

“Şimdi hadi bir yer söyle de, içmeye gidelim,” diyerek neşelendi Şair, sanki Beresina'dan biraz önce koskoca bir ordu getirmişti.

“Özür dilerim,” diye kekeledi Belacqua, “bir saniye izin verin.” Paytak paytak yürüyerek kendine yol açtı, caddeye fırladı, oradan da bütün hızıyla, Hoover'a atılan pis çamaşırlar gibi aşağılık .meyhaneye daldı. Kaba bir davranıştı bu. Üzerine gelindiğinde ölçüsüzce kabalaşırdı, Stendhal'ın Comte de Thaler'i gibi ürkekçe bir küstahlık değildi onunki, sinsi bir kabalıktı. Chas'ınki gibi umutsuz bir durumda ürkekçe küstahlığı yeğlerdi; ama üstüne gelmeyi inatla sürdürürlerse, saldırganlara karşı acımasızca kabalaşabilirdi. Kendine özgü niteliklerinden biriydi bu.

Küçük, tatlı, pasaklı bir çocuktan gazete aldı, aslında broşürden farksız, kısa ama gerçekten doyurucu, tek bir sayfaydı, çocuk artık rahatsız edemezdi onu, çıplak, çamurlu ayaklarının üzerinde zıplayıp duruyordu, koltuğunun altında satılacak üç ya da dört gazete kalmıştı, Belacqua ikl üç kuruş ve bir sigara ilanı sıkıştırdı eline. Üç parçadan oluşan barın orta bölümünde bir yere oturdu, ayaklarını iskemlenin yüksek arkalığına dayadı, şimdi dizleri tezgahı aşıyordu (iç organlan dökülen, idrar kesesi pek iyi çalışmayan bir insan için mükemmel bir oturuştu bu), tazeliğini yitirmiş birayı yu-

dumluyor (ama kımıldamaya cesaret edemiyordu) ve yercesine gazeteyi okuyordu.

“Bir kadın,” diye okudu heyecanla “ya kısa bacaklı, ya geniş kalçalı, ya kıçı çıkık, ya koca göbekli, ya da orta boyludur. Eğer sıkı bir sütyen takılırsa göğüsler löp löp sarkar. Ama kendi haline serbest bırakılırsa diyafram kasları şişkinleşir . ve kötü bir görünüm alır. Öyleyse en kaliteli iplik, bez ve lastikten üretilmiş; dikişleri sağlam, s^mal çelikli oluşu nedeniyle kaymaz korselerimizden iyi bir mağazaya uğrayıp almaya ne dersiniz? Diyafram kaslımızı iyice geliştirir ve kalçanızı düzgünleştirir, kolsuz, sırtı açık, boyun-suz gece elbiselerinize hava verir ...”

Ah Aşk! Ah Ateş! Ama Alba’nın ^kırmızı elbisesi bu özellikleri taşıyor muydu? Kısa bacaklı ya da ç^ik kalçalı mıydı? Ne beli vardı, ne de yürürken kırıtmaya gerek duyardı. Sınıflandırılacak bir kadın değildi. Korse takacak biri de. Bedensel yanı ağır basmıyordu.

Garsonun yüzü kayboluyor, yerine Grock’unki beliriyordu.

“Bir daha söyle,” dedi beyaz hamur topağındaki kırmızı y^ik.

Belacqua tümünü, hatta daha fazlasını söyledi.

“Nisscht möööööööglich” diye inledi Grock ve uzaklaştı..

Şimdi Belacqua kötünün kötüsüyle karşılaşacağım diye hüzünlenmeye başladı, her şeyden önce bakalım k^ızı elbisenin sırtı açık mıydı? Sırtın çıplaklığından, gözler önünde sergilenmesi nedeniyle bir tedirginlik duymuyordu. Kürek kemikleri iyice görünecek biçimde, kolayca devinebileceklerdi. Devinimsizken sırtının düzlüğünde güzel bir çıkıntı yaparak göze . çarparlardı. Kafasında kızın sırtı canlanıyor, bu da onu ürpertiyordu. Bu sırtı bir süsen çiçeği gibi görüyordu, bir çiçeği boynundan emen kelebeğin kanatlarına benzetiyordu geniş uçlu yaprağın geriye katlanmış bölütlerini. Sonra imgeleri biraz daha derinleştirdi, bir dikilitaşı anımsatan büyük acı ve ölüm, sessiz bir ölüm, duvarda çarmıha gerilmiş bir kuş. Bu beden ve kemikler kırmızılara sarmalanıyor, bu arınmış bedenin yüreği k^ızı kumaşlara bürünüyordu....

Elbisenin biçimi konusun^iki kuşkulara daha fazla dayanamayarak, tezgâhın ötesine geçip kadına telefon açtı.

“Giyiniyor ve kan kusuyor,” dedi hizmetçi Venerilla, Belac-qua'nın arkadaşı ve gönül işlerindeki arabulucusuydu,

Hayır, Alba aşağıya inemezdi, son bir saattir yukarıda, odasında sövüp sayıyordu.

“Korkuyorum yanına gidersem azarlayabilir,” dedi ses.

“Sırtı kapalı mı yoksa açık mı?” diye sordu Belacqua.

“Neyin?”

“Elbisenin, başka neyin olacak? Kapalı mı?”diye haykırdı Be-lacqua.

Venerilla gözünün önüne getirmeye çalışırken ondan biraz beklemesini rica etti. Alba'nın azarlamaları açıkça duyuluyordu.

“K^ızı elbiseyi mi soruyorsunuz?” dedi kadın, yüzyıllar geçtikten sonra.

“Elbette şu Tanrının cezası kızıl elbise, bilmiyor musunuz?” diye haykırdı acıyla.

“Bir dakika ayrılmayın ... İlikleniyor ...”

“İlikleniyor mu? Nereden ilikleniyor?”

“Arkadan ilikleniyor efendim, Tanrının yardımıyla.”

“Bir daha anlatın şunu yeniden, hadi yeniden,” diye yalvardı Belacqua.

“Peki tamam sırttan ilikleniyor,” diye homurdandı Venerilla.

“Tanrıya şükür ve yaradanı yaratana da,” dedi Belacqua.

Özenle giyinmiş olan Alba şimdi yatışmıştı ve somurtuyordu berbat durumdaki mutfakta, Belacqua’nın kafasına takılanları kendine akt^ma

cüretinde bulunan sıska budalanın yüzüne bile bakmadan bekliyordu. Acı çekiyordu, elinde brandisi, ocağın üzerindeki büyük aynaya bakarak, derin düşüncelere dalmıştı. Bu zarafetle salınan ama doğuştan kederle bulutlanmış görüntünün ardında onu derin düşüncelerden daha çok endişelendiren somut konulara takmıştı kafasını. Çünkü belki de son derece önemsiz bir şey için kıvranıyordu usu, belki de son derece önemsiz bir şeyle doluydu. Balonun, ziyafetin ya da partinin en güzel kızı olmayı aklına koymuştu, kendini yiyip bitiriyordu. Daha az güzel bir kız böylesi bir yaklaşımı aşağılar, en güzel olmanın önemini yadsır ve daha da acıklısı geçiştirirdi. Güzelim der ve baloya giderdi. Neyse, bu konuyu kapatalım. Burada işin kolayına kaçıp Alba’nın güzelliğinin erdeminden kuşkulandığını mı söylemek istiyoruz. Hayır, gerçekten hayır. Yalnızca bakışları yeterliydi istediği kişiyi kendine bağlamaya. Ama yanıtını biliyormuşçasına kurnazca sorguladığı şey, hangi seçkin özelliği için talihli hayranına ilgi göstereceğiydi. Olgunun basitliği önce canını sıkıyor, doğal davranış biçiminden uzaklaştırıyordu onu, tartışılmaz bir gerçeklikti bu. Ama bu madalyonun yalnızca bir yüzüydü. Şimdi küçümsediği zayıflıklarla kendi de boğuşuyordu. Baş^mayı istediği şey kuşkusuz değersiz ve anlamsızdı. Somurtuk, durgun ve elindeki içkiye karşı isteksiz bir biçimde yeğlediği gerçekliğe doğru yöneldi, seçimine yavaş ama kesin bir biçimde bağlandı, isteklerinin krallığında yüceltti onu. Evet başaracaktı, balonun en güzel kızı olacaktı, hoşnutluk ve ağırbaşlılıkla ve özenle, alçakgönüllülükle, sadakatle, yalınlıkla; bunu zaten başarabileceği için değil. İki düşünce arasında durmasını, iki isteğin zorlayıcılığında bocalamasını, duraksayıp kalmasını ve böylece daha da hırpalanmasını bilen dış dünyaya ait bir kadın mıydı o? Bunların bilincinde miydi? Neyse, bu anlamsızlıklardan uzaklaşmayı sabırsızlıkla bekliyor. Şimdi gitme zamanı gelene dek dikatini ellerinin, omuzlarının, sırtının, kısacası bedeninin üzerinde toplamalıydı, içki ruhuna gereken enerjiyi sağlamıştı çünkü. Hen-nessy’ den bir yudum aldı. Artık kendi zevki için, Dan'ın korku ve beğenilme kaygılarından uzak, tiz bir sesle şakımış olduğu bu boğucu şarkıyı, her bir notayı vurgulayarak söyleyebilirdi:

No me jodas en el suelo Como si fuera una perra, ■

Que con esos cojonazos Me echas en el cono tierra.

İriyarı, eski gözde çapkın, Kutup Ayısı, sarsılıp gıcırdayan otobüsün kirli ve dürüst insanlarıyla beraber, ıslak ve karanlık kır yollarında ilerlerken uzun yıllardır tanıdığı aklı başında bir cizvit dostuna bir Rönesans kardinali edasıyla, canlı bir üslupla eşlik ediyordu.

“Galile’nin *Lebensbahn'ı"* diyordu, yabancı sözcükleri kullanmayı pek severdi, “direnen tekbenciliğin traji-komedisidir. Alçakgönüllülük, kişilikten verilen ödünler ve içki, bencillik, kibirlilik ve ölçüsüzlükle aynı kapıya çıkar. Kendini bu denli denetleyebilen ilk zamparadır o. Kanlı ellerle bir kadının önünde gizlice eğilmek, erkek arkadaşı Lazarus’un işlerine burnunu sokmak kadar megalo-manyakça bir kendini bilmezliktir. Empedokles’e özgü ciddi değişikliklerin aksine, bir dizi amacına ulaşmış intiharın başlatıcısıdır o. Zavallı Nemo ve kader ortakları için ilgisiz bir halk topluluğunun önünde mutsuzluk nöbetleriyle çalkalanarak yanıt vermek zorundadır.”

Öksürerek balgam çıkardı, damağından iştahla yuvarladı ve sonraki tadımlıklar için mideye yolladı.

Aklı başında S.C. yorgunluktan sesini güç denetleyebiliyordu.

“Bir bilseydiniz şu iki kere ıkl dört eder deyişinizle benim canımı nasıl sıktığınızı,” dedi.

K.A. nedense anlamadı onu.

“Beni harika çocuktan daha çok sıktınız,” dedi S.C. güçlükle. Enerji toplamak için duraladı, “Pürüzsüz sesinde, esrarkeş Boro-din ’i Mozart’a yeğleyerek,” diye sürdürdü.

“Herkesin birleştiği nokta sizin tatlı Mozart’ınızın bir çocuk *Hexenmeister* olduğu,” dedi K.A.

Tatsız bir konuşmaydı, bırakın herkes istediğini sevsin özgürce.

“Tanrı-”

“Kendi adınıza konuşun,” dedi K.A., çok sinirlenmişti.

“Tanrımız öyle değildi ama.”

“Tüm gücünü yaradılıştan almış olduğunu unutuyorsunuz,” dedi K.A.

“Büyüdüğünüzde alçakgönüllülüğün mazoşizmden ötede olduğunu anlayacaksınız. O zaman gelin yeniden konuşalım. Mazoşizmin ötesi diye algılayın. Acı ve hizmetten öte,” dedi Cizvit.

“Ama elbette ki öyle,” diye haykırdı K.A. “Rahmetli hizmet etmedi. Başka ne söyleyebilirim? Bir uşağın yüce düşünceleri yoktur. Merkezi acenteyi bırakmıştı.”

“Hizmet edilmeyecek k^adar büyük ve bir ilaç gerektirecek kadar gerçekse aşk önünde boyun eğilmelidir,” diye mırıldandı yeniçeri.

H^ika çocuk K.A., rahatlık veren bu seçenek bolluğuna sırıttı.

“Her şeyi kendi çıkarınıza yonttuğunuzu belirtmeliyim,” diyerek sırıtmasını sürdürdü.

“İnanç duymanın en büyük nedeni daha eğlendirici olmasıdır. İnançsızlık bir boşluktur. Değişeceğimize inanç duyamayız. insan boşlukta kalmaya katlanamaz,” dedi ka’nın askeri, gitmeye hazırlanarak.

“Kürsünüzden söyleyin bunları, peşinizden davulla sürsünler

buradan sizi,” dedi K.A.

S.C. kahkahalarla güldü. Bu adamdan daha düzeysiz bir sahtekar düşünülebilir miydi?

“Bir cemaatin papazı olmadığımı lütfen faklınızdan çık^ınayın, rica ederim saygıdeğer bayım, lütfen,” diye sürdürdü, paltosunu giyerken.

“Yerleri süpürmediğinizi unutmayacağım. Çöplere gelene kadar sevginiz pek yüce,” dedi K.A.

“Tastamam,” dedi S.C. “ama onlar mükemmel insanlardır. Bir parça düzenlidirler, hızlı yaşamdan korku duyarlar. Yoksa . . ." Kalktı. “Bakın

inmek istiyorum, bu ipi çekiyorum, otobüs duruyor ve beni aşağıya bırakıyor,” dedi.

K.A. izledi.

“Böylesine cehennemi bağıntılarda mesleğime biçim verdim,” dedi bu kayda değer çekici adam, bir ayağı kaldırımda.

Bu sözlerle gitti ve parasını ödemek K.A. ’ya düştü.

Chas’ın sevgilisi Shetlandlı balıkçı bir kızdı. Frica’nın evine giderken uğrayıp on'1 alacağını söylemişti, şimdi kusursuz kruvaze smokini içinde, trainvay beklerken duyduğu sabırsızlığı ' etrafını saran öğrenci topluluğuna dünyaya ilişkin açıklamalar yaparak yatıştırıyordu.

“Aradaki farkı şu şekilde belirtebiliriz-”

“Oo lütfen!” diye bağırdı öğrencilerden biri. -

“Bergson ile Einstein arasındaki asıl aynın, felsefeci ile toplumbilimci arasın^ıki ayırımdır.”

“Yaa!” diye bağırdı öğrenciler.

“Evet,” dedi Chas, uzaklarda gorunen ve gittikçe yaklaşan tramvayın önünde verebileceği en fazla bilgiyi toparlayarak.

“Eğer şimdi Bergson’^ın bir çılgın diye söz etmek yakışık alıyorsa,” - uzaklaştı - “Nesne’den ve Düşünce’den,” - tramvaya atladı - “DUYU VE AKLA doğru,” - basamaktan seslendi - “uzaklaşırız.”

“Duyu ve akıl!” diye yineledi öğrenciler.

Güç olan, Chas’ın duyuyu hangi anlamda kullandığını kavramaktı.

“Duyu organlarımız demek istiyor, anlamıyor musunuz, tat,

koku filan işte," dedi birincisi.

"Aynı zamanda da *sağduyu* demek istiyor," dedi ikincisi.

"Bence *içgüdü*, önsezi demek istiyor, anlıyor musunuz, bu tür şeyler işte," dedi üçüncüsü.

Dördüncüsü Bergson'daki Nesne kavramını öğrenmeye can atıyordu, beşincisi bir toplumbilimcinin ne olduğunu, altıncısı da bunun dünyayla ne gibi bağıntıları bulunduğunu...

"Kendisine sormamız gerek, hepsi bu. Yetersiz birikimimizle kafamızı karıştırmayalım. Kimin haklı olduğunu o zaman anlarız," dedi yedincisi.

"Kendisine sormamız gerek, o zaman anlarız ..." diye haykırdı öğrenciler

Bu anlaşma üzerine onu ilk görenin gidip bu konuda bilgi edinmesini kararlaştırarak, pek de ayn olmayan yollarına gittiler.

Gösterişsiz Şair saçlarını ne kadar kısa kestirirse kestirsin, görünümü bir türlü çarpıcı bir etki yaratamazdı. İşte yine bir fare sırtının sadeliğini yeğlediğini açıklıyordu bindokuzyüzlü yıllara duyduğu tepkiyle. Diken diken duran kısacık saçlarına biraz losyon dökmüştü. Daha fazla bir şey yapamazdı onlar için. Kravatını değiştirmiş, yakalığını ters yüz etmişti. Şimdi yalnız ve başkalarından uzakta, bir aşağı bir yukarı volta atıyordu. Sarı Saray' dan bisikletle eve gelirken ana çizgilerini biraz önce oluşturduğu ve bu akşam okuyacağı, ucuz, sıradan yapıtını tamamlamaya çalışıyordu. Ev sahibesi yanına gelerek rica ettiğinde okuyacaktı onu, ne amatör bir piyanist gibi kem küm edip duraksayacak, ne de bir profesyonel gibi kadının gözüne tükürürcesine sunacaktı. Hayır, yerinden kalkacak ciddi ama tumturaklı olmayan bir tavırla okuyacaktı. Ağlama isteği uyandıran, insanın içine işleyen bir Orta Avrupalı ciddiyetiyle sunacaktı:

GECE İŞKENCESİ

su

engın su suyun rahminde

açılır bir menekşe

ışıldar konca roketi solar gecenin çiçeği benim için

suyun bağrında kapanır suda

çiçeksel bir varoluştu

çevrimin dingin ediminde engin suda

açmasından

yeniden döllenmesine

taçyapraklarının güzel kokularında düğümlenmiş erinci yalıçapkını düşmüş boğulmuş benim için benliğinden kopmuş kuzu

mavi çiçeğin uğultusu engin suyun rahminin duvarlarını dövene dek

Bu güçlü yapıtı herkese kabul ettirmek ve etki uyandırmak için suyun devinimlerini kendine özgü, kusursuz bir biçimde sunması gerekiyordu, bunun için kaygılanıyordu. Gerçekte dışavurum çabasıyla bir ikilem yaratmış ve bu nedenle de şiiri kusursuz okunamazmış izlenimini yaratmalıydı. Bizi bir, iki, üç ve birçok defa daha yanıltıp istediği ölçüde heyecanlandırarak ve becerisini sergileyen ip cambazını örnek alarak, bu küçük yapıtıyla davetlilerin hoşuna gitmek istiyorsa, oluşturulacak gerilim yapıtın içeriğinden çok, yorumcunun parçayı okurkenki tavrıyla ortaya konmalıydı. Bu yüzden bir aşağı bir yukarı yürüyor, *Gece İşkencesi*'nin dizelerini ve etkisini iyice oturtmaya çalışıyordu.

Frica saçlarını geriye taradı, eflatun örgülerini gözlerini kapamakta zorlanana dek sımsıkı topladı. Alışageldiğimizin aksine, beygirden çok, gece giysileri içinde boğazlanmış bir maralı andırıyordu görüntüsü. Belacqua’nın Ruby’ si de ilk gençlik yıllarında aynı gergin saç biçimini yeğlemişti, ta ki Bayan Tough, küçük suratını emilmiş bir pastile çevirdiğini söyleyerek, saçlarını rahat ve dalgalı bir biçimde bırakmasını sağlayana dek. Ama Frica'nın durumu ne yazık ki umarsızdı! Gözlerini açıp kapayan

kocaman oyuncak bir bebekten farksızdı. Ne emilmiş bir pastil, ne de bir teke suratı bu kadın yüzünün uyandırabileceği tiksintiyi veremezdi. İşte şimdi karşımızda, bizi Derbyshire 'a gitmek için gerekli bilet parasından kurtaran Frica duruyordu, iğrenç suratıyla.

Boğazlanmış maral pek iyi betimlemiyordu onu. Yüz çizgileri münasebetsiz bir aşığın karıştırdığı saçlar gibi dağınık ve çarpık bir ifadeyle donmuştu. Kaşl^ını boyarken çattığı için, şimdi dört kaşı vardı. Yalvarırcasına açılmış gözünün irisi kamaşarak kubbe-leşmiş, üst dudağı açık burun deliklerine doğru hırlarcasına büzülmüştü. Dilini ısıracak mıydı peki, işte ilginç bir soru. Fındı^man biçimindeki çenesinde bir tiroit ^kıkırdak kütlesi gözüküyordu belirgince. Düzleşmiş memelerinin, zaptedilemeyen yüz hatlarıyla uyuşan bir biçimde korsesinin altından fırlayıp fırlamadığı insanın kafasını kurcalıyordu. Ama, ah o yüz yok mu, kelimenin tam anlamıyla bir enkaz yığınıydı. Yalnızca avuçlarını dua edercesine göğsünde kavuştursa, bir çukurda yatan adsız bir şehitten farksız görünürdü.

Yine de sanatçı bozması Parabimbi Kontesi kalabalıkta itişe kakışa, Caleken Frica'nın en kutsal varlığı olan gudubet annesinin huzuruna doğru salına salına ilerleyecek ve "Ah sevgilim" diye çığlıklar atmak zorunda kalacaktı kuşkusuz, "Caleken'i hiç bu kadar çarpıcı görmemiştim! Meryem'e benziyor aynı!"

Hanımefendileri ne demek istiyordu? Arabasında, dizginler elinde, Grimm Kardeşler için rüzgar koklayarak oturan kehanetçi bir kadın mıydı? Ah hanımefendileri pek aldırış etmezdi onca titizliğe ve güzelliğe, p^mak çocuğun cebinde kaç çakıl taşı var diye bakmaya benzerdi bu. Freskleri anımsatan tuhaf, kaba, insanın aklından çıkmayan bir yüzü vardı Frica'nın, belinden yukarıda da, sevgilim, şu sade, kobalt boyalı 15. yüzyılın yıpranmış gerçek, değerli bir taşından, ter kokan koca Tom'un yaptığı mücevher vardı, sevgilim. Bunca yıldır havada, karada ve denizde dolaşmadığı yer kalmamış dul b^akir böyle bir ustanın eriştiği yetkinliği ne kadar övse azdır.

"Caaaaanım! " diye meler Parabimbi.

Erken olabilir. Belki de her şeye zamanından önce başladık.

Şimdilik her şeyi kendi haline bırakalım.

Yeniden Frica'ya dönersek, sonunda zil çalmış, onu aynadan uzaklaştırmıştı, çınlamalar s^anki vücudunun derinliklerinden yükseliyor, göbeğinde tuhaf bir basınç yaratıyordu.

Adını asla bilemeyeceğimiz Öğrenci ilk gelen kişiydi. Kara kaşlı, kötü görünümlü, kaba bir gençti.

“Oh sevgili Frica ilk gelenin ben olduğumu söyleme,” diye haykırdı, kahverengi, kocaman bebek gözleriyle tatlı tatlı kadını süzüyordu.

“üzme kendini bak arkandan kimler geliyor,” dedi Caleken, bir fırtınada bile şairin kokusunu alabilirdi.

Şairin hemen ardından betimlenmesi zor bir şaşkınlar topluluğu, onların da ardından Botanikçi, sonra Galway'li bir İrlandalı, sonra da Shetland'lı balıkçı kız Chas'la birlikte geldi. Öğrenci'nin kafası aynı konuya saplanmış kalmıştı. Chas'a yaklaştı.

“Hangi anlamda kullandınız *duyuyu?"*- öğrenmeliydi bunu, yoksa ölürdü. -

“Ne?” dedi yüksek sesle Botanikçi.

“Chas,” dedi Caleken, bir utku kazananı açiklarcasına.

“Buradayım,” diye ses verdi Chas.

Hole bir durgunluk çökmüştü.

“Öğrenmek istediğim, hepimizin öğrenmek istediği konuşmasında *duyu* sözcüğünü hangi anlamda kullandığı .. .” diye sızlandı öğrenci.

İrlandalı, bu benzersiz topluluğun ortasında aptal aptal, Duke Caddesi ’nde geçirdiği günü yaşlı gudubete anlatıyordu.

“Owen ...” diye başladı yeniden, ama aceleyle aralarına katılıp görüntüdeki yerini almak için kaygılanan adsız bir cahil:

“Owen da ne?” . diye sözünü kesti.

“İyi akşamlar, iyi akşamlar, iyi akşamlar!” diye anırdı Kutup Ayısı, “Ne kötü bir gece, Bayan.” Gerçek bir kibarlikla, ev sahibesine yöneltti sözü hararetle, “Tanrım ne kötü bir gece!”

Gudubet, bir oyuncak mağazasından satın almışçasına severdi K.A.’yı.

“Bunca yoldan geldiniz!” Kadının içinden onu dizlerinde sallamak geçiyordu. Üstü başı dökülen, çoğu kez somurtkan bir adamdı. “Geldiğinize çok sevindim, çok sevindim,” dedi ninni söyler gibi.

Yüzü sivilcelerden kız^mış Hukukçu geldi sonra, Parabimbi Kontesi ve kırıştıracakları erkekleri tavlamak için sürüp sürüştürmüş üç yosmaya eşlik ediyordu.

“Onunla yolda karşılaştım, Pearse Caddesi'nde. Brunswick Caddesi dolaylarında, anlıyorsunuz ya, işte böyle zikzaklar çiziyordu,” diye fısıldadı Chas.

“Yolda mı?” diye sordu Caleken merak içinde. Heyecandan kendini tutamamış, ses tonu yükselivermişti

“Ha?”

“Buraya mı geliyor?”

“Yani üzülerek belirtirim ki Miss Frica, gelip gelmeyeceğini kesinlikle açıklamadı,” dedi Chas.

İrlandalı K.A. ’ya kırılmış bir sesle:

“Burada Owen’in ne olduğunu öğrenmek isteyen biri var,” dedi.

“Olamaz, beni şaşırtıyorsunuz,” dedi K.A.

Ham’ın kızıl saçlı oğullarından biri, “Bu kaba konuşmaları hoş mu karşılıyorsunuz?” dedi.

Artık K.A. ’nın düşünceleri kafasında iyice keskinleşmiş ve berraklaşmıştı.

“Şu can sıkıcı heriften söz etmesi ne hoş oluyor,” diye alaya aldı.

Parabimbi Kontesi yerinden fırladı.

“Ne dediniz?” dedi.

Caleken bir topluluktan ayrılarak önlere geldi.

“Kızlar neden gelmedi?” dedi, gerçek anlamda bir soru değildi

bu.

“Ya sizin kız kardeşiniz, çekici kız kardeşiniz, kendime sorup duruyorum, akşamın şu vaktinde nerede olabilir?” diye soruşturdu Botanikçi. * '

Acuze hemen ileri atıldı.

“Ne yazık ki iyi değil, yatıyor,” dedi çınlayan bir sesle ve hızla konuşarak, “Hepimiz için kötü haber.”

“Önemli bir şeyi yoktur umarım?” dedi Hukukçu.

“Sağ olun yok, neyse ki yok. Basit bir rahatsızlık. Zavallı küçük Dandelion!” Acuze derin bir iç geçirdi.

K.A. ile İrlandalı birbirleriyle zekice bakıştılar.

“Hangi kızlar?” dedi K.A.

Caleken ciğerlerini şişirerek:

“Pansy,” - Şairi bir çarpıntı tutmuştu, neden kargabüken otunu getirmemişti sanki?- “Lilly Neary, Olga, Elliseva, Maria gelin, Alga, Ariane, Selvi boylu Trib, Narin Sib, Alma Beatrix, Alba-” sayılamayacak kadar çoktular, art arda hepsini sıralayamayacaktı. Ağzını sildi.

“Alba!” diye çığlık attı K.A. “Alba! O!”

“Neden, neden Alba olmasın, herhangi bir başkası olacağına, ne bileyim Bath’lı kadın gibi örneğin?” diye lafa karıştı Parabimbi Kontesi.

Şaşkınlardan biri belirdi ortalarında, sevinçli haberlerle soluk soluğaydı. Kızlar gelmişti.

“Kızlar mı? Kesin mi ama, kızlar mı geldi gerçekten?” dedi Botanikçi.

“Umarım artık başlayabiliriz” dedi daha genç olan Frica, yaşlısı bir terslik ya da engelle karşılaşmayacağının bilincinde, adımlarını zarafetle atarak kerevete çıkmış, hafif içkiler dağıtıyordu. Sırtını yiyecek taşımakta kullanılan büyük asansöre dönmüş, kutsal bir görevi yerine getirme edasıyla, kanat çırparcasına geniş hareketlerle yemekleri seçiyordu:

“Tabak! Çay! Kakao! Daha hızlı! Julienne! Kâseler! Tavuk çorbası! Meyveler! Apfelmus! Jelatinler! Ching-ching!”

Topluluğa korkunç bir sessizlik çöktü.

“Anlamsız bir kuru gürültü,” dedi Chas.

Karnı iyice acıkmış olan inananlar platformu dalgalandırdı.

İki yasaklanmış yazar, bir kitap kurdu ve sevgilisi, bir eski yazı uzmanı, çalgısı kutusunda bir viola d’ amoreci, kız kardeşi ve altı kızıyla tanınmış bir parodici, daha da tanınmış Dinsel Bel Yazmaları ve Karşılaştırmalı Yumurta Biçimleri Profesörü, içki sfüşkünü bir mikrop, Moskova Yedek birliklerinden ayağının tozuyla gelen komünist bir ressam ve dekoratör, tâcir bir prens, iki ciddi Yahudi, yıldızı parlamakta olan bir fahişe, Lauras ile birbirlerine pek yakışan üç şair ■ daha, işlevini yitirmiş bir zampara, bir tiyatro yazarları korosu, basının kaçınılmaz bir havarisi, Grafton Caddesi’ nden toplanmış bir yığın insan ve Jemmy Higgins şimdi bir tek kişiymişçesine gelmişlerdi. İçeri girer girmez eşcinselliğini tatmin yollan arayan kocası kendisine eşlik etmediğinden yalnız bir kuşa dönen Parabimbi Kontesi’nin, Frica'nın yerine attığı hoşgeldiniz çığlıklarıyla karşılaştılar, belirttiğimiz gibi Acuze bu tür şeylerden çok hoşlanıyordu.

“C^nım,” dedi Parabimbi Kontesi, “Kimleri görüyorum?”

Fincan tabağını ziyaretçi   gibi çenesinin altında tutuyordu.

Fincanı sessizce yerine indirdi.

“Mükemmel, en iyi kalitede bir çay,” dedi.

Gudubet dişlek ağzıyla gülümsedi.

“Çok memnunum, çok memnunum,” dedi.

Bel Yazmaları ve Karşılaştırmalı Yumurta Biçimleri Profesörü görünürde yoktu. Ama başka uğraşlarla doluydu, küçük bir çocuk değildi. İşi sesini duyurmaktı. Sesi yüksek ve açık seçik duyulurdu.

“Ölümsüz Byron, bir kahramanın ölümünün, kendi ölümsüz sıkıntısına son vereceği uzak sahiller aramak için denize açılmak üzere Ravenna’yı terk ediyordu ki ... ” diye gürlüyordu orada.

“Ravenna mı! Birinin Ravenna dediğini duydum galiba!” diye haykırdı Kontes, belleği özenle eğitilmiş kalbinin tellerini titretiyordu.

“Ben bir sandviç alayım; yumurta, salatalık ve domatesli olsun,” dedi yıldızı parlamış fahişe.

“İsveçlilerin yetmişten fazla ekmek çeşidi olduğunu bilir misiniz?” dedi ve bir densizlik etti Hukukçu.

Aritmetik düşkününün sesi duyuldu:

“Yay kirişinden uzundur,” dedi, sözlerinin kolayca anlaşılması için herkese doğru eğildi.

“Bayan, Ravenna’yı biliyor mu?” dedi eski yazı uzmanı.

“Ravenna’yı biliyor muyum? Elbette biliyorum Ravenna’yı.” diye haykırdı Parabimbi, “Şirin ve soylu bir kenttir.”

“Elbette bilirsiniz; Dante’nin öldüğü kenttir,” dedi Hukukçu.

“Doğru, öyle olmuştu,” dedi Parabimbi

“Elbette bilirsini z; mezarı Piazza Byron’dadır,” dedi Profesör, “Serbest nazımla bir mezar taşı yazıtı yazmıştım onun için.”

“Elbette biliyordunuz, Belisarius’un komutasındaki. ..” dedi

eski yazı uzmanı

“Canım ne güzel bir parti,” dedi Parabimbi Kontesi Acuze’ye. “Ne ^^ar neşeli geçiyor, herkes nasıl da rahat kendi evindeymiş gibi,” diye belirtti düşüncesini, “Sana insanları rahatlatma yeteneğinden ötürü imreniyorum doğrusu.”

Acuze böylesi yetileri olduğunu belli belirsiz yadsıdı. Caleken ’in partisiydi aslında, her şeyi düzenleyen oydu. Düzenleme işiyle pek az ilgilenmişti. Yalnızca yan gelip oturmuş, yorgun gözlerle çevresini süzmüştü. Yalnız, yaşlı, yorgun bir Tanrıçaydı.

“Benim düşünceme göre insan aklının en büyük utkusu Uranüs ’ün ölçümlenmiş varsayılan yörüngesinden yola çıkılarak Neptün’ün hesaplanmasıdır,” diye sürdürdü gür sesiyle profesör, sorunu her zamanki tatlılığıyla ortaya koyarak.

“Sizinkiler altın bir elma ve gümüş bir resimdi,” dedi K.A.

Parabimbi Kontesi gerginleşiyordu.

“Anlayamadım neler söylüyor bu?” dedi.

Topluluğa daha da korkunç bir sessizlik çöktü. Mikrop, komünist ressam ve dekoratörü tokatladı.

Frica, Bay Higgins’in de yardımıyla karışıklığı önledi.

“Gidin buradan, bir olay çımasını istemiyorum,” dedi mikroba.

Ranger takımında rugby oynarken dövüşme sanatının inceliklerini iyice kapmış olan Bay Higgins, tatsızlığı anında giderdi. Frica zavallı R. ve D.

’ye döndü.

“Bu evde serseriliklere katlanmak niyetinde hiç değilim,” dedi kadın.

“Bana aşağılık Bolşevik dedi; kendisi de güya emekçiymiş,” diyerek şikâyet etti parlak Komsomolet.

“Kapatın bu konuyu. Kapatın bu konuyu,’’ dedi Frica hep dediği yapılsın isterdi. “Rica ederim.” Adımlarını hızla sunağa doğru yöneltti.

“Dediğini duydunuz mu?” dedi İrlandalı.

“Kapatın bu konuyu,’’ dedi anadili İngilizce olan biri.

“Rica ederim,’’ dedi K.A.

Ama şimdi tutkuların gözüpek kızı Alba geliyordu; tüm bunlar anlamsız kalacaktı onun yanında. Ortalığın sessiz bulunduğu bir anda içeri girerek, Acuze’ye doğru ilerlemiş, ince bir alayla saygı-lannı sunmuş, herkesi fazlasıyla etkilemişti. K^ızı sırtını Parabimbi ’nin pis suratına çevirerek, kerevete çıktı, orada sessiz ve durgun, içkilerin önünde davetlilere profilini dönerek çekim ağlarını fırlattı.

Yıldızı parlayan fahişe, kadının davranışlarını izliyordu. Parodi-ci’nin kızı ilişkide bulundukları erdemli çevrelerde adı sık geçen Alba hakkında kendisi ve sevgili yeğenlerinin ne kadar az şey bildiğini düşünüp merakla onu seyrediyordu, tabii' duyduklarının ne kadarı doğru, ne kadarı yalnızca boş dedikoduydu, bunları kesinle-yebilecek durumda değildi. Bununla birlikte açıkça izlemeye değer buluyordu kızı.

İrlandalı, ana dili İngilizce olan konuk, bilim-kurgu yazan ve viola d’amoreci sanki büyülenmişçesine bir araya gelmişlerdi.

“İyi,” diye söze başladı bilim-kurgu yazan.

“Çok, çok iyi,” dedi İrlandalı.

“Mükemmel,” dedi viola d’amoreci.

Anadili İngilizce olan konuk bir şey demedi.

“Ya sen L^ar?” diye diretti bilim-kurgu yazarı.

Larry kerevetten bakışlarını uzaklaştırdı ve avuçlarını giysisinin üzerinde usulca gezdirerek:

“Tanrım,” dedi.

“Ne demek istiyorsunuz?” dedi bilim-kurgu yazan.

Larry vahşi bakışlarını yeniden kerevete çevirdi.

“Bir türlü anlayamıyorsunuz. O da mı öyle?” dedi sonunda.

“Hep öyledirler,” dedi viola d’amoreci.

“Lanet olası, hep öyledirler,” diye homurdandı. İrlandalı, *ricor-dandosi del tempo felice.*

“Öğrenmek istediğim hepimizin öğrenmeyi yürekten istediğimiz ...” dedi öğrenci. ■

“Kimileri kendini sakınır, buradaki arkadaşımız haklı, çekingenliği ava katılmasını önler. Üzücü bir durum ama elden ne gelir ki,” dedi bilim-kurgu yazarı

Jimmy Higgins ve K.A. kerevete çıkıyorlardı, güçlü düşünceler çarpışacaktı.

“Solgun ve hasta görünüyorsun güzelim,” dedi Frica.

. Alba kocaman başını yemek masasından kaldırdı, uzun uzun Frica’ya baktı ve şarkı söyler gibi mırıldandı:

“Acı ve keder, keder ve acı

Gece gündüz payıma düşer ...”

Caleken geri çekildi.

“Onları uzak tut benden,” dedi Alba.

“Onları uzak mı tutayım?”

“Bu dünyadan geçip gidiyoruz, salatalıklardaki y^ıklardan geçen güneş ışınları gibi,” dedi Alba, izlenimlerini aktardı.

Caleken güneş ışınları konusunda kuşkuluydu.

“Küçük bir fincan iç seni iyileştirir,” diye üsteledi, “Ya da bir Ching-Ching.”

“Onları uzak tut,” dedi Alba, “Uzak tut, uzak tut.”

Ama K.A. ve Higgins kerevette Alba’nın çevresindeydiler.

“Öyle olsun söylediklerimi iyice düşün,” dedi Alba.

Peh ! Frica anlatılmayacak kadar rahatlamıştı.

Dokuzbuçuk. Konuklar, yıldızı parlamış fahişe ve kart zamparanın öncülüğünde evin içine dağılmaya başlamışlardı. Frica kendi hallerine bıraktı onları. Gerektiğinde, bulundukları köşelerde ziyaret edecekti hepsini, partinin başlayacağı zaman toplayacaktı onları. Chas eski Fransızca bir yapıt için söz vermemiş miydi? Şair bu gece için özel olarak bir şiir yazmamış mıydı? Girişteki kutuya kaydı gözleri ve viola d’amoreciyi gördü. Böylece bir parça müzik dinleme olanakları vardı.

Dokuzbuçuk. Belacqua durumunun bilincine varıp da telaşla Lincoln Place’in anlaşılmaz dünyasına daldığında bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Ama bir şişe içki almıştı. Ceketinin cebinde bir memeden farksız biçimde şişkin duruyordu. Diş hastanesinin sırasında sendeleyerek, yola koyuldu. Çocukken binanın cephesi, kan kırmızısı camları onu ürkütürdü. Şimdi çocukça gözlemleri bir yana bıraktığında cephenin daha da kötü, simsiyah olduğunu görüyordu. Birden sarardığını ve üşüdüğünü hissetti, kolejin duvarındaki küçük demir kapıya yaslandı ve Johnston Mooney ve O’Briens’ın saatlerine baktı. İbrelerin gösterdiği doğruysa ona

geliyordu, değil yürümek ayakta durmak bile zordu. Yağmur bıçak gibi kesiyordu. Ellerini kaldırdı ve yüzünün önünde tuttu, onları öylesine yaklaştırdı ki karanlıkta çizgilerini görebiliyordu. Kötü kokuyorlardı. Alnına götürdü, p^makları ıslak saçlarına gömüldü, avuç içleriyle gözlerine düşen çivit rengindeki damlaları sildi, ensesinden içine su işlemişti, çocukluğundan bu yana hep yakasının üzerinde taşıdığı uru acı veriyordu, üstüne bastırdıkça acı artıyordu, kişiliğinin ayırıcı bir özelliğiydi bu.

Sonra ellerini sertçe gözlerinden aşağı indirdi, önüne baktığında bir canavarın koca, kızıl yüzünü gördü. Bir an kıpırtısız, sırılsıklam kıllı bir surattı, sonra kımıldadı, öflceyle gerildi. Konuşan bir insan yüzü gördüğünü düşündü. Öyleydi. Ona hakaretler yağdıran Bekçi’nin yüzüydü. Belacqua gözlerini kapadı, onu görmemek için başka çare yoktu. Duyduğu büyük kusma gereksinimine karşı koymadı, muazzam bollukta boşalttı içindekileri. Bekçi'nin pabuçları ve pantolununun paçaları berbat olmuştu, kendini tutamamasının karşılığında öyle bir yumruk indi ki yüzüne, Belacqua kalçasının üzerine kendi pisliklerinin içine yığıldı kaldı. Ne onuru ne de kişiliği zedelenmişti, tatlı bir yorgunluk ve hemen yola koyulmak için sabırsızlık duyuyordu. Saat ona gelmiş olmalıydı. Artık Bekçi’nin söylediklerini duymaya başlamasına karşın ona düşmanlık beslemiyordu. Pisliğin içinde, önüne diz çöktü, bekçinin görevini yerine getirirken söylediği tüm iğrenç sözleri duydu, hiç kötü niyet beslemeden ona katlandı. Kendini affettirmek için başını parlayan pelerine sürdü, ayaklarına kapandı. Olup bitenler için dilediği ısrarlı özürler hiddetle geri çevrildi. Adını, adresini, nereden gelip nereye gittiğini ve nedenlerini, işini ve birazdan yapacaklarını, gerekçeleriyle bir bir sıraladı. Bu kadar basit bir iş için Bekçi'nin kendini yaka paça karakola götürebileceğini düşünmek onu üzüyordu, ama memurun ikilemini anlamıyor değildi.

“Pabuçlarımı sil,” dedi Bekçi.

Belacqua çok mutlu olmuştu, yapabileceği en basit şeydi. *Twi-light Herald*’ dan iki büyük parça kopardı ve pabuçları ve paçaları elinden geldiğince sildi. Mükemmel ve kocaman bir çift pabuç çıkmıştı ortaya. Kirlenmiş kâğıtları tutarak ayağa kalktı, evine utkuyla nasıl dönebileceğini düşünerek kararsız kalan Bekçi’ye çekingen bir tavırla baktı.

Belacqua en katı yürekleri bil((yumuşatacak bir sesle mırıldandı, “Münasebetsizliğimi hoş görüp, beni tutuklamayacağınıza inanıyorum Çavuşum.”

Adalet ve bağışlama Bekçi'nin bilincinde birleşmişti kuşkusuz, çünkü hiçbir şey demedi. Belacqua önce kolunun yenine sildiği sağ elini uzattı, ölümsüz Shakespeare’in önerdiği “tatlı barış" düşüncesinden olduğu kadar, tecimsel bir yarar görmekten de uzaktı masum tavrı. Bu köpek soyu saf yüreğini kısaca dinledikten sonra olayı anlayışla ele aldı. Belacqua omuzlarını silkmemek için kendini tuttu, kararsız adımlarla uzaklaştı.

“Durduğun yerde kal,” dedi Bekçi.

Belacqua durdu, ama sanki bir anda aklına gelenler tepesini at-t^ırmıştı. Tilkiden çok bir as lanı anımsatan Bekçi, kaskının örttüğü kafasının içindeki vuruşlar katlanılmaz olana kadar, ayakta bekletti onu. Sonra kamu düzenindeki bu küçük aksamayı fazla büyütmemeye karar verdi.

“Yürü bakalım,” dedi.

Belacqua, kâğıtları sıkı sıkı tutarak yürüdü, çöp olduklarını düşünmekte haklıydı. Kildare Caddesi'nin köşesini sağ salim döndükten sonra elindekileri yere bıraktı. Sonra bir iki adım atmıştı ki durdu, döndü aceleyle kaldırımda kımıldandıkları yerden alıp, bir kenara atıverdi onları. Şimdi son derece hafiflemiş, huzurlu ve mutlu hissediyordu kendini. Sisli yağmurun içinden canlı gözlerle izledi seçtiği yolu, . sev inçliydi, sözlerden k^maşık zincirler oluşturuyordu kafasında. İçkinin verdiği o belli belirsiz mutluluktan, düşüşüyle yeniden yükselişinin en hoş noktada kesiştiğini düşündü, bu düşünceyi geliştirmekten büyük bir haz duydu. Kuşkusuz olan biten buydu. Bazen içki sekize benzeyen daireler çizerdi, eğer yukarılara uzanan bir şeylerin peşinden koşuyorsanız, aradıklarınız dönüşte de önünüze çıkardı. İçki nin çizdiği kıçsız sekiz. Başladığınız yerde bitiremezdiniz ama dönüşte, bir yerlere giden kendinizle yüz yüze gelirdiniz. Şimdilerde olduğu gibi, bazen kendinizi iyi hisseder, çoğu kez de hüzünlü ve aceleyle evinize koşardınız.

Yağmurda, düğmeler çenenize kadar iliklenmiş, üşüyerek ve sırılsıklam yürürken, adımları siklaşt^ak yapılmaması gereken uygunsuz bir şeydi.

Baggot Caddesi köprüsünün ortasında durdu, montunu çıkardı, korkuluğa koydu ve yere yanına oturdu, Bekçi'yi unutmuştu bile. Oturduğu yerde ileriye doğru eğilmiş, dizi kulağına gelecek biçimde bacağını bükmüş, topuğu korkuluğun üzerinde (harika bir duruştu), pabucunu çıkardı ve ceketinin yanına koydu. Sonra bu bacağını indirerek ötekine de aynı işlemleri uyguladı. Sonra tırmalarcasına esen kuzeybatı rüzgarının güzelce tadını çıkarmaya karar vererek bu yöne döndü. Ayaklan kanalın üzerinde gevşekçe sallanıyordu; uzaklarda Leeson Caddesi köprüsünde tramvayların uçuşan bir çalı demeti gibi salındığını gördü. Kirli bir gecede uzak ışıkları nasıl da severdi, kirli, özgür düşünceli Protestan! Birden ürperdi. Ceketini ve kemerini çıkarttı, korkuluğun üzerindeki öteki giysilerinin yanına koydu. Eski, pis pantolonunun düğmelerini çözdü ve Alman malı gömleğini dışarıya çıkardı. Gömleğini ve kazağını sıyırarak göğsünde topladı. Yağmur göğsünü ve karnını dövüyor; üzerinden süzülüyordu. Umduğundan daha hoştu bunu hissetmek ama çok üşümüştü. Çırılçıplak kalmış göğsünü mermer avuçlarla döven bu alçak fırtınaya açmıştı, şimdi yaptıkları nedeniyle üzgündü, bir zavallı gibi hissediyordu kendini. Hatalı davrandığının farkındaydı, yürekten pişmandı. Oturdu, çoraplı topuklarını üzgün üzgün taşa vurarak, dünyada nasıl avunç bulacağını sordu kendine, birden satın aldığı içki şişesini anımsadı, karanlık ruh halini parçaladı bu, bir fener gibi aydınlattı. İşte, elinin altında, cebindeydi, ceketinin cebindeydi ..Kendisini kalın poşetle kurulamaya çalıştı elinden geldiğince, giysilerine çekidüzen verdi. Her şey toparlanıp başlangıçtaki durumuna döndüğünde; mont önceki gibi iliklenip, ayakkabılar tek bir delik atlanmadan bağlandığında, şişeyi bir dikişte bitirdi. Bunun verdiği etki, damarlarında dolaşan şeye, sıcaklık dalgası denilen şeyi göndermekti. Ayaklarının gücü yettiğince, sular içindeki caddeleri geçti, Frica'nın evine durmadan v^maya karar vermişti. Dirsekleri iki yanında havayı döverek hızla ilerlerken, durumunun yorumlara konu olmamasını diliyordu.

Usu geçirdiği son saatin iyi ve kötü yanlarıyla meşgul kendini bekleyen acılarla ilgilenecek zamanı olmamıştı. Alba'nın kırmızı elbisesi (Venerilla'nın kesin biçimde *Tanrının yardımıyla* ilikleniyor diyerek yaptığı doğrulama, onu kuşkularından bütünüyle arındıracak nitelikte değildi) bile kaygılandırmıyordu onu şu sırada. Ama şimdi Frica mor salondan çenesi durmadan işleyerek hole gelip de kendisini karşıladığında varlığı

Belacqua'yı içkinin verdiği sarhoşluktan daha kötü etkiledi, durumun ciddiyetini soyut bir felaketin sarsıcılığı içinde kavradı.

“Ah! Demek sonunda geldiniz,” diye kişnedi kadın.

“İşte karşınızdayım,” dedi Belacqua kabaca.

Kadın geriledi, gözleri yuvalarından fırlamış, eliyle dişlek ağzını kapamıştı. Nasıl olurdu, ölecek kadar ıslanmıştı, durumu çok kötüydü. Önünde süngüsü düşmüşçesine dikilip duruyordu Belacqua, üzerinden sular akıyor ve ayaklarının dibinde küçük bir birikinti oluşuyordu. Kadının burun delikleri öylesine büyümüştü ki!

“Bu giysileri çıkarmalısınız,” dedi Frica, şimdi acele etmeli anahtar deliğine mercekleri yerleştirmeliydi, “Hemen şimdi. İliklerine kadar ıslanmış . . . sevgili çocuğum!” Frica için saçmalık söz konusu değildi. İliklerine kadar dediyse sözlerinin anlamı açıktı, “Üzerinizdeki her şeyi şu anda çıkaracaksınız,” dedi, yercesine süzüyordu Belacqua'yı.

Yüzünün gerilip heyecanlanmasından, özellikle de üst dudağının bir ördek ya da kobra yılanı gibi, alaycı bir biçimde kıpır kıpır oynaşan burnuna kıvnlmasından, bir şeylerin onu alevlendirdiği izlenimini edindi Belacqua. Çok coşkulu ve hoşnut oluşu, eşeksi görünümüne baskın çıkmıştı. Çünkü, karşısında gerçekten de hiç beklenmedik bir heyecan duruyordu! Birazdan iyice neşelenecekti. Belacqua zamanında önlem almalı diye düşündü.

“Hayır bir havlu verseniz ...” dedi sakince.

“Bir havlu mu!” Alay mı ediyordu kendisiyle Belacqua, öyle şaşırmıştı ki bumunu her zamankinden geç sümkürmek zorunda kaldı.

“Islaklığı alır,” dedi Belacqua.

Islaklığı al^ış! İliklerine kadar sırılsıklam olmuşken, nasıl da anlamsızdı havlunun ıslaklığını alması.

“Soyunmanız gerek!” diye haykırdı kadın.

“Hayır! bir havlu getirseydiniz ...” dedi Belacqua.

Caleken kestirilebileceği gibi, çok üzülmesine karşın, Belac-qua'nın sonunda ondan ödünç bir havludan başka bir şey kabul etmeme düşüncesinden dönmeyeceğini iyi biliyordu. Aynca salonda yokluğu kendini hissettirmeye başlamıştı, partinin denetimi elden gitmemeliydi. Böylece, kötü bir bakışla, söylenerek uzaklaştı - Mc Cabe’in elinden çıplak ayaklarla uçarak kaçan kaz diye düşündü Belacqua - büyük boy, tüylü bir havlu ve el havlusuyla, göz açıp

kapayana kadar döndü.

“Ölümünüzü hazırlıyorsunuz,” dedi kadın, Belacqua'nın da pek iyi bildiği adenoit bezlerinin şişmesi nedeniyle hırhır öten bir boğazla ve onu terk etti. Konukların yanına döndüğünde tüm bu olanları bir düşte ya da bir yerlerde gördüğünü sandığını söyledi.

Chas alçak sesle Balıkçı Kız ile konuşuyor ve heyecanla topluluğa katılması için çağrı bekliyordu. Chas duygusuz ya da yepyeni *toga* virilis’inden tedirginlik duyarcasına aşağıdaki dörtlüğü sıradan bir biçimde okuyup bitirdiğinde, unutulmaz bir olay yaşanacaktı:

“Toutes etes, serez ou fûtes,

De fait ou de volonte, putes,

Et qui bien vous chercheroit Toutes putes vous trouveroit”

Belacqua’yı kurtarmak için, kendine özgü taşkınlıklarıyla ilacını içerken bırakmak zorunda kaldığımız Alba, Bay Higgins ve K.A. ’sını - başka ne denilebilir - işlerinin başına yollayarak savaşına başladı. Ardından kart zampara ve yıldızı parlamış fahişe önderliğinde bütün evi baştan aşağı saran bayağı şehvet dalgasına bulaşmamaya özen gösteren, iç güdülerini bastırarak, tam anlamıyla kendisine hâkim, bu uygar, solgun, k^ızı elbiseli küçük hanımdan ne elde edebiliriz beklentisiyle bayağı bedensel edimlere başvurmayan konuklan etkilemeye girişti. Böylece Tanrı’nın bakiş açısından Belacqua’nın yokluğunda, Alba akşam Frica’nın evinde bu oldukça güçlüydü.

Daha çok kaçamak ve dolambaçlı bir biçimde sevdiği, düşkün sevgilisini özlemeyi ya da aklına getirmeyi, adam dikatli bir izleyici gibi gözlüklerinin ardından bakışlarını delice üzerine dikip hayranlık kırıntılarının gittikçe büyüdüğünü göstererek neşesini kaçırmadıkça, düşünmüyordu. Acımasız Frica'nın duygularının coşkulandırdığı kalabalığın içinden gözbebekleri safran sarısına dönüşmüş ağırbaşlı Yahudilerden birine, tüccar prense yaptı seçimini. Keyifsizce Yahudi'ye yöneltti sözünü, öylesme cansızdı ki, ilgi görmedi. Çekiciliğini kullanarak kayda değer alçağı etkilemek için kafasından binbir düşünce geçirirken, düş kırıklığının acı-

sını hâlâ içinde duyan Frica, zehirli bir ses tonuyla tanıtmaya gerek görmediği büyük yetenek, Dublin'in gözbebeği Monsieur Jean du Chas'ın bir şiirle partiyi renklendireceğini bildirdi. Chas bir anda gözlerinin önünde can verse Alba büyük bir sevinç duyardı, işte bu yüzden, Frica'nın tuhaf davranışları nedeniyle şaşkınlığa uğrayan eski yazı uzmanı ve Parabimbi'nin, günahı kadar sevmediği Chas berbat şiirini okuduktan sonra kerevetten inerken kutlama alkışlarına katılmadıklarını gördüğünde, K.A.'nın da paylaştığı mutluluğunu gizlemeye çalışmadı.

Belacqua-kapıda belirdiği anda salonun durumunu kabaca özetlemiş bulunuyoruz.

Kapının ağzında sırılsıklam, kocaman gözlüklerini tutarak (bu onun sıkıntı verici bir duruma *düşmesi* söz konusu olduğunda hemen başvurduğu çözüm yoluydu, düşmesi italikle yazıldı çünkü hep sıkıntı verici durumlara düşerdi) duruyordu. aklını kurcalayan bir sorun yüzünden tedirgindi, kendine bir yer gösterecek dost birini bekliyordu! Alba, yaşamında karşılaştığı erkek ve kadınlar arasında böylesine çılgın ve etkileyici birini asla görmediğini düşündü. Tanrısallaşma çabası diye düşündü kız, hem de şe)rtana özgü bir aptallık ve kölece bir kendini beğenmişlikle.

"Sanki bir köpeğin getirdiği bir şey," dedi kız, komşusu K.A.'ya.

K.A. ateşleniyordu, düşüncelerini belirtti.

"Düşünsek, yapılabileceğine inanamayız," dedi.

Burnundan soluyarak ettiği aptalca sözler kendisininmişçesine, gıdaklar gibi güldü.

Bastırılamaz bir acıma duygusuyla iskemlesinden fırladı Alba.

“Nino,” diye bağırdı, utançtan uzak ve resmiyete gerek duymadan.

Bu uzak çağrı Belacqua’ya zindanda yudumlanan bir Perrier şişesi kadar aziz geldi. Sendeleyerek sese yöneldi.

“Divanda yer açın, kımıldayın biraz,” diye emretti K.A. ’ya.

Bütün oturanlar bir parça kımıldadılar. Sanki *Rose* Mar/e’deki bir totem korosu diye düşündü Alba. Belacqua böylece, bir patates çuvalından farksız, boşalan yere, divanın ucuna oturmuştu. Bakın sonunda nasıl da bir araya geldiler. Karşılaştıkları güçlük kızın Be-lacqua'nın aksi yönüne oturmasındaydı, çünkü Belacqua hiçbir

FSÖN/Aşksız ilişkiler zaman birinin sağına oturmaya katlanamazdı, bu nedenle de K.A. ’nın yanına sıkışmak zorunda kalmıştı. İstenen düzenin, Alba’yı bulunduğu yerde bırakarak yalnızca, K.A. ile yer değiştirmesiyle gerçekleşebileceğini anlamak için uzman bir istatistikçi olmaya gerek yoksa da, heyecanla bağırıp çağırarak yerleşebilecekleri altı konumdan yalnızca birinin kendi gereksinmesine karşılık verdiğini bir türlü anlayamayarak epeyce zaman yitirdi. Kafası önde, kirli eskimiş pantolonunu çekiştirerek hiç kimseye bakmadan oturuyordu. Alba elini onun koluna koyduğunda kalktı ve ona baktı. Alba, tiksinti ile Belacqua’nın ağladığını gördü.

“Yine mi?” dedi kız.

Parabimbi katlanamayacaktı. Eski yazı uzmanını bunaltacak biçimde boynunu tutup, çekiştirip, uzatarak ortaya bir soru attı.

“Neler oluyor? Bu da nesi? Bunlar *sevgili* mi?”

“Şaşırdım,” dedi bir ses, “Sheffield’in Roma’dan daha dağlık bir yer olduğunu görünce gerçekten şaşırdım.”

Belacqua, K.A.'nın yürekten verdiği selamına karşılık vermek için olağanüstü bir çaba harcadı ama gücü yetmedi. Döşemeye yığılmak ve başını tek ve biricik sevgilisinin kalçalarına gömmek geldi içinden.

Yumurtabilimci, "Tektanncı uç düşünceler, arı aklın ırzına geçilmiş rahminden çıkan İsa ve Platon gibi sofistlerce çürütülmüştür," dedi.

Sonunda onları kim susturacak? Kim kesecek sonunda, konuşmasınlar diye dudaklarını?

Frica kerevete çıkmak için diretiyordu.

"Maestro Gonnely çalacak şimdi," dedi kadılı.

Maestro Gonnely, Scarletti'nin Capriccio'sunu yardım ve eşliğe gerek duymaksızın viola d'amore 'de yorumladı. Sözü edilecek bir başarıya ulaştı denemez.

- "Platon," diye küçümsedi K.A., "Platon dendiğini m
-

“Platon,” diye küçümsedi K.A., “Platon dendiğini mi duydum? Şu küçük pis çocuk terbiyecisi! Dünyayı düzeltmeye soyunmuştu.”

“Bay Larry O’Murchaodha şimdi şarkı söyleyecek,” diye sundu Frica, sanki adam Hiawatha’nın bir yakınıydı.

Bay Larry O’Murhcaodha doğduğu yörenin şivesini de aşan bir biçimde, bemol sesleri abartarak söylüyordu.

“Katlanamayacağım, katlanamayacağım,” dedi Belacqua.

Frica şairin yardımına yetişti. Davetlilere özel gösteriyi duyurdu.

“Son yapıtlarından birini bize okuyacağını söylerken yanıldığımı sanmıyorum,” yalanını söyledi, dişlerini göstere göstere.

“Potasyum nitrat üzerine sirke,” diye inledi Belacqua.

“Üstümdeki battaniyeye sarınmayı denesen,” dedi zorlama bir coşkuyla, zavallı hayranı için endişelenen Alba.

Hiçbir istek duymuyordu, hayır, ne şimdi ne de bir başka zamanda ne onun, ne de bir başkasının battaniyesine sarınmak istemiyordu. Üzüntüsü derin ve yapmacıktan uzaktı. İstediği an onu elde edebileceği umudunu yitirmişti, Alba’nın ne sol elinin, ne de ayaklarının dibinde olabilirdi. Ruhu demir almadan önce, tek istediği artık kendisini buralardan uzaklaştıracak iyi bir arkadaş bulabilmekti. Kutup Ayısı’ na doğru kaykıldı.

“Kendime soruyorum belki de—” dedi.

“Susun,” diye bağırdı kitap kurdu, arka sıradan.

K.A. iyice sarfmış bir yüzle döndü.

“Bırakın da dizelerini söylesin, bırakın,” diye tısladı adam.

Belacqua umutsuzca, yüksek sesle, arkasına yaslanarak Alba’nın anlamadığı yabancı bir sözcük söyledi.

“Bu da ne?” diye fısıldadı Alba.

Belacqua’nın rengi atmıştı, sessiz film oynayarak Kral Brob-dingnog’u taklit etti.

“Allahın cezası bu da ne demek?” dedi Alba.

“Bırakın da dizelerini söylesin. Niye rahat bırakmıyorsunuz adamı, dizelerini söylemesi için?” diye homurdandı adam.

Mor salonun tarihinde eşine rastlanmamış bir alkış tufanı adamın şiirini sonunda okuyabildiğini muştuluyordu.

“ Şimdi,” dedi Alba.

Belacqua,. bu pis ortamda ciğerlerine derin bir nefes çekti ve sonra, zor bir tekerleme söyleyen birinin hızıyla aşağıdaki tümceleri art arda sıraladı:

“Eski günlerimi ilgisizlikle anımsadığımda, usum ilgisiz, belleğim hüzünlü. Us duyduğu ilgisizlik dışında da ilgisiz, oysa bellek, duyduğu hüzün dışında kederli değil.”

“Bir daha,” dedi kız, “yavaşça.”

Bir daha, güzel güzel yineliyordu ki Alba’nın usuna bir şeyler geldi, onu durdurdu.

“Eve götür beni,” dedi Alba.

“Evin var mı? Benim yok,” dedi Belacqua.

Belacqua'nın elini, eliyle örttü.

“Bilmek istediğim,” dedi öğrenci.

“Götürecek misin?” dedi Alba.

“Gazeteden okuduklarıma bakılırsa denizciler Eiffel Kulesi'ni 40 ton kadar sarı boyayla boyayacakl^mış,” dedi Hukukçu, hoşnut bir tavırla Chas’ a.

Frica kaçırılmaması gereken bir tren öyküsü anlatan döneği geçirdikten sonra bir süre ayrıldığı mekânına dönmüştü, kerevete çıkacağa benziyordu. Yüzünden öfke okunuyordu...

“Çabuk başlamadan önce,” dedi Belacqua.

Frica arkalarından yaklaştı, sıkıntısı sular seller gibi aktı. Belac-qua, kibarlık ederek onun önünden çıkmaya pek istekli görünmeyen Alba’ya açık tutuyordu sokak kapısını.

“Önce bayanlar,” dedi.

Kızın evine taksi tutarak gitmeleri için diretti. Yolda konuşacak bir şey bulamadılar. *Je t’adore* â *l'egal*. . .

“Parayı öder misin? Ben son paramı içkiye yatırmıştım,” dedi Belacqua.

Alba çantasından para alarak Belacqua’ya verdi, Belacqua da şoföre ücretini ödedi. Kapının önünde asfaltta, yüz yüze duruyorlardı. Yağmur hemen hemen dinmişti.

“Peki,” dedi Belacqua, gitmeden önce elini çabucak öpsem mi diye düşünüyordu. Edimi gerçekleştirdi ama kız geriye sıçradı ve kapıyı açtı.

Tire la chevillette, la bobinette cherra.

Bu Fransızca deyimler iç in özür dileriz, ama kahramanımız düşlerini Fransızca kuruyor.

“Girsene. İçerisi sıcak, içki de var,” dedi kız.

Belacqua içeri girdi. Kız bir koltuğa çökedursun, o döşemeye oturacak, çocukluk urunu onun kucağına yaslayacaktı, her ikisi de heyecanların uzağında mutluluğu tadacaklardı. Geriye içki, doğallıkla dökülen gözyaşları ve kızın duyarlı p^maklarını Belacqua’nın saçlarında dolaştırması kalıyordu.

Nisscht möööööööööglisch ....

Şimdi aşağıya, yeryüzüne yine yağmur yağmaya başlamış, otuz altı saattir hiç kesintisiz sürdüğünden Noel trafiğini felç etmişti. Leip-zig doğumlu yüce bir yaratığa Belacqua 6 Ocak yortusu sırasında, Dublin Üniversitesi'nin lisansüstü öğrencilerinin dolaştığı bahçede Aralık yağışlarından söz ettiğinde bir haykırış çınlamıştı:

‘‘Himmisacrakrüzidirkenjesusmariaundjoseunblütigieskreus!”

İşte böyle tek bir sözcükte. İnsanlar zaman zaman söyler bu tür şeyleri! •

Ama rüzgâr durmuştu, yağmurun şiddeti Dublin'de çoğu kez görüldüğü gibi, sinirlendirmekten hoşlandığı saygıdeğer bay ve bayanlar yatağa girdikten sonra azalmıştı, şimdi rahatsız etmeden usul usul yağıyordu. Koya, kıyıya, dağlara, ovalara ve özellikle Merkezi Bataklığa yağıyordu, değişmeden, oldukça kederli bir biçimde.

İşte böyle, Belacqua, yerinde duramayan yaratık, Alba'nın evinden sabahın ilk saatlerinde ayrılırken karanlık yeni yeni dağılıyordu. Sokak lambalarının tümü sönmüştü, ay ve yıldızlar gibi. Tramvay hattının ortasında dikilmiş, gökyüzünü en küçük noktasına kadar inceliyor ve tümüyle karanlık diyerek kendini avutuyordu. Bir kibrit çaktı ve saatine baktı. Durmuştu. Sabır, bir meydan saati yardımına yetişecekti.

Ayaklan öyle sızlıyordu ki, mükemmel bir durumda olan pabuçlarını çıkartıp attı, mutlu Noel'in erkenci bir kuşu dileğince kullansın diye. Sonra, yolda yürümeye koyuldu, ayak parmakları özgürlüğün tadını çıkarıyorlardı. Ama bu kadarcık bir rahatlama az sonra hiç karşılaşmadığı bir karın ağrısıyla uçtu gitti. Ağrıdan iki büklüm olmuştu, sonunda zavallı bedeni neredeyse yere yapışmış, sürünürcesine ilerliyordu. Kanal üzerindeki köprüye geldiğinde, (Baggot Caddesi değildi, Leeson Caddesi de değildi, denize daha yakın başka bir caddeydi) yolunu sürdürdü ve kaldırımda diz ve dirsekleri üstünde doğruldu. Acı gittikçe azalıyordu.

Neydi bu? Gözlüklerini çıkardı ve görmek için eğildi. Elleriydi. Kimin usuna gelirdi! Sıkarak, gevşeterek zayıf gözlerinin şaşkın bakışları altında ellerini çalıştırmaya koyuldu. Sonunda ekşi ekşi kokan parmaklarını teker teker açtı, gözlerinin önüne tuttu, bu kez öfkeden çok hüzün dolu bir ses

kendisine hareket etmesini buyurdu, acısı hafiflemişti, buyruğu seve seve yerine getirdi.

Aşk ve ölüm

Bay ve Bayan Tough ile biricik kızlan Ruby, Irishtown'da küçük bir evde yaşardı. Gün ortasında yedikleri öğle yemeğinin ardından Bay Tough uzanmak için odasına çekilir, Bayan Tough ve Ruby de bir fincan kahve içip söyleşmek üzere mutfağa giderdi. Anne kısa boylu, soluk benizli ve tombuldu, biraz yaşlanmış olsa da kendisine iyi b^mıştı. Kulplu kaba gerektiği kadar su doldurdu ve kaynamaya bıraktı.

"Kaçta gelecek?" diye sordu.

"Üç sularında demişti," dedi Ruby.

"Arabayla mı?" dedi Bayan Tough.

"Arabayla gelmeyi umuyordu," diye yanıtladı Ruby.

Bayan Tough, aralarına katılmak için davet bekliyordu, içten-

likle. Kızını rahatsız etmemeye hep özen gösterirdi, ama eğlenceye katılmaması için bir neden göremiyordu. Davette uzak dururdu kızından, yanaşmazdı ona. Kahve çekirdeklerini küçük değirmenin içine attı ve sertçe öğüterek toza dönüştürdü. Sinirleri aşırı derecede gergin olan Ruby, kulaklarını tıkıkadı. Bayan Tough kaynayan suyun karşısındaki çam masaya bir sandalye çekmiş, pencereden dışarıya, güzelim havaya bakıyordu.

"Nereye gidiyorsunuz?" dedi. Bir annenin çocuğuyla ilgili konularda duyduğu doğal kuşkuları taşıyordu.

"Bana sorma," diye yanıtladı, bu tür sorulardan hiç hoşlanmayan Ruby.

Beklenen kişi, arabayla üçte geleceğini uman lanetli Belac-qua'dan başkası değildi.

Su kaynıyordu, Bayan Tough kalktı ve içine kahveyi koydu, alevi kıstı, iyice karıştırdı ve kaynamaya bıraktı. Kahve yapmak için tuhaf bir yöntem

gibi görünse de geçerliliği çıkan sonuçlarla doğrulanmıştı.

“Sana çay yapayım,” diye yalvardı Bayan Tough. Boş oturmaya katlanamazdı.

“Hayır istemiyorum gerçekten istemiyorum, teşekkürler,” dedi Ruby. '

Holdeki saat buçuğu vurdu. Irishtown’daki bu boş zaman ikibu-çuğa gelmişti.

“İkibuçuk!” diye haykırdı Bayan Tough, saatin nasıl geçtiğinden habersiz.

Ruby saatin erken olmadığından hoşnuttu. Kahve kokusu sarmıştı mutfağı. Kahvesini yudumlarken önünde güzel düşler kuracak zamanı vardı. Ama konuşmadan edemeyen, sorular ve önerilerle çenesi hiç durmadan işleyen annesinin yanında bunu gerçekleştiremeyeceğini iyi biliyordu. Böylece kahve fincanlara boşalıp da annesi her zamanki mutlu söyleşisine başlamak üzere yerine kurulduğunda, beklenmedik bir biçimde konuştu Ruby:

“Anne, izin verirsen kahvemi tuvalette içeceğim, pek iyi değilim.”

Bayan Tough, Ruby’nin hırçınlıklarına alışmıştı, genelde anlayışla karşılardı onu. Ama bu son mızmızlığı görülmüş şey değildi doğrusu. Tuvalette kahve içilir miydi? Babası duysa ne derdi?

Neyse.

“Ya güllüğün? Onu da tuvalette mi içeceksin?” dedi Bayan Tough.

Okuyucu, güllük bir tür alkollü içkidir.

Ruby ayağa kalktı ve boşalsın diye kahvesinden bir yudum içti.

“Bir glorya hazırlayacağım kendime,” dedi.

Okuyucu, glorya içine brandi katılan kahveye denir.

Bayan Tough uzatılan fincana, kızın her zaman içtiğinden bir parça daha az brandi boşalttı ve Ruby odadan çıktı.

Belacqua’ya ilişkin bir şeyler biliyoruz, ama Ruby Tough sayfalarımıza yabancı henüz. Bu inanılmaz serüveni okuyanlar anlaşılmaz bulup burun kıvrasınlar diye, Belacqua’nın yolda ilerlediği, Bayan Tough ’un derin düşüncelerle mutfakta oturduğu ve Ruby’nin elinde gloryasıyla düşlere daldığı şu kısa süreden yararlanalım ve Ruby’yi bir parça tanıtalım sizlere.

Uzun bir süre güzelliği ve biraz da zekâ düzeyi ile ' Ruby çok sayıda erkeği peşinden koşturmuştu; ama otuz üç ya da otuz dördüne bastığı şu an gözler hâlâ üzerindeydi diyemeyiz. Anlatmayı yeğlediğimiz bu dönemde nasıl bir görünümü olduğunu az çok merak edenler için Dublin Ulusal Galerisi’nin Perugino Pieta’sındaki Magdelene’yi[1] anımsatmak isteriz; tabii kahramanımızın saçlarının kızıl değil kara olduğunu ekleyelim bu arada. Bu küçük açıklama- ' nın yanında Belacqua’nın kızın dış görünüşünü hiç önemsemediğini belirtelim ve gereksiz ayrıntılarla oyalanmayalım.

Yaşamın gerçekleri kişiliğini, doğallıkla son derece duygusal ve kırılgan kılmış, umutsuzluk iliklerine işlemişti. Duygusal deneyimleri gerçekten de başarısızdı. Daha genç ve çekici bir kadınken, sevgilisiyle arasında, güneşin yörüngesiyle olan ilişkisine benzer bir bağ kurulmasını ister, bütünleştirici bir aşka gereksinim duyardı, ama gönül oyunlarının kendisinde yarattığı düş ^^kiığı ve tiksinti gittikçe artmıştı. Oldukça gözde olmasının nedeni de zaten farklı bir kişilik taşımasıydı ve sonunda bu tür beraberliklerden iyice kaçınır olmuştu. Bu aşk kırgınlıklarının sonunda, artık denemekten vazgeçmiş ve ilgisini kendini oyalamak için müzik ve içki

nin büyük önem taşıdığı daha ülküsel düzlemlere ak^rmıştı, sonunda da cinsel isteklerini doyurmayı kendi yatağına saklamıştı. Güzelliğinin bozulmasına, eski çekiciliğini yitirmesine karşın, kendisini beğenecek birilerine istek duymayacak kaadar çevresini küçümseyen bir bakireye dönüşmüştü. İçinde doğan istekler midesini bulandırıyordu, aşkın salkımları, kanının kaynadığı günlerdeki gibi tiksintiyle bir yana bırakılmıştı. Eskiden katlanamadığından uzak , dururdu, şimdi de elinden bir şey gelmediği için uzak duruyordu, yalnızca geçmişte onu avutan umutlar artık yitip gitmişti. Yaşamını art arda uzayan şakalar dizisi gibi görüyordu.

Dikkatini kızın giysilerinin kıvrımlarında yoğunlaştırarak, uzaktan doyuma ulaşmayı yeğleyen Belacqua, uzaktan seven âşıklara tanımlamakta güçlük

çektiğimiz bir örnek oluşturuyordu. Ruby evini özlemiş göktaşları gibi çevresinde dolanıp duran sayısız hayranını onun uğruna gözden çık^mıştı. Ama şimdi, yeryü-. zünde yıldızların madeni parıltıları sönüyor, çevresi kararıyor, hayranları kendisine. sırt çeviriyor, Belacqua da alaycı bir talihin simgesi gibi ortaya çıkarak, neler kaçırdığını anımsatıyor, böylece kaybettiklerini vurgul ayarak hüznünü körüklüyordu. Ama Ruby, er geç içkinin verdiği sarhoşluk ya da bildik bir biçimde gerçekleşecek esrimeyle kendini kaybederse onu kollarına alır umuduyla katlanıyordu Belacqua'ya.

Tüm bunlara, kızın uzun süredir umarsız bir hastalığa yakalandığı ve sayıları on beşten az olmayan çoğu tanrıtanımaz doktoru n uzun süre yaşamasının olanaksızlığını kesin bir şekilde açıkladıkları gerçeğini de eklersek kılı kırk yaran okuyucular bile Ruby’nin durumunun çaresizliğini benimsemekle kalmayacak, yakın geleceğe ilişkin söylediklerimizin doğruluğunu da onaylayacaktır. Neden derseniz Belacqua’nın sorumsuzluğunu, yetersiz güdülenmeyle harekete geçme yeteneğini göz önünde tutuyoruz, bugüne kadar yaşadığı talihsiz serüvenlerinde daha önce bu özelliklerle karşılaştığımız için, şaşırtıcı gelmiyor bize; davranışlarında açıkça görülen nedensizlik ilkesi, bir parça sağduyulu bir yaklaşımla doğa yasalarıyla karşılaştırılabilirdi. ^kil hastanesi onun için en uygun yerdi.

Hiçbir zaman önemsemediği Ruby’yi üzerine düşen görevi yerine getirmesi için özendirme düşüncesiyle, bu amaca uygun bulduğu konuşmalarla pohpohluyor ve aklını çelmeye uğraşıyordu.

Kızın kıvama geldiğine karar verdiği andaki açıklamasına bakılırsa, işin aslı, adamın bunu kendi başına gerçekleştiremeyeceği, istemeyerek de olsa onun suç o^rtaklığına gereksinme duymasıydı. Kendini öldürme kararını nasıl aldığını bilecek durumda değiliz. Bir olgunun nedenleri açıklanamayacak kadar bilinçaltına gömülmüşse izlenecek en geçerli yol, bu olguyu *nihilo* biçiminde adlandırıp konuyu kapatmaktır. Burada da bu yöntemi uygulamanızı rica ediyoruz.

Sağduyulu, normal bir kadın “Ne?” diye sormayı “Niçin?”e yeğler (derin bir konudur bu), ama zavallı Ruby bu seçkin nitelikten her zaman yoksun kalmıştı, Belacqua tasarısını ona açar açmaz nedenlerini saymasını istedi. Bildiğimiz gibi bu konuda hemen gösterebileceği bir nedeni yoksa da şeytani zekâsıyla önceden yaptığı araştırmalar sonucu iyice hazırlıklıydı

Belacqua, kızı anında alt edebilecek güçteydi ve gayretli çabalarla edindiği bilgilerin ışığında en iyi sonucu aldı diyebiliriz: Yunan, Roma ve Alman felsefelerinden, Agrigentum'lu Empedokles ve Çarmıhtaki Johanna'nın düşüncelerinden alıntılar yaptı; doğaötesi, güzelduyusal, cinsel, cinsellikdışı ve kimyasal nedenleri sıraladı, kısacası gerçek nedenler dışındaki, varolmayan ya da en azından konuşmanın anlamını çarpıtan tüm nedenleri ileri sürdü. Bu kışkırtmalar sağanağında dize gelen Ruby, bir ara kuşkulandığı gibi, Belacqua'nın, anlık tutkuların yönlendirdiği bir yeniyetme olmadığını ama kararlı ve soylu amaçlar taşıdığı bile ileri sürülebilecek yetişkin bir katil olduğunu itiraf etmek zorunda kaldı ve bu ödünüyle de neredeyse ruhu neşe buldu. Nasılsa yolun sonuna gelmişti, hiç değilse burada güzel bir ölümle noktalama olasılığı vardı yaşamını. Böylece karar verilmiş, her şey düzenlenmiş, tarih bahar olarak belirlenmişti, seçilen yer yakınlardaydı, Ekim ayı ne yazık ki uygun düşmediğinden Venedik'ten vazgeçilmişti. Şimdi beklenen gün gelmişti ve Ruby güçlükle ayağa kalkarken, Belacqua kiraladığı arabada sarsılarak, güneşin yaydığı altın ışıklar içinde Irishtown' a doğru hızla yol alıyordu.

Gerçekten de çılgınca ilerliyordu. Kazalara karşı sigorta edilmek bir yana, Belacqua'nın sürücü ehliyeti bile yoktu, trafikte hızını artırdıkça ardından bir küfür sağanağı boşalıyordu. Birinci sınıf yayalar ve motorlar dönüp ona bakıyor, kafalarını sallayarak "Şu belalı herifler çok tehlikeli," diyordu. Kentin ve varoşların çeşitli noktalardaki güvenlik görevlileri pl^akasını aldılar. Pearse Cadde-si'nde bir arabanın tekerleğine çarptı, bir hasar yoktu ama durup b^madı bile. İleride,' yoksul so^kakların birinde, oynayan çocuklar çil yavrusu gibi dört bir yana dağıldı. ^ma korkunç biçimde kamburlaşmış Victoria Köprüsü'nden önceki amansız yol ayırımında, kendi gözü karalığından korkarak arabayı durdurdu, indi ve yoldan geçen birinin yardımıyla karşıya dek itti. Sonra, öğle sonrasının ilerleyen saatlerinde sakince kullanarak, suç ortağının evine, başkaca bir terslikle karşılaşmadan zamanında ulaştı.

Bayan Tough, kapıyı ardına kadar açtı, Belacqua'yı süzüyordu dikkatlice, adamın kocaman solgun ağzı sanki hayali lokmalarla doluydu.

"Ruby," diye melodik bir biçimde seslendi kadın bir gugukkuşu gibi: Rubee! Rubee!

Ama sesleniş biçimini hiç değiştirmeyecek miydi bu kadın, işte sorun buradaydı.

Ruby her iki dudağında dişlerinin izi, sarsak sarsak basamaklardan indi, artık bir arının dudaklarını ısıramayacağına inanıyordu.

“Hadi, berenle şalını al, çıkıyoruz,” dedi Belacqua kaba bir tonla.

Bayan Tough dehşetle geriledi. Ruby’siyle bu biçimde konuşulduğunu ilk kez duyuyordu. Ama Ruby kuzu gibiydi, sırtına bir ceket geçirdi, aldırmaz görünüyordu. Bayan Tough’un çağrılmaya-cağı açık seçik ortadaydı.

“İçecek bir şeyler ister misiniz? Gitmeden önce,” dedi buz gibi bir sesle Belacqua’ya, boş durmaya katlanamazdı.

Ruby hiç bu kadar saçma bir şey duymadığını düşündü. Gitmeden önce bir şeyler içmek! Dönebilirse eğer, bir şeyler içmeye o zaman gereksinmeleri olacaktı.

“Anne görmüyor musun çıkmak üzereyiz,” dedi Ruby.

Belacqua, Bailey’de yediği kuvvetli yemeği bahane ederek Ruby'nin görüşüne katıldı. Doğru değildi bu tabii ki.

“Nereye gidiyorsunuz?” dedi Bayan Tough.

“Dışarıya yalnızca dışarıya,” diye haykırdı Ruby.

Gerçekten de tuhaf bir hali var, diye düşündü Bayan Tough. Neyse. En azından onu kapıya kadar gitmekten alıkoyamazlardı.

“Arabayı nereden kiraladınız?” dedi kadın.

Arabayı görseydiniz bunun son derece doğal bir soru olduğunda birleşirdiniz.

Belacqua bir otomobil firmasının adını söyledi.

“Ya öyle mi” dedi Bayan Tough.

Bay Tough pencereye hızlı adımlarla yaklaştı ve perdenin arkasından dışarıyı gözlemeye başladı. Kendisini her şeyiyle ailesine adamıştı çünkü gücü yalnızca güvenlikte olmayı sağlamaya yetmişti. Acı bir bakış belirdi birden yüzündeki morartıların üzerinde.

Belacqua sonunda arabayı çalıştırabildi, onca zamandır kullandığı arabanın motorunu çalıştırırken yapması gerekenler açık seçik belirmiyordu kafasında, Holywood tarzında ileriye fırladılar. Bayan Tough aldığı bu yanıtlarla talihine küsmeliydi. Çekip gidişleri açıkça ne düşündüklerini anlatmıyor muydu? Ruby'nin evden çıkarken ettiği "Geldiğimizde bizi görürsün" biçimindeki alaylı tümce kulaklarında çınlıyordu. Merdivenlerde, aşağıya inen Bay Tough ile karşılaştı. Birbirlerinin yanından geçtiler.

"Bu gençte hoşuma gitmeyen bir şeyler var," diye seslendi Bayan Tough, aşağıya.

'İtin biri," diye seslendi Bay Tough yukarıya.

Aralarındaki uzaklık gittikçe artıyordu.

"Ruby çok tuhaflaştı," diye bağırdı Bayan Tough aşağıya.

"Pasaklı," diye bağırdı Bay Tough yukarıya.

Yaşamında yalnızca güvence satın almış bile olsa, söyleyecek bir iki sözü olan bir adamdı. Çok daha iyi şeyler var, diye düşündü içkisine yönelirken, bu kokuşmuş dünyada Blue Birds ' şaraplarından çok daha iyi şeyler var.

İt ve Pasaklı arabalarında, bir ölüm sessizliği içinde ilerliyorlardı. Yüksek bir dağın eteklerinde arabayı emin bir biçimde durdurana dek tek söz çıkmadı ağızlarından. Ama Ruby, Belacqua'yı ba-\ gajı açarak bir çanta ç^^vken gördüğünde, kendisini rahatsız etmeye başlayan sessizliği bozmanın iyi olacağını düşündü.

"Bu ebe çantasında ne var?" dedi Ruby.

"Sokrates, anasının oğlu ve baldıranotu," diye yanıtladı Belac-qua.

"Hayır şakayı bir yana bırak, içinde ne var?” dedi kız.

BelacqUa p^mağını her nesnenin üzerinde bir bir dolaştırdı.

“Tabanca ve kurşunlar, zehir, içki şişeri ve bardaklar ve bir son-söz.”

Ruby ürpermesini gizleyemedi.

“Bu sonsöz de neyin nesi yahu?" dedi Ruby.

“Göçtüğümüze ilişkin,” diye yanıtladı Belacqua, kız binbir ricada bulunsa da ağzından başka söz çıkmayacaktı. Sonsöz, onun fikriydi ve bununla övünç duyuyordu. Zamanı geldiğinde ondan hoşlansın ya da hoşlanmasın, kabullenmeliydi Ruby. Kıza sürpriz yapmak için son ana dek gizlemişti bunu.

Sessizlik içinde dağa tırmandılar. Çalılığın her yanından çalı horozlan, su çullukları ya da buna benzer hayvanlar çıkıyordu, köşelerine çekilip düşüncelere dalmış birçok tavşan ürkerek ok gibi ileri atılıyor, bu da av bekçilerinin pek işine yarıyordu. Yüksek çalıların ve ahududuların içinde, yukarıya tırmanıyorlardı. Ruby terliyordu. Dağın çevresine zona hastalığı gibi yayılmış, tel halkalardan örülü yüksek bir çit yollarını kesti.

“Bu barikat da nereden çıktı,’’ diye söylendi Ruby soluk soluğa.

Her iki tarafta da göz alabildiğine uzanan tellere yapışık öbek öbek eğreltiotlan görülüyordu. Belacqua bir açıklamada bulunabilmek için kafasını zorluyordu. Sonunda vazgeçmek zorunda kaldı.

“Hiçbir şey anlamıyorum! ” diye haykırdı.

Gerçekten de çok tuhaf bir şeydi gördükleri.

Önce bayanlar. Ru'Jy çitin üzerinden geçti. Belacqua elinde çantası, kızın arkasından tutarak yardım etti ona, bacaklarıyla içli dışlı olmaktan çok hoşnuttu. Kızın bu tarafının dökümünü yapmak için eline geçen ilk fırsattı bu, elbette çok daha kötülerini görmüştü. Yollarına devam ettiler, biraz sonra üstü masalsı bitkilerle kaplı zirve görüş alanlarına girecekti, ama daha oldukça uzağındaydılar.

Ruby yalnızca bir adım atmıştı ki düştü, hem de yüzüstü. Belac-qua'nın güçlü kollan onu kaldırmak için hazır bekliyordu.

"Canın acımadı ya?" diye sordu şefkatle.

"Bu pis eski etek ayaklarıma dolanıyor,'' dedi Ruby öfkeyle.

"Evet seni engelliyor hadi çıkar şunu/' dedi Belacqua.

Bu öneri Ruby'ye öylesine uygun göründü ki, çarpılmışçasına, zaman yitirmeden denileni yaptı, eteğe gereksinim duymayan bayanlardan biri gibi çıktı ortaya. Belacqua çantada yer kalmadığından eteği katlayıp koluna asmıştı. Ruby çok rahatlamış bir biçimde

ayağında donuyla zirveye saldırıya geçmişti.

Önden giden Belacqua birden durdu, ellerini çırptı, çevreye göz attı ve Ruby'ye işler tamam, dedi. Kızın önünde, çalılıkların içinde dizlerine kadar gömülü durduğunun farkındaydı, soluklanmak için verdiği aradan hoşnut, konuşmaya zorlamıyordu kendini.

"Bu ot yığınlarını tellere bağlıyorlar, böylece çalı horozları uçarken çiti ayırt edebiliyor," dedi

Kız hiçbir şey anlayamamıştı.

"Ve çarpıp bir tarafların ı incitmiyorlar."

Ruby şimdi anlamıştı. Dingin duruşu Belacqua'yı tedirgin ediyordu. Sonsözün, bu parlak açıklamadan daha büyük bir başarı sağlayabileceği umulabilirdi. Şimdi çalılık kızın jartiyerine kadar yükseliyordu, orada sanki bataklıkta boğuluyor gibi görünüyordu. Yoksa dizlerinin üzerine mi çökmüştü?

"Dağ havası bana güç ver," diye mırıldandı Belacqua'ya yüreği.

Arabayı durdurduklarından bu yana tek bir canlı görmemişlerdi.

Zirveye ulaştıklarında hissettikleri ilk şey elbette görüntü nedeniyle duydukları hayranlıktı, limanın iki uzun kolunun, Üç Kayalar ve Kilmashogue'nin omuzlarında mavi denize dua edercesine uzanan Dun Laoghaire göz kamaştırıyordu. Genç rahipler tepenin yamacında şarkı söylüyordu. Onları işittiler ve ateşlerinin dumanını gördüler. Vadinin batısında yükselen karaçamlar, neredeyse Belac-qua'nın gözlerinden yaşlar getirecekti, bu ele avuca sığmaz organlarını ötelerde uzanan leopar gibi değişik desenli Glendoo bayırlarına çevirene kadar, Synge'i düşündü ve kendini toparladı. Sanki sivilceli memelerle kaplıymış izlenimi veren Wicklow'u düşünmeyi bir yana bıraktı. Ruby de ona katılıyordu. Kent ve kuzeydeki ovalar ruh halleri nedeniyle ikisi için de bir anlam taşımıyordu. Bitki örtüsünü n içinde bir insan dışkısı duruyordu.

Tek bir iple hareket ettirilen kuklalar gibi kendilerini çalılığın batısındaki bayıra fırlattılar. Bundan sonra bitişe kadar davranışları kukla gösterilerini anımsatacaktı. Ruby her zamankinden çok daha seksi görünüyor, Belacqua da randevuevinden çıkmış hızlı bir zampara sanki. Vakit yitirmemek için hemen çantayı açtı.

“Gramofonu ve Ravel'in Pavane'ını getirmeyi düşünmüştüm.

O zaman—”

“Demek düşündün?” dedi Ruby, söz kesme alışkanlığı insanı deli ederdi.

“Evet solgun renklerin gizemi,” dedi Belacqua.

Bakın şaire. '

“Yazık işler daha da kolaylaşırdı,” dedi Ruby.

Mutlu çocuk! Velasquez tarafından resmedilmiş, artık cezalandırılması söz konusu değil.

“Yeniden eteğini giyseydin; yürüyüş bitti nasılsa, işimi kolay-laştırabilirsin,” dedi Belacqua sertçe.

Gerçekten işler zorlaşıyordu. Ulaştıkları bu noktada en küçük bir şey bile altüst edebilirdi onları.

Ruby kulaklarını dört açtı, en sonunda yapılmış bir açıklama mıydı bu? Öyle bile olsa onu hoşnut edecek biçimde davranmaya-caktı.

“Eteği giymemeyi yeğlerim,” dedi kız.

Belacqua kızgınlıkla karaçamlara bakarak, bir süre surat astı.

“Peki başlamadan önce biraz içelim mi?” diye homurdandı sonra.

Ruby onayladı. Çantaya elini uzatı, önce şişeyi, sonra da bardakları yakaladı, çabucak kapattı.

“Onbeş yıllık; veresiye aldım,” dedi Belacqua hoşnutlukla.

Şu ya da bu için borçlandığı paralar. Eğer işi şimdi bitiremezse beş parasız kalacağının resmiydi.

“Tanrım açacağı unutmuşum.” diye haykırdı, yavaşça ceplerini yokladıktan sonra.

“Hıh ne gam!” dedi Ruby, “Kır şunun başını, parçala boynunu.” Ama açacak bulunmuştu, her zamanki gibi, içkilerinden büyük bir yudum içtiler.

“Soluksuz, uzun uzun; bu da bir düşünce, Dublin’de bir barda Hiawata,” diye konuştu Belacqua soluk soluğa,

Bir kez daha diktiler.

“Dört duble eder. Bir de tutmuş bir şişeden sekiz duble çıkar diyorlar,” dedi Ruby,

Belacqua şişeyi yukarı kaldırdı. Bu durumda kız söylediklerinde yanılıyordu.

“Her şey sırayla,” dedi Belacqua.

Bir kez daha diktiler.

“Yaşamdaki ölüm tükenmiş günler,” diye bağırdı Belacqua.

Çantaya eğildi ve kızın incelemesi için hoyratça çekip çıkardı sonsözü. Özensizce beyaza boyanmış eski bir araba plakasının üzerindeki yazıya bakıyordu Ruby:

GEÇİCİ BİR SÜRE İÇİN SAÖ

IK-6996 yazısı yukarıdaki kayıt için silinmişti. Bir ölüm bildirisiy-di bu.

Ruby kahkahayı patlattı.

“Bu olmaz, hiçbir işe yaramaz,” dedi.

Kızın söylediği bu sözleri duymak bir düş kırıklığıydı. Zavallı Belacqua. Hüzünlü bir biçimde, kolunu uzatmış, plakayı tutuyordu.

“Beğenmedin mi?” dedi Belacqua.

“Kötü, çok kötü,” dedi Ruby.

“Sunuluş biçimini kastetmiyorum; düşünce nasıl?” dedi' Belac-qua.

Bunun için de aynı şey geçerliydi. :

“Eğer yanımda bir kürek olsaydı, düşünceyi de, ötekileri de gömerdim,” dedi Ruby.

Belacqua hakarete uğrayan nesneyi, yüzü yere gelecek biçimde çalılığın içine bıraktı. Artık çantada tabanca, kurşunlar ve zehirden başka bir şey kalmamıştı.

Işık gittikçe azalıyordu, kaybedecek zamanları yoktu.

“Mermi mi kullanmak istersin, yoksa zehirlenmek mi? Eğer ilkini seçiyorsan; yeğlediğin bir yer var mı?” dedi Belacqua, “Kalbin? Şakakların? Eğer ikincisiyse,” çantaya eğildi “al buyur.”

Ruby zehiri geri çevirdi.

“Mermileri yerleştir” diye buyurdu kız.

“İş adamları çoğunlukla kurşunları beyinlerine sıkarlar,” dedi Belacqua, kurşunları tabancasının içine yerleştirirken, “Kuralı koyan Kreuger’di.”

“Tam anlamıyla birlikte ölemeyeceğiz sevgilim; yanılıyor muyum?” diye konuştu Ruby ağır ağır.

“Ne yazık ki hayır, ne bekliyordun ki?” diye iç geçirdi Belac-qua, “Ama bir iki dakika arayla.” Tabancayı ileri doğru uzatarak “Yumurta pişirecek kadar bir zaman alır, sonsuzlukla karşılaştırıldığında nedir ki?”

“Yine de birlikte ölebilseydik ne güzel olurdu!” dedi Ruby.

“Öncelik sorunu. İnsanlar hep karşılaşırlar bu sorunla, NapolĞon ile Papa arasında bile çıkmıştır,” dedi Belacqua, sanki bir kürsüden ' vaaz veriyordu.

“Aşağılık Papa; o kadının ruhunu aklamıştı . . .” diye alıntı yaptı Ruby.

“Ama belki de bu öyküyü bilmiyorsun” dedi Belacqua, kızın yanıldığını anlamazlıktan gelerek.

“Bilmiyorum. Bilmek için de hiç istek duymuyorum,” dedi Ruby.

“Peki bu durumda çözüme kesinlikle uzam öğesine ağırlık vererek ulaştıklarını söylemekle yetineceğim,” dedi Belacqua.

“Peki, biz neden çözüme ulaşamayalım?” dedi Ruby.

Su koyvermeye başlıyordu.

“Biz ikizler gibi—” dedi Belacqua.

“Ayrı düştük birbirimizden,” diye dalga geçti Ruby.

“Koşullar bunu gerektiriyor. Kol kola girip birlikte sona ulaşabilme olanağımız yok.”

“Sanki dünyada tek bir kişi varmışçasına, hıh!” dedi Ruby.

“Aynı şeye büyük bir tutku besliyoruz, işte güçlük burada,” dedi Belacqua.

“Bu önemsiz bir nokta. Ne olursa olsun öncelik bayanların,” dedi Ruby.

“Peki öyleyse ben ateş edeyim lütfen,” dedi Belacqua.

Ama Ruby, tabancaya hedef olarak göğsünü açacağına ya da başını uzatacağına kendine bir içki doldurdu. Belacqua endişelen-mişti.

“Tanrı aşkına tüm bunları haftalar öncesinden konuşup halletmiştik! Öyle değil mi?” diye bağırdı.

“Bir karara v^mıştık elbette,” dedi Ruby.

“Peki bu anlamsız konuşma niye?” diye sordu Belacqua.

Ruby içkisinden içti.

“Bir damla da bana kalsın. Sen öldüğünde gereksinme duyacağım,” diye homurdandı Belacqua.

Şu betimlenemez duygu, öfke ve rahatlamanın bileşimi, Belac-qua gevşedikçe daha da acılaşıyor, cerrahı yerinde bulamayan başhekimin kabaran öfkesi içinde yükseliyordu. Birden tere battığını hissetti. Yosma döneklik ediyordu.

Viski, özü gereği, Ruby’yi canlandırsa da, böylesi bir durumda gereken etkiyi yaratmakta yetersiz kaldı, koşulların olağandışılığı-nı göz önüne alırsak, olumlu sonuç şaşkınlık yaratırdı. O anda hayretle bakan kıza doğru tetik çekildi, neyse ki bir zarar vermedi ve mermi kim bilir nereye düştü. Ama kızın öldüğünü sandığı bir dakika geçmişti ki patlamayı izleyen ürkütücü sessizlikte gözleri birbirini buldu.

“Tann’nın işi,” diye fısıldadı Belacqua.

Bu can alıcı noktadaki davranış biçimini kim yargılayacak:? Suçlamayı tam anlamıyla hak ediyor mu? Genç kadını, gözüpek bir biçimde sıkıntılarından

kurtarmaya çalıştı diye bir yorum yapmak olası değil mi? Bir sağduyu ya da şehvet ya da kendini iyi hissetmesi ya da kaza ya da bilmem hangi nedenle diyebilir miyiz? Olguların dökümünü yapıyoruz. Anlamlarını kavramaya çalışmıyoruz.

“Bir kere oldu işte; Tann’nın işi,” dedi.

Onu ele veren daha çok bu gözlemi değil mi?

Şaşkınlığın verdiği şokun etkisi azaldığında ve sessizliğin ürkütücülüğü geçtiğinde, yüreklerinde yaşamın canlılığını duyumsayarak: büyük bir coşkuya kapıldı iki genç katilimiz, öyle ki kaçınılmaz bir evlilikle birleştiler. Kendilerine buradan saygılarımızı sunarak, çalılıklarda yattıkları yerden ayaklarımızın ucuna basarak uzaklaşıyor, bunları da alçak sesle belirtiyoruz.

Ruby ölüp de, kendisinin iyimser bir ihtiyara dönüştüğü günlerde, Belacqua hiç değilse, gerçekleştirmeyi kararlaştırdığı bir işi başardığını söyleyebilir, kendisiyle övünebilirdi belki de; çünkü bu konuda türküler söyleyen bir ozanın sözleriyle belirtirsek, *l* 'A *mour et la* Mort—arada durak var—*n'est qu'une mesme chose.*

Geceleri olabildiğince müzik dolu olsun.

Gezinti

Dinlenmek için duraklamadı o uğursuz bahar akşamı, çevresindeki görüntüyü içine sindirmek istiyordu, Boss Crocker Otlağı ’nın ortasındaydılAgörünürde atlar yoktu. Güzel Polly, şu yürekli kısrak yakınlarda bir yerde gömülüydü. Hoş bir havada, parlak yeşil çayırlarla kaplı bu geniş alanı dolaşmak, Chantilly Hipodromu'nda yüzünüz Castle’ a dönük olarak gezinmek kadar keyif vericiydi. Kuzeydeki tepelerin yamaçlarındaki Leopardstown ile güneydeki, Çifte Kayalar ve Üçlü Kayalar’ın arasında bastonuna dayanarak duran Belacqua, yığınla koyun ve kuzunun veremediği o eski günlerin manzarasına atların bir zamanlar katmış olduğu güzellikleri düşünüp yeriniyordu. Her an yeni bir kuzu geliyordu dünyaya, çimenler kızıl plesantalarla kaplıydı, tarla kuşları şakıyor, çitler döne döne uzuyor, güneş ışıldıyordu, gökyüzü Meryem’in

şalıydı, papatyalar da oradaydı, her şey yerli yerindeydi. Bir tek gugukkuşu eksikti. İnsanın kafasından düşüncesini kolayca silip atamayacağı bahar akşamlarından biriydi.

Belacqua zavallı ağırlığını bastonuna yükleyerek ateşli bir biçimde manzara içindeki yerini aldı, dişi köpeği Kerry Blue da yanı başında zümrüt çayırlarda oturuyordu. Yaşlanıyordu köpek artık, av umurunda bile değildi. Kedi kovalayabilirdi, ama ötesi onu ilgilendirmiyordu. Crocker Otlağı'nda kedi olmadığını iyi bildiği için aldırmazlık içinde oturuyordu. Kuzuların meleyişi belli belirsiz hoşuna gidiyordu.

Tanrım, diye düşündü Belacqua, yılın bu zamanını güz sonuna yeğlediğimde yaşamımın en güzel bölümünü geride bırakmış olacağım.

Yadsınamazmış gibi görünen bu düşünce, onu pek öyle etkilememiş olmalı ki, harekete geçmedi. En iyi yıllarının en kötü bölümü aşılmıştı, bunda dehşete düşecek bir yan yoktu, hatta tam tersi geçerliydi. Yakında yaşlı gözlerle kayaların arasındaki bahçede sü-rünmeyi umabilirdi. Eğer gerek görseydi, hüzünden çok coşku dolu olduğunu kanıtlayabilir, ağırlığını bastonuna vererek ileriye atılışını da kanıt olarak gösterebilirdi, çünkü gerçek bir çöküntünün etkisi onu kımıldayamayacak kadar kötü bir duruma sokardı. Köpek yanı başında yürüyordu. Terli ve sıkıntılıydı.

Gözlerini yavaşça kaldırdı, varacağı yere dikti. Tom Koruluğu uzaklarda alçak bir tepeyi tararcasına güzelleştiriyordu. Orada bir buluşma gerçekleşecekti ama bu yalnızca bir balıkçının ırmakta balıkla buluşması gibi bir şeydi. O kadar sık giderdi ki oraya bütün girdisini çıktısını bilirdi, ama ağaçların isimlerini sayamazdı. Meşe ya da karaağaçtı herhalde, emin değildi, görüyordu onları ama pek bir şey bilmiyordu. Bu kır çocuğu bir meşeyi karaağaçtan ayırt edemiyor işte. Bunun yanında, küçük şişko bir çocukken üzerine t^andığı için karaçamları iyi bilirdi, işte, tepenin yamacına dikili genç karaçam fidanlarını seçebiliyordu, kabukları çok kalındı ' onla-nn. Hem batar, hem de hoş bir duygu verirdi, yukarılara yaklaştıkça: insanın üzerinde müthiş bir etki yaratırdı.

Karısı bir sevgili edinmeye yanaşsa, her şey nasıl da hoş olacaktı. Lucy, Belacqua'nın onu nasıl sevdiğini bilirdi, buna karşın bir sevgili edinme düşüncesine karşı çıkıyordu. Belacqua henüz yalnızca nişanlıydı ama

nişanlısını şimdiden karısı gibi görüyordu, bu genç ardamın gerçekleştirdiği böylesi bir koşul değişikliği öngörüsünün örnek alınacağını umuyoruz. Sık sık Lucy'i evlilik yaşamlarını, aldatmanın sağlam temelleri üzerine kurmak doğrultusunda kışkırtmıştı. Kız adamın duygularını anlıyor, saygı duyuyor, düşüncesinin tutarlılığını da kabul ediyordu ama bunun yanında gerektiği gibi davranamıyor ya da davranmak istemiyordu. Belacqua, Tom Jones gibi aptal ve çirkin biri değildi. Düğün çanları çalmadan saçmalıklarıyla adamın sevgisini yok edebilirdi, bu da her şeyin sonu olurdu.

Bu ve buna benzer kaygılı düşünceleri kafasında çevire çevire otlağın güney sınırına ve öteki tarlalara geçeceği yan yola vardı sonunda. Böylece koruya varana kadar geniş kırsal araziler, çitler ve hendekler, kutsanmış çayırlar ve papatyalar, sonra yolun derin izleri defalarca karşısına çıktı. Duvar bu yaştaki bir köpeğe göre fazla yüksekti, gri renkli kıçından güçlü bir biçimde kaldırarak hayvana yardımcı oldu. Eğer durup da çözümlemeye kalkışsa ona zevk verebilirdi bu durum. Ama engelle pek oyalanmadı, düşündü: genç ve güçlüyken söylenen ve yapılanlar nasıl da ses getiriyordu ..

Hendeğe, yolun uzağına tuhaf bir araba bırakılmıştı; eski ve yüksek tekerlekliydi, üzerine paçavralar asılmıştı. Belacqua etrafta koşum hayvanlarını görebilmek için bakınıyordu, gökten inmemişti ya bu araba, ama hayvana benzer hiçbir canlı yoktu, bir inek bile. Arabanın altına çökmüş düşkün biri bir şeylerle uğraşıyordu. Güneş üzerlerine yeni doğmuş bir kuzucuk gibi ışıklarını saçıyordu. Belacqua adamın giyim kuşamına bir göz attı ve kendini aşağılık bir kentsoylu gibi duyumsadı, koca göbeğinden müthiş utandı. Köpek beklenmedik bir biçimde arabaya atlamış, paçavraları kok-luyordu.

“Noluyo yau?” diye bağırdı düşkün.

Belacqua, şimdi adamın ne yaptığını görebiliyordu. Bir tencere ya da çömlek onarıyordu. Kaygılanarak vuruyordu aletini kabın üzerine ama köpek evindeymiş gibi davranıyordu.

“Pantolonumu ıslattı, berbat etti,” dedi düşkün sakince.

Paçavralar pantolonuydu demek ki.

Başkalarını ortak etmeyeceği bir özel yaşamın varlığı bu hıristi-yanın en büyük ayrıcalığıydı, ama köpeğin biri sının aşmıştı. Yakınmasına karşın sesinde öfkenin izi yoktu. Ama Belacqua aşın derecede rahatsız olmuştu.

“İyi akşamlar. Güzel bir akşam değil mi,” diye fısıldadı Belac-qua korkuyla ve titreyerek.

Her türlü düşmanlığı uzaklaştıran bir gülümseme, arabanın altındaki adamın üzgün yüzünü değiştirdi. Taranmamış da olsa gür, siyah saçları ve bıyıklarıyla pek yakışıklı biriydi.

“Oyun oynuyor,” dedi Belacqua.

Daha fazla yorum yapabilmesi güçtü. Özür dileme ya da karşılık verme sorunu da kolayca ortadan kalkmıştı. Sevinçleri ve acılarıyla akşamlarını arabanın altında geçiren, kendine ait özel bir yaşamı olmayan (ileride şansı yardım ederse bir gün Belacqua kendisininkini kuracak) bu olağanüstü yaratığın içgüdüsel soyluluğu, biçimci nezaketi uygulanamaz kılıyordu. Belacqua bastonunu , anlamlı bir biçimde kaldırdı ve sonunda karşımıza çıkan bu sahici adamdan, bu kalaycının yaşamından uzaklaşmaya başladı.

Ama henüz arayı iyice açıp öteki tarlaya girmek üzere dönmemişti ki, ardından bağırtılar ve nal sesleri duydu. Bu sevgili nişanlısı Lucy’sinden başkası değildi, şahane eşeğine binmiş geliyordu. Kız dizginlere asılarak yanından rüzgâr gibi geçti ve hayvanını yarım döndürdü. Eşeği durdurduktan ve soluması azaldıktan sonra şaşkınlık içindeki Belacqua’ya açıklamada bulundu, şunu da belirtelim, kızın oraya gelişi Belacqua’yı üzmüştü.

“Oh, her yanı aradım, gittiğini söylediler.”

Belacqua eşeğin çenesinin altını okşuyordu. Zavallı hayvan tere batmıştı. Bembeyaz gözlerle kendisine bakıyordu. Bu samimiyeti hoşgörüyordu çünkü köleliği bunu gerektiriyordu, ama ölmeden önce bir insanı ısırmak istiyordu.

“Ne yapacağımı bilemedim anlıyorsun ya, ne düşünüyorsun?”

Belacqua düşünemiyordu. Bu koşullar altında ancak elinden geleni yapabilirdi.

“Dama çıkıp etrafı gözetledim,” dedi Lucy.

“Olamaz!” diye haykırdı Belacqua. Bu pek hoştu.

“Evet sonunda bu çayırlarda yapayalnız buldum seni.”

Büyüleyiciydi. Belacqua bacaklarına dikti gözlerini.

“Sevgilim!” diye bağırdı kız.

“Peki, peki, peki, peki,” dedi adam.

“Böylece yola koyuldum; işte karşındayım.” Küçük atağı sonunda başarıya ulaşmıştı.

Onu uzaklardan seçmiş, yolunu kesmişti, filmlerde bir tazı yakalamak gibi bir şey. Belacqua kızın bükülmüş dizini öptü.

“Bravo!”

Ona gereksinme duyan birini düşünmek! Elinde olmaksızın etkilendi.

Lucy’nin yüzü ve bedeni çekiciydi, tümüyle kusursuzdu denilebilir. Örneğin, esmer güzeliydi ve hiç değişmeyen bir solukluğu vardı; gür, kısa saçlarını yarım daire biçimindeki alnının gerisinde bir bayrak gibi dalgalandınrdı. Ama onu betimlemeye çalışmak zaman yitirmemize neden olacak. Genç kadında gerçekten de herhangi bir kusur ya da eksiklik yoktu. Yine de onu bir yana bırakmadan önce solmaya yazgılı zavallı bedeninin en güzel ve onurlandırıcı bölümünün sütun gibi bacakları olduğunu söylemeyi gerekli buluyoruz. Şöyle diyelim, bacakları giydiği binici pantolonundan bile göze çarpıyordu. Kalçalar da dahil, bir kadın bacağı daha başka nasıl betimlenebilir? Yoksa bütün bunları gülünç mü buluyorsunuz?

Belacqua, çok uzaklardan gözlenip, izlenmiş olduğunu öğrenmenin ilk anda verdiği coşku silindiğinde, Lucy’nin hangi kahrolası nedenle geldiğini merak etmeye başlamıştı. Ama görünürde kızın, özel bir nedeni yoktu,

yalnızca onunla birlikte olmak istemişti. Kuşkusuz doğru değildi bu, kızın gelmesinin özel bir nedeni vardı. Neyse.

“Dinle sevgili Lucy; eminim kızmazsın bu akşamı şeyle birlikte geçiremezsem—” dedi kesin bir dille dürüstçe, gerçekleri açıkça belirtecek sevgi dolu bir terim bulmak zaman aldı, “Frau-lein’ ımla.”

Lucy’nin yüzü' ekşileşti. Belacqua’nın umursamadığı cinleri toplanıyordu başına, eğer ayağını denk almazsa sorun yaratabilirdi.

“Hep yanlış davranıyorum,” diye sızlandı adam, ve özür diledi. “Tanrı yardımcım olsun, bırak sevgili Lucy’yi doğru düzgün hiç kimseyle arkadaşlık edemiyorum.”

Gerçekten de sevgililikten öte bir şeyler vardı kızda, Nobellık Yeats’e bile esin verebilirdi, kehribar saçlı başı ve soluk yüzü, pü -

rüzsüz dizleri, siyah jarseleri içinde bir parça terlemiş dimdik vücuduyla.

Şimdi sözü sürdürme sırası Lucy’deydi.

Belacqua onu hfilâ istediğini nasıl düşünebilirdi; şu anda arkadaşlığı bir mürekkep silgisi kadar gereksiz görünüyordu Lucy'ye. Bırakın mürekkep kalemin ucunda kurusun, bir başka deyişle, bırakın şarap tortusunu; kendi temizlensin.

Belacqua konuştu, Lucy adamın konuşmak zorunda olduğunu biliyordu, yalnız takındığı tavrı yeterince uzun sürdürebilse diye geçirdi içinden Belacqua.

“Etrafa bir göz atmak için gezintiye çıkmıştım.”

“Nereye göz atmak için?” diye haykırdı Lucy. Belacqua’nın bu tür davranışlarından yorgun düşmüştü, kötü oluyordu.

“Şey bilmiyorum, eski dostumuza, çevreye,” dedi Belacqua.

Nasıl anlatacağını düşünerek serçep^mağıyla eşeğin tüylerine , şekiller çiziyordu.

“Sonra yapılacak en iyi şeyin koruya gidip bir parça etrafı seyretmek olduğuna karar verdim,” dedi, en sonunda.

Bir başka yalan da buydu, çünkü koru bütün gün akimdaydı. Güven vermeyen bir biçimde konuşmuştu.

“Göz atmak iyi fikir,” dedi Lucy.

Bu sözleri ona pek yakışan gülümsemesiyle söylemişti ki, gerçek ya da gerçeğe yakın şeyler bütün katılığıyla çarptı onu, neredeyse eğerden aşağı yuvarlanacaktı. Ama kendini toparladı ve dizginlerin ardında bu felaketi Belacqua’ya belli etmeden savuşturmayı başardı.

“Biliyorum böylesi kişisel deneyimlere inanmıyorsun, kadınlar inanmazlar, çok iyi bilirim,” dedi üzgünce Belacqua. “Ve şimdi söylediklerime inanmıyorsan—”

Durdu, çok açıktı her şey, çok ileri gitmişti.

Bütün bu zaman boyunca köpek ne yapıyordu? , Hendekte oturmuş dinliyordu.

Güneş güneyde kaybolmuş gibi görünüyordu çünkü gurubun ışıkları şu an Lucy’nin solundaki yüksek çitle gölgeleniyordu, sağındaki çayırdaysa hâlâ parıldıyordu. Gerçi tarla kuşları yuvalarına gitmiş, ekin kargaları uzaklaşmıştı ama doğadaki gürültünün azaldığı söylenemezdi, çünkü kuzular hava karardıkça daha yüksek sesle meliyor, uzaklarda köpekler havlıyordu. Buna karşın, guguk-kuşları hâlâ görünürde yoktu. Belacqua yeniden hendeğe döndü ve kararsızlıkla köpeğinin yanında durdu, eşek başını sarkıtmış, gözlerini kapamıştı. Lucy eşeğin sırtında önüne b^mak, sakin sakin oturuyordu, herkes dinliyor gibi görünüyordu: kadın, köpek, eşek ve adam. Düşkün, tekerleğin tahta p^makiarı arasından başını gerekli konuma getirerek onları görebilirdi, topluluğun tümünü tekerleğin bir kesitine sığdıracak kadar uzaktaydı.

Lucy, korkunç kuşkularını gidermeye karar verdi, sevgilisini kendinden habersiz hareket etmekle suçladı, ipler kızın elindeydi[2] tabii, son sözü hep o söylerdi. Koruya giden yola açılan kapıda buluşmayı kararlaştırdılar,

Belacqua dosdoğru kırları aşacak, kız hendek ve duvarları eşekle atlayarak geçemeyeceği için dolambaçlı da olsa anayoldan gidecekti. Kötü yazgı bu noktada yollarını ayırıyordu. Topluluk dağıldı ve bir süre sonra düşkün, tekerleğin kesitinden baktığında kıyısında yeşillikler uzanan yolun griliğini görebildi yalnızca.

Lucy sarsılarak, canlı bir biçimde ilerliyordu. Bu biçimde hareketin onu genelde neşelendirdiğini belirtmeliyiz ama şimdi aynı etkiyi yaratmamıştı, Belacqua'nın tepkisi onu o kadar olumsuz etkilemişti ki, arkadaşı, yaşam yolculuğundaki eşi için düşündükleri doğru muydu acaba? Eğer korktuğu başına gelirse nişanın bozulmasından öte kalbi incinirdi. Ama gerçek olabilir miydi? İyi bir aileden gelen, tüm ilişkileriyle gözünde saygınlık kazanan, yükseköğrenimini sürdüren bu genç adam bu kadar aşağılık işler peşinde koşabilir miydi? Bir yıldan uzun bir süre önce Portrush Dans Salonu'nda birdenbire başlayan ve günden güne gittikçe artarak hastalıklı bir tutkuya dönüşen aşkının, gözünü Belacqua'nın gerçek kimliğini anlayamayacak kadar kör etmesini usu bir türlü almıyordu. Aynı zamanda, biraz önce beliren iğrenç gerçeğin, genç adamın bir türlü çözümleyemediği bazı davranışlarıyla benzerlik taşıdığını kabul etmek zorundaydı: örneğin bir başkasının vücudunu paylaşırken evliliklerinin uyum içinde yürüyebileceği yolundaki çocuksu konuşmaları ve ilişkilerinin en başından, evliliklerinin hemen öncesine, sonucu nereye varırsa varsın hep çam ormanların-

da tıkanacağını düşündüğü bugüne değin, onu akşamlan terk ederek "göz atma" ve "kişisel deneyim" diye adlandırdığı, tepelere yaptığı gezintiler.

Orada şu an, küçük, güzel bir Alman kızı, çamların iğne yapraklarının üzerinde tüm mahremiyetiyle gamalı haçlı kavalyesinin yanına uzanmıştı.

Kırmızı alıçların çitleri arasından tepelere doğru, zikzaklar çizerek ilerliyordu. Önce varabilmek için kaygılanan Lucy dizleriyle eşeğin karnına vurarak tırısa kaldırıyor, böylece iniş ve çıkışlarda güçleşen ilerlemeyi kolaylaştırıyordu. Dikkatini bu noktada öylesine yoğunlaşt^ıştı ki, eline çevresinde açmış pek sevdiği kurtba-ğırlar tutuştursanız da, çiçekfor gölgelerin uzadığı bu vakitlerde solarak kusursuz bir etki yaratıyor olsa da, mutsuz amazon farkına varmazdı onların. Az ileride bir küme oluşturacak kadar birbirine yaklaşan, ötelerinde gözlenenleri görünmez kılacak kadar

sık olmayan ağaç dizilerini ve koruluğu görüyordu yalnızca. Tüm kötülüklerin kaynağı çamların koyu yeşilliğinin karşısında, yükseklerde bir lid gibi yoğunlaşan ve dağılan duman perdesini ayırt edememişti.

Belacqua tüm bunları gördü: ağaçlan, duman perdesini, alıçları, çitlerin üzerinde yatan ölü kuzuları; bahar aylarının tüm imlerini. Gördü, alışıktı bunlara. Ve usu aniden karışan Lucy el yordamıyla ilerlerken hiçbir şey göremedi. Zavallı küçük Lucy! Düşünülmeden edilmiş “Göz gezdirmek iyi fikir’ ' sözlerinden bu yana usuna doluşan düşünceleri kovmak için çırpınsa da başka hiçbir şey üzerinde yoğunlaşamıyordu bir türlü.

Tuhaf kişiliği ve karanlık yönleriyle sevdiği tatlı Belac-qua’sının iğrenç görünümlü aşağılık bir röntgenciye dönüşmesi nedeniyle yalnızca duygusal dünyasında oluşan sarsıntılar, onun gibi yürekli bir kızın Belacqua'yı gözden çık^masına neden olmamalıydı. Bu iki ayn Belacqua, önceki çözülmez bulmaca ve şimdiki bayağı yaratık, kafasında acımasızca çarpışıyordu. Ama uyanmadan önce aralarından birini seçecekti, nasıl yapacağını bilmiyordu, henüz düşünmemişti ama şu ya da bu biçimde kararını verecekti. Gerçek ona tiksinç görünse de, doğruluğundan emin olabilmek için üzülmeye değmez miydi?

Artık karanlık iyice çökmüştü.

Sarhoş bir lordun yönetiminde sessizce ilerleyen gösterişli limuzin (kuşkusuz bir Mercedes’ti) dar virajı kornasına basmadan hızla aldı ve eşeğin böğrüne korkunç bir darbe vurdu. Lucy iki ayağı üzerine dikilen hayvanın arkasından önce belinin sonra kafasının üzerine iki kez çarparak bütün ağırlığıyla düştü. Eşek de üzerine yıkıldı, arabanın tekerlekleri anında sessizce ölen eşekten kalanların üzerinden sarsılarak geçip gitti. Yaşam boyu sakat kalacak olan ve güzelliği ürkütücü bir biçimde bozulan Lucy ise o kadar şanslı değildi.

Şimdi yolunu sürdürme sırası Belacqua’da.

Lucy’yi orada bulmak umuduyla, beklendiği zamanda ulaştı buluşma yerine, çünkü akşamın görüntülerine hayran kalarak biraz aylaklık etmişti. Kapıyı tırmandı ve Lucy’nin gelişini beklemek için çimenlere oturdu, ama kız görünürlerde yoktu doğallıkla.

“Canı cehenneme,” dedi en sonunda köpeğine, “bütün gece burada bekleyeceğimi mi sanıyor?”

On beş dakika kadar bir süre tanıdı, sonra ayağa kalktı ve koruluğun eteklerine gelene kadar tepeye tırmanmaya başladı. Oraya vardığında döndü ve güç seçen gözleriyle kararmış manzarayı gözden geçirdi. Kızın biraz önce evin damına çıkıp istekle onu aramasına benziyordu yaptığı. O da tepenin yukarılarına çıkmış aynı şeyi kız için gerçekleştiriyordu, bir farkla tabii; içinde çok az istek duyuyordu, öyle ki kuzeyde Lucy’den bir iz göremeyince ferahladı. Gerçekten de yavaş yavaş aramaktan vazgeçti ve çevresini incelemeye koyuldu..

İşte tam bu sırada uzaklarda, korkuya benzer bir duyguyla, mevsimin ilk sutavuğu çığlıklarını duydu, kreks-kreks, kreks-kreks, kreks-kreks. Korkuya benzer diyoruz, çünkü henüz guguk-kuşunun sesini duymamıştı. Bir insan günler boyu gugukkuşlarının sesini dinlemeye alıştıktan sonra aniden sutavuğunun sesini duyarsa bir terslik mi var, diye düşünmekten alıkoyamazdı kendini. Sutavuğunun mutluluğa çağıran kadifemsi sesi, hiç görmediği guguk-kuşunun ölüm hırıltılarını andıran ötüşü yerine pek sevimsiz geliyordu. Belacqua’nın boş inançlarının olmaması ne güzel bir şeydi. Köpeğini bir ağaca bağladı, dikkatini topladı ve koruya girdi.

Lucy’yi beklemekle zaman yitirdiği için her zamankinden geç kalmıştı. Koru çok karanlıktı. Alışılmış yerleri aradı, hiçbir şey göremedi, şanssızlık diyerek aramaktan vazgeçip eve dönmek üzereydi ki birden bir kıpırtı oldu ve boşlukta beyaz bir ışıltı gördü. Fraulein ve arkadaşıydı bu. Belacqua ölçülü bir biçimde arkalarından yanlarına yaklaştı ve kısa bir süre seyretti. Ama bu kez, nedendir bilinmez bu edimde coşku verici bir yan göremedi, öylesine coşkusuzdu ki, kendisini çifte değil boş boş karanlıklara bakarken bulduğunda şaşırıp kaldı, güçlü bir biçimde üzerine çöken korunun sessizliğini, karanlığını ve ağırlığını duyumsuyordu. Sulara gömülmüş, basınç altında gibiydi.

En sonunda kalkabildi ve parmaklarının ucuna basarak kendini ele vermeyecek yosunların üzerinden uzaklaştı. Eve gidecek, Lucy ile gramofon dinleyecek ve o sırada kendini nasıl hissettiğine bakacaktı. Ama toprağın üzerindeki çürümüş bir dal parçasına bastı ve dal gürültüyle kırıldı, yüzüstü yere düştü. Sonra ne olduğunu anlayamadan kendini ağaçların

arasında koşuyor buldu, hemen ardında gözü dönmüş kavalye onu kovalıyordu.

Bölgeyi iyi tanımasının Belacqua'ya kazandırdığı üstünlükler ayakları çok kötü olduğu için yarar sağlamıyordu, yürümek bile acı veriyordu ona, koşmak başlı başına bir işkenceydi. Köpeği bağlayarak koruya girdiği noktaya yaklaştığında hızlı bir biçimde durum değerlendirmesi yaptı ve dönüp dövüşmekten başka çaresi olmadığına karar verdi. Sopasını daha sıkı kavradı ve yavaşlayarak ağaçların arasından çıkınca birden durdu, döndü ve sivri bastonu her iki eliyle takipçisinin midesine indirdi. Bu darbe iyi tasarlanmış da olsa erken indirilmişti. Kavalye havada bastonun gelişini fark etmiş, yana sıçramayı başarmıştı, karşıtının çevresinde dolandı, başını eğdi, yumruklarını sıktı, saldırdı ve yere yıktı.

Bunu çetin bir kavga izledi. Belacqua bir kadın gibi dövüşerek tekmeliyor, tırmalıyor, adamın üstünü başını yırtmaya çalışıyor, ısırıyor ve büyük bir güçle direniyordu. Ama gücü de hızı kadar yetersizdi ve biraz sonra bağışlanması için haykırmaya başladı. Bunun üzerine galip, ensesinden yüzünü yere doğru acımasızca bastırarak sopayla güçlü bir darbe daha vurdu. Köpeğe haksızlık etmeyelim, bağlandığı yerde çırpınıp duruyordu. Karanlıkta hafif beyaz giysileriyle hortlağı anımsatan Fraulein korunun bitimine kadar gelmiş, kendinden geçmişçesine, göğsünü tutarak onları izliyordu; erkeklerin cesareti kadınlara yeteneğin bir göstergesi gibi gelir.

Belacqua'nın çığlıkları zayıfladı, zayıfladı, öfkesi sonunda yatışan kavalye bir veda tekmesi savurarak v^mayı bıraktı ve tunçlaşmış kollarının altın^daki sevgilisi ile birlikte sallana sallana uzaklaştı.

Orada yarı bilinçsiz ne kadar yattığını asla öğrenemedi. Acılar içinde köpeğin yanına kadar dört ayak üzerinde gelip onu çözdüğünde gecenin koyu karanlık, ilerlemiş bir saatiydi. Eve nasıl ulaştığını hiçbir zaman öğrenemedi, bir sürü hendek ve çiti t^anmak-tan çok sürünerek aştı, köpeği de kendisini izlemek üzere kendi olanaklarıyla baş başa bıraktı. Gençliği ve gücü bu kadardı işte.

Ama zaman doymak. bilmiyordu, çünkü şimdi Lucy ile Belac-qua mutlu bir evlilik gerçekleştirmiş ve aldatmak-aldatılmak sorunu da gündemden kalkmıştı. Oturup saatlerce gramofon çalarlardı, *"An* die *Musik* ikisinin de

en çok sevdiği yapıttı. Belacqua kızın iri gözlerinde daha güzel dünyalara dalardı ve Lucy'nin güneşli bir yer umudu beslediği geçmiş günlerden hiç söz etmezlerdi.

Ne büyük şanssızlık

Belacqua sakat Lucy ile sürdürdüğü evlilikte çok mutluydu, bu nedenle kadın öldüğünde içinde hüzne benzer duygular kıpraşmış-tı. Ölüm korkunç kazanın[3] ikinci yıldönümünün bir gün öncesinde olmuştu. Lucy ancak kadınların katlanabileceği büyük bedensel acılarla yüreğini rahatlatacak kesin sonucu bekleyerek, ikirciklenerek, umut ile umutsuzluk arasındaki uçlarda dolaşarak iki yıl geçirmiş ve ölümünden birkaç ay önce bilgece durumu kabullenmişti, arkadaşları hayranlıkla, Belacqua kaygıyla izlemişti onu.

Zamanında gelen ölüm kadının kurtuluşu olmuştu, dul kalan Belacqua kendine yaslı bir görüntü vermeye hiç çabalamayarak dünya değiştiren eşinin yakınlarında anlatılmaz bir tiksinti uyandırmıştı. Kendisi gözyaşı dökemezdi, genç biri olmasına karşın pınarlarını fazlasıyla tüketmişti; Lucy için ağlamaya en küçük bir istek ve gereksinme duymuyordu, cılız bir biçimde biriktirdiği acıma duygusunu canlılara saklıyordu, bundan belli şanssız birileri değil, yaşayan adsız bir topluluk, daha doğrusu soyut anlamda insanlar anlaşılmalıydı. Bu bireylerden soyutlanmış acıma duygusu, birçok çevrede katlanılmaz derecede kendinden verme, aşın ve gereksiz bir özveri olarak değerlendirilip lanetlenirken, bazıları Tanrı ve topluma karşı işlenmiş bir suç görürdü burada. Ama Belacqua'nın yapacağı pek bir şey yoktu, çünkü bu duygularla doluydu; kesin, tek biçimde ve sürekli, koşullardan etkilenmeden, aynın gözetmeden ve çaba göstermeden acıma duyuyordu. Böyle bir yaklaşımın, bunu bazı zavallı bireylerin duyarsızlığı diye tanımlamaya çalışan kişiler için bir anlamı yoktu, ama bireye özel yaşamında büyük yararlar sağladığı açıktı.

Yaşantısında gördüğü ya da duyduğu tüm içi geçmiş yaşlı kadın ve erkekler sevginin güzelim sözcükleriyle konuşamaz duru-rr.ıa düşmüşlerdi, tükürüklerini gerektiğince salgılıyor, ağızları kuruyunca; haydi baştan diyerek, ölümün yalnız bıraktığı Belac-qua'ya yanıp yakınıyorlardı. Belacqua üstüne tepeden tırnağa insanlara özgü miskiamber kokuları sıkılmış gibi hissediyordu, sanki o çok sevdiği, bumunda tüten tatlı ve şirin

kokusuna kavuşamayacaktı bir daha. Yine de tüm sızlanmaları, zaman ilerledikçe kendi sorunlarında odaklanıyor ve Lucy'nin mezarı uzaklarda yitip, çalılarla kaplanır ve hatta papatyalarla bezenmeye başlarken, yaşlılar salyalarını yitirdikleri en yakın ve en aziz dostları için akıtıyordu. Bu güzelim görüntülerle kendine gelen Belacqua, çevresine aşılmaz duvarlar örmüştü. Artık bahçesinde dolaşabilir ve asla-nağızlarıyla oynayabilirdi. Havanın çivit rengine dönüştüğü, çok uzak dağların ardından gelen, bu yüzden de bize gerektiği şiddette ulaşan köpek havlamalarının çınladığı bu saatlerde, tozun toprağın içinde aslanağızlarının önünde eğilmek ve dilleri usulca dışarı fırlayana kadar boğazlarını sıkmak, bu mevsimin verdiği karaduygu-lara pek yaraşan, Belacqua'nın bunalımlarıyla uyuşan ve doğasının masalsı gereksinmelerini en iyi karşılayan dinlenceydi. Kendini Mildendo Sarayı'ndaki hoşgörülü Aziz George olarak düşünmek hoşnut ediyordu onu.

Aslanağızları anlaşmışçasına hep birlikte soluyordu; Belacqua da, Lucy'nin kara gözlerindeki daha güzel dünyalara açılan pencerelerin yokluğunu hissetmeye başlıyordu; günlerden bir gün kahramanımız güzel bir öğle sonu uyandığında *özdekli* bir kıza kendini delicesine 3şık buldu (sizin şehvetli tutkularınıza benzemeyen ilahi bir delilik bu anlıyor musunuz?). Yataktan kalkar kakmaz e linin ve az da olsa gücünün yettiğince hizmet etmeye koyulduğu bu kızın farklı bir havası vardı, Belacqua onu hak etmiyordu henüz. Belacqua'ya önce *hayır,* sonra *yo hayır,* sonra *o tabii,* sonra *ama şey,* sonra sesi titreyerek *evet sevgilim* derdi.

Babasının genel davranışlarına, özellikle şarkı. söyledikten sonra soluk alış verişlerine baktığımızda, bu kırılgan narin bedeniyle özdekli kızın pek de uzun ömürlü görünmediğini eklemeliyiz. Belacqua'nın bu durumun tümüyle farkında olduğunu yadsımak onu kör ve iyice aptal biri yerine koymaktı; öte yandan pek güçlü olmasa da ani tutkusunda bir çıkarcılık isteği sezmek bizim neden olmak istemediğimiz bir haksızlığa yol açabilir. Öyleyse, bir parça iyi niyetle gözler yere çakılı, kafalar başka yana çevrili izleyelim olaylan, bu evre aşılana, Belacqua beklentilerle dolu, gencecik bir kıza yüce duygular besleyene kadar. Böylesi bir tarafsızlık da düşman başına.

Kızın adı Thelma bboggs' du, Bay ve Bayan Otto Olaf bboggs 'un küçük kızlarıydı. Lucy'ye benzer bir güzelliği yoktu onun; Alba'da gözlemleyeceğiniz türden aşkın bir güzelliğe sahip değildi; Ruby'de gördüğümüz düş kırıklıklarını yaşamaktan doğan bir çöküntüye de uğramamıştı. Ne yaşlıları peşinden koşturacak ne de gençleri donup bırakacak bir kişiydi. Sözün kısası kesinlikle güzel olmayan bir kızdı, bu nedenle bir gören çok zor unuturdu onu; örneğin Venüs kallipygos'da bile zor bulunan bir özellikti bu. Sorunu kendini hemen göstermek isteğiydi. Ama Belacqua'nın bıkmadan kendi kendine yinelediği gibi yalnızca cinselliğe döküldüğünde pek hoş karşılamadığı, çok çekici, tatlı bela bir kişiliği vardı.

Otto Olaf insanların tuvalette duydukları gereksinmeler sayesinde edinmişti servetini. Kendi zekâsının ürünü olan görkemli şirketindeki etkin katılımı sona erdiğinden bu yana çalışma aşkı ve dinlencesini değerli mobilyalara olan merakıyla tatmin ediyordu.

North Great George Caddesi'ndeki en güzel, en zengin eşya koleksiyonuna sahip olduğu söyleniyordu, kansının ve büyük kızının yalvarışlarına karşın bu kokmuş mahalleden Foxrock'taki kendi evlerine taşınmayı kaba bir dille reddetmişti. Bir tesisatçı kalfası olarak geçirdiği çocukluğunun en tatlı anıları, gençliğinin en yoğun çalışmaları ve tutkuları, hem iş hem de (Bayan bboggs' a kötü bir bakış fırlattı) gönül maceraları, en kötü mobilyalı bir evde başlayan ve şimdi de göz kamaştırıcı Hepplewhites'lara ve zengin mobilyalara uzanan bir mesleğin tüm iniş ve çıkışları, kendi deyişiyle baharının başlangıcından yazının gündönümüne dek, şu eski güzelim North Great George Caddesi'nin içinde yaşanmıştı; kansı ve büyük kızına kimsenin ne hor görmesini ne de övmesini istediği bu yönünden mutlulukla söz ederdi.

Bay bboggs'un Thelma'yı Belacqua'yla evlenmeye yanaştığı için aşağılamasının temelinde yatan, adamın şair oluşuydu. Bir şair tam evlenilecek yaratıktır aslında, aşkların aşkı ile donatılmıştır, bilmez misiniz, La Rochefoucald'nun karısının ikinci tutkusunda görüldüğü gibi. Evliliğe öylesine yatkındırlar ki kadınlar onlara karşı duramaz (Tanrı kadınlan korusun, şairlerin de yardımcısı olsun). Şair kişiliğini sarsmadan ' bir muhasebe uzmanının ya da yayımcı danışmanının dakik ve daha dengeli

mutluluğunu yeğleyen temiz yüreklileri ve yalnızca damızlık işlevi görenleri hesaba kat-mamalıyız doğallıkla. Artık Thelma güzelliğini yitirmişse de kuluçkalık bir bakireden farklıydı. En azından güzel bir yüzün tam tersine sahipti, ruhuna gelince parıldıyordu ya da yeğlenen özgünlüğü ruhundaydı diyelim. Bu da bize Belacqua’nın Thelma'nın olumlu özelliklerine başlangıçta direnmesini ve sonunda bir kırlangıcın damlardaki oluklara girmesi ya da uzun süre aç kalmış bir eşeğin çuvala bumunu dald^ası gibi, kızın kendini Belacqua'nın buz gibi sarılmalarına bı rakması n ı açıklıyor.

Öte yandan Bay bboggs, Coleridge’in düşüncesini benimsemiş biri olarak her yazın adamının ilgisiz, kaba bir meslek edinmesi gerektiğini savunurdu. Bay bboggs Coleridge'den bir adım daha ileri giderek, Bn. bboggs ve Thelma'yı tedirgin, kendisi için cehennemde şimdiden bir maymun ayrılmış olan büyük kızı Una'yı memnun eden ve Belacqua'yı da ürküten bir *Beltschemerz* geliştirdi. Ona göre bir şair yazdığı saçma sapan şeylerle anlamadığı işlere bumu-

nu sokmaktan çekinmeyen biriydi. Bu ağır eleştiriyi yapan adamın odayı terk etmesi gerekirdi. Şair oradaydı. Bay bboggs’un oturup kaldığını görünce cesaretini toplayıp haykırdı:

“Beltschemerz mi dediniz Bay bboggs, doğru mu işittim efendim?”

Bay bboggs sanki gıdısı çatlayac^mış izlenimi vererek kafasını geriye attı ve ilk kez duyanları heyecanlandıran tatlı bir tenora yakın sesiyle şarkı söylemeye başladı:

“Ne . zaman hissetse Belinde bir ağrı Kemer takardı sentetik bir ceketle göğsünü kapardı top tüfeğe karşı”

Belacqua hüzünlü bir sesle Bayan bboggs’a dolaylı olduğu için • zekice görünen övgülerde bulundu.

“Bay bboggs’un sesinin böyle güzel olduğunu bilmiyordum.”

Bay bboggs gelincik kümesinden farksız gıdısını kısa bir titreyişten sonra temizledi ve yeteneğini göstermeyi alçalan bir çizgide sürdürdü.

“Kinin aldı adam . ..”

“Otto,” diye haykırdı Bayan bboggs “yeter.”

“Billur gibi... Hiç ummazdım,” dedi Belacqua.

“Evet,” dedi Bay bboggs, “gerçekten de nitelikli bir ses.” Gözlerini kapadı ve çocukluğunun banyolarına döndü. “İyi sayılır,” diye açıkladı.

“İyi de laf mı!” diye haykırdı Belacqua, “bir kilise orgu tınısında sesiniz var Bay bboggs. Size şerefim üzerine yemin ederim.”

Bayan bboggs’un Tapu Kadastro’da bir sevgilisi vardı. Bazı fesat tanıdıklar, birbirlerine yalnızca bedensel değil, davranış olarak da hiç benzemeyen Bay bboggs ile Thelma arasındaki farklılıklar üzerinde durmadan edemezlerdi: adam oldukça güvenli, yumuşak başlı ve sağduyulu biriydi, mal varlığını, iyi huylu, kara kuru ve suratsız kızı Una’sının üzerine yapmayı kararlaştırmıştı. Serinkanlı bir yaklaşımla bu son derece belirgin aykırılık aile yakınla-

nnca elbette gözden kaçmıyordu.

Sözü geçen bu zampara tamamen Austin Reed’in elinden çıkmış izlenimi veren şık, zarif, küçük bürokratlardan biri değilse de, kahverengi bir köpeği anımsatan gözleri, yüzünün alt kısmının en az iki katı büyüklüğündeki geniş, beyaz, pürüzsüz, soylu alnı ve sanki gözlerine boşaltacağı bir şeyler gizlercesine gür ve hep ıslak duran saçlarıyla birçok açıdan iyi bilinen bazı özellikler taşıyordu. Yüksek ökçelerle boyu bir yetmişi geçiyor, ayaklarına bir numara büyük ayakkabılar giyiyordu, bumu uzun ve düzgündü. Bir tutam bıyığı, ininin önünde korkuyla çekilip en küçük tehlike belirtisinde deliğe kaçıp sıvışacak bir hayvan gibi burun deliklerine doğru büzülmüştü. Konuşurken sözcükleri pasta üzerine dökülen krema gibi usulca tane tane söylerdi. ^klı belden aşağısındaydı. Kadınlar karşısında da kendine oldukça

güvenen ve yetenekli biriydi, tarihsel ya da güncel pek hoş şakalar yapardı. Topluluk içinde ancak hatır için içerdi ama evde fazlasıyla kapatırdı bu açığını. Adı Walter Draffin’ di.

Otto Olaf’ın boynuzları başının üzerinde rahatça duruyordu. Walter Draffin ’e ilişkin bilmesi gereken her şeyi biliyor ve adama özel bir saygı besliyordu. Walter gibi uzun yıllar onu zahmetten kurtaran birinden kim olsa saygısını esirgemezdi. Böylece hain bürokrat daha önceleri yalnızca ev sahibinin yatağında kullandığı ayrıcalıktan fazlasına sahip olmuştu, North Great George Cadde-si’ndeki evde özgürdü tümüyle, şu anda adamın süslü bardaklarından içiyordu içkisini. Gerçekten de hesaplaşma gücünü onlardan bütünüyle kurtulduğunda bulacağı, Bayan bboggs’la gerçekleştirdiği, uçurumun dibine, belleğin dışına itilmiş utanç verici edimler kendisine Aziz Augustine merdiveninde yüksek bir konum ve baş döndürücü hazlar sunuyordu.

Bridie bboggs, Otto Olaf’ın onunla evlenmeden önce gözlemlemekte güçlük çekmediği gibi ne eş, ne de Walter’ın zevklerine uygun ortalama bir sevgili olarak yetenekli biri sayılmazdı. Ama evdeki hizmetçi kadrosunun yönetimindeki becerikliliği kendisine az da olsa olumlu bir puan vermemizi gerektiriyor, budalalık ölçüsünde yeteneksiz bir ev sahibesinin bu konudaki becerikliliği, ellerindeki ' olanaklarla ters orantılı hizmet alan komşularını kuşkusuz kıskandırarak hayranlık dolu sözler ettiriyordu.

Büyük kız çok sıkıcı biriydi. Norwich’in kutsal Juliana’sını düşünün, görünümüne bir parça nemrutluk ekleyin, vücut dokusunu iyice yağlandırın, iyi yürekliliğini ve dualarını atın, üzerine gereksiz yere kötü kokulu otlar sürün, bir hamam ve yüz masajından sonra pırıl pırıl bir Una var işte karşınızda. Ama bunun yanında Belacqua’nın sözle dile getiremeyeceği kadar saygı duyduğu bir özelliği vardı ki, onu da şöyle belirtelim; giriş ölçüsü verildi mi, herhangi bir Mozart sonatını bellekten bir ksilofon doğruluğunda, önemli ve önemsiz notalar arasında en küçük ayrım yapmadan mükemmel bir mezzoforte sesle çalma yetisine sahipti. Belacqua, kendine ve kendine ilişkin her şeye korkunç bir nefret besleyen Una’nın gözünde saygınlık kazanma kaygılarıyla Augener metodundan hayranlıktan nefesi kesilerek kızı izliyordu; ama güç de olsa kısa zamanda düşüncelerini kendine saklamayı öğrendi.

Sağ eli boşalan Walter Draffin cebinden gök mavisi bir zemine gümüş harflerle basılı bir kart çıkarıp okuduğunda küçük bir kuş cıvıldıyordu:

Bay ve Bayan Otto Olaf bboggs,

Bay Walter Draffin'in kızları THELMA ile

Bay BELACQUA SHUAH'ın 1 Ağustos Cumartesi günü Saat:14.30'da Glasnevin Saint Tamar Kilisesi'ndeki Nikâhını ve daha sonra North Great George Caddesi'ndeki 55 no'lu evlerini onurland^asını rica eder.

North Great George Caddesi No: 55

Lütfen yanıtlayınız.

Her satırın sonunda bir kez iç geçirerek bir mez^artaşı yazıtı gibi okumuştu kartı. Yine de, kendini tatmin etmek için bu tür bir davete yazılan çağrıda insanın biçim açısından nasıl da biraz yaratıcılık. beklediğini düşündü. Ya! Kartı bir bütün olarak görebilmek için başını geriye attı. Tipik bir Bridie bboggs yapımıydı. Ona neyi anımsatıyordu? İrlanda'da bir din okulu öğrencisinin hal ve gidişinin düzgün olduğunu gösteren bir belgeyi mi? Hayır. Kendisininki, eski evde ailenin Kutsal Kitabının içinde, Ağıtlar'ın bittiği Ezeki-el'in başladığı yerde duruyordu. Bu davetiye belki de Mezunlar Derneği'nin düzenlediği gecenin okul renklerini taşıyan menüsünü andırıyordu. Hayır, Walter iç geçirdi. Ona bir şeyler anımsattığı kesindi, ama neydi acaba? Bridie'nin üslubundan öte bir şeyler vardı, ama neydi, bir türlü bulamıyordu. Kuşkusuz hiç ummadığı bir anda aklına gelecekti. Ama kartın yaratıcılıktan yoksun olduğuna ilişkin gözlemi gönendirmişti kendisini. Yeniden düşündü bu konuyu. Yapılması gereken satırları aşağıya taşırarak oluşturulacak artlama sanatıydı, ama bundan pek az kişi anlardı. Örneğin bir meyhaneyi dolduran müşterilerin etkilenmesi beklenmemeliydi. Evet düşüncelerini kendisine saklamalıydı.

Postadan ayrı bir zarf içinde Bayan bboggs'un gönderdiği bir not çıkmıştı: Sevgili Walter, hem Otto hem de ben, ailenin çok eski bir dostu olan senin, çiftin mutluluğuna kadeh kaldırmanı istiyoruz. Sevgili Walter bizleri kırmayacağını umarım." Bunun üzerine adam aceleyle yanıt verdi "Sevgili

Bridie, davete katılmaktan ve kadeh kaldırmaktan elbette mutluluk ve onur duyacağım."

Sevgili Otto Olaf! Masaları ve iskemleleri arasında kaybolmuş, Walter'ın bildiği, Belacqua'nın da düşündüğü gibi aldatılmaya bırakmıştı kendini. İşbilir Bay Draffin içsin içkisini, bir aşk oyununun yan ürünü olan Thelma da onu sevene teslim etsin kendini. Panayıra dönsün ortalık, evi işgale uğrasın, mobilyaları hasar görsün. Bunu izleyen günler daha iyi bir dinlenme ile geçecektir. Sevgili Otto Olaf!

Belacqua, alçakgönüllü bütçesiyle sırtına olanca ağırlığıyla çöken zorunlukların üstesinden gelebilmek için yeterli tutarda borç bulmaya çalışıyordu. Yüzük (Lucy'ninkini rehinden ku^^ alıydı), evlilik töreniyle ilgili sonsuz harcamalar, papaz, kayyım, orgçu, görevli din adamları ve çan çalıcılar, büyük gelin çiçeği, nikâhta hazır bulunacak kızlar için küçük çiçekler, yeni örtü ve gerekli öteki ev eşyaları için para ödemek zorundaydı, kısa bir balayı giderlerini hesaba katmıyoruz bile; kiralık bir arabayla yapılacak bu Connemara yolculuğu tüy dikiyordu, süreyi bir hafta ya da on günden daha fazla uzatmamak niyetindeydi.

Sağdıcı kafaları çekerken ona fıkir verdi.

"Genel giderler hesaplanırken her birimin ortalama on pound artmasından korkuyorum," dedi Belacqua.

"Genel giderler!" diye gıdakladı sağdıcı "Mükemmel!"

Belacqua irkilerek geriye sıçradı.

"Ya ben seni yanlış anlıyorum," dedi, "ya da sen kendinde değilsin."

"Pardon," dedi sağdıcı "pardon, pardon seni kırmak istemedim."

Belacqua işine gelen yerde görüntüye girdi yeniden.

"İstediğim böylesi nazik bir durumda bir armağan ile sana kabalık etmek değil," diye sürdürdü.

Sağdıcı sıkıntıyla başını geriye attı, Belacqua'nın müdahalesi canını sıkmıştı.

"Ama eğer hoşuna giderse *Hypothalamion'un* düzeltilmiş, imzalanmış, tarih düşülmüş, kaydedilmiş ve rengi solmuş yapraklara iliştirilmiş özgün elyazmasını getireyim sana," diyerek Belacqua duygulu adamı çabucak yatıştırmaya çalıştı

Hayranlarınca yüzünde hiç tüy olmadığından Kıllı, bayanlarca da son derece iriyan olduğundan Minik diye tanınan bu adama Capper Quin diyeceğiz; yalnızca bekar biri değildi Quin, Belac-qua'nun düğün hazırlıklarıyla da ilgileniyordu olay yaratmadan, aynı zamanda da Küpürler Derneği'nde bir üyelik edindiği için keyiflenen geleceğin yazarlarındandı.

"Ah," diye soluğu kesildi "gerçekten . . . gerçekten size . . ." gözyaşlarına boğuldu. Özne, nesne ve yüklemli bir tümce kurması için Kıllı'ya bir kâğıt ve kalem gerekiyordu.

"Capper," dedi Belacqua "konuşma artık. Sana vereceğim onu."

Kıllı sevincini belirtmek için yeterince nefes tükettikten sonra elini kaldırdı.

"Evet," dedi Belacqua.

"Kekik renkli olanı," dedi Kıllı ve gözyaşlarına boğuldu.

"Peki," dedi Belacqua.

"Bilge yeşili," dedi Kıllı "haklı değil miyim?"

Bu öneriyi izleyen ölüm sessizliğinde Kıllı patronunun neşesinin yerine geldiğini, yeniden enerji kazandığını ve şimdiden bu özgürlükten yararlanarak hafif ve eğlendirici şeylerin peşine düştüğü izlenimini edinmişti ki Belacqua heyecanlı bir sesle yanıtladı:

"Ouyseau bleheu couleurre du temps vole â mouay promptement"

ve hıçkırıklara boğuldu.

Kıllı kalktı ve içe işleyen bir yumuşaklıkla kapıya yürüdü. Ölçülülük diye düşünüyordu, ölçülülük, ölçülülük, böyle bir zamanda ölçülülük için duyulan gereksinim.

“Görevlerimizi gözden geçirelim,” diye hıçkırdı Belacqua “Beni on ikiden geç arama.”

bboggs’lar baş başa hep birlikte toplanmışlardı.

“Thelma,” dedi Una sertçe “kibarca dikkatini çekeriz.”

Kar beyazı gelinin, yapması gereken karmaşık işlerde oyalanan düşünceleri her zamanki gibi kanatlanarak Galvay’e Connaught Kapısı’na ve taş yığınını düşlemeye, daha açık söylersek Saint Nic-holas Kilisesi’ne uçmuştu, çünkü Belacqua ile birlikte eğer kiliseye gittiklerinde kapalı bulmazlarsa, gecikmeden içeri girmeyi ve diz çökmeyi ve adamın sağ elini tutarak evliliğin yapılmasını ve sonra da olabildiğince uzun bir beraberlik için Tann’ya yakaracaklarını tasarlıyordu, kendilerinden önce oraya diz çökmüş olan Cru-soe ve Colombus’un ruhlarının huzurunda. Sonra tabii Great Southern’ deki odalarına, limanlarına dönerken kız denizde günbatımını izleyecekti. Önünde böyle görüntüler belirmişken dikkatini çevre-sindekilerde toplaması olacak şey miydi? Evet işte sensin o ve mutlu olacaksın.

Otto Olaf kısa bir şarkı söyledi. Bayan bboggs yalnız oturuyordu, güçlükle soluk alan, çökmüş, çirkinleşmiş yaşlı bir kadındı. Una büyük bir kalemle sertçe masaya vurdu. Düzenlemeler için dikkat edilmesi gereken noktalan dinlemelerini istedi, listesine göz attı:

“Nikâh için yalnızca beş kızımız var: Clegg’lerin ikizleri ve Pu-refoy’ ların üçüzleri.”

Bu sözlerin tartışılacak bir yanı yoktu. Otto Olaf’a eşlik için beş kız sayıca son derece uygun görünüyordu. Onun zamanında da bu kadarı yeğlenirdi.

“Ama dokuz olması gerekir,” diye bağırdı Una.

Neyse ki o anda Bayan bbooggs ’un aklına bir düşünce gelmişti.

“Sevgili kızım,” dedi “yedi yeterli değil mi?”

Una’nın konuşmayı bırakıp oradan ayrılmasına ramak kalmıştı.

“Bence değil,” dedi.

■ Düşündüğüne bakın! Sanki futbol maçı yapacaklardı.

“Benim düğünüm değil ya,” diye ekledi.

Takındığı alaycı tavırla verdiği ödün, Thelma’yı bu defalık annesinin tarafının tutması için kışkırttı. Aslında hiç de kolay bir iş değildi bu, Bayan bboggs beşinci Papa Celestine kadar tarafsız biriydi. Dante belki de böyle olduğu için onu kınardı.

“Az kişi olmasının daha iyi olacağı kanısındayım,” dedi Thel-ma.

“Bu kadarı dokuz taneden çok daha uygun bence,” dedi Otto Olaf.

“Baş eşlikçi olarak karşı çıkıyorum,” dedi Una.

Bayan bboggs yeniden yardıma yetişti. Böylesine formda olduğu görülmemişti.

“O halde bir eksiğimiz var,” dedi.

“Ena Nash’a ne dersiniz?” dedi Thelma.

“Olmaz,” dedi Una, “pis kokuyor.”

“Peki şu McGillycuddy olmaz mı?” dedi Otto Olaf.

Bayan bboggs yerinde doğruldu.

“Ben McGillycuddy diye bir kadın tanımıyorum,” dedi Una. “Anne sen McGillycuddy diye birini tanıyor musun?”

Hayır, Bayan bboggs bu konuda tümüyle bilgisizdi. Bu yüzden kadın ve Unakızgınlıkla bir açıklama beklemeye koyuldu.

“Üzgünüm”, dedi Otto Olaf “Sizi kızdırmak istememiştim.”

“Ama bu kadın da kim?” diye bağırdı ana kız birlikte.

“Düşünmeden konuştum” dedi Otto Olaf.

Bayan bboggs çok şaşırmıştı. İnsan düşünmeden bir kadın adı nasıl söyleyebilirdi? Ruhbilimsel açıdan olanaksızdı bu. Yarı açık ağzı ve şişkin burun delikleriyle saldırganın usundan geçenlerin ruhbilimsel olanaksızlığına doğru yuvarlayıp duruyordu gözlerini.

“İkiniz de cehennemde tutuşun e mi”, dedi aniden Bay bboggs asık bir suratla “yalnızca şaka yapmıştım.”

Bayan bboggs hfilâ tümüyle kendine gelemediyse de bu açıklamayı şimşek hızıyla kabullendi. Una hiç de eğlenmişe benzemiyordu. Gerçekten de bütün işlerden elini eteğini çekmeyi arzuluyordu içi yanarak.

“Yitik Alba’yı öneriyorum,” dedi kız. Bu bir öneriden çok ke-sinlemeydi. ,

“Son sözü bu,” diye gözlemde bulundu Otto Olaf.

Yitik Alba anımsanacağı gibi *Islak Bir* Gece’deki küçük, güzel kızdı. Belacqua’nın bu az çok anımsanan aşkına yeğlediği Thelma büyük hoşnutluğunu gizlemekte zorlandı. Yüzüne hücum eden kan yeterince çekilince, duyulabilecek yükseklikte şu aşağılayıcı sözü etti:

“Bunu destekliyorum.”

Şimdi soruşturması sırası Otto Olaf’taydı.

“Anlıyorum,” dedi Una, babasının aksine dolaysız bir soruya dolaysız bir yanıt verebilirdi. “Thelma haksızsam düzelt, kız damadın eski gözdesi değil mi?”

“Öyleyse gelmez,” dedi budala Otto Olaf.

Bayan bboggs bile bu budalalık üzerine gelen neşe sağanağına katılmaktan alıkoyamadı kendisini. Una özellikle çırpınıyordu. Titriyor, korkunç

biçimde terliyordu.

“Aman Tanrım,” dedi, soluksuz kalmıştı. “Gelmez mi?”

Ama doğa yardımına yetişti, gürültülü bir yırtılma sesi duyuldu. Una gülmeyi bıraktı ve kaskatı kesildi. Korse kızın yaşamını kur-t^mak için kendini feda etmişti.

Belacqua törenden önceki on beş gün boyunca çok sakindi. Dönüşüme uğramış gibi görünüyordu. “İşte para, elinden geleni yap,” diyerek Capper Quin’e vermişti tüm düzenleme yetkisini.

Ama kuşkusuz biraz yorgunluktan, biraz da kendini arındırma gereksinmesinden kaynaklanan bir uyuşukluğa yakalanmadan önce binbir işle uğraşmıştı: bir tefeci bulmak, yüzüğü rehinden kurtarmak ve nikâh töreninde Bay ve Bayan bboggs’un anlaşabileceği iki ihtiyar aramak. Bu son görevin yerine getirilmesi sırasında Be-lacqua her türden reddedilişe katlanmak ve Lucy’nin ölümünden sonraki tavrının beyaz bir Burgundy şişesi gibi yüzüne fırlatılışını sineye çekmek zorunda kalmıştı. Sonunda çok ama çok uzak bir bayan kuzen ile Belacqua’nın babasının “Sevgili arkadaşım ördek Jimmy” diye seslendiği bir hukukçu yardımına yetişti. Adları Her-mione Naeutzsche ve James Skyrm ’ di bu içi geçmiş insanların. Be-lacqua harika çocukluğundan bu yana yüzlerine bakmamıştı onların.

Yalnızca sevişecekleri için Thelma’nın günlük kısa ziyaretlerini kabul etmişti. Belacqua sığınağında huzur içindeydi. Evlilik armağanları yağıyordu, Belacqua'nın arkadaşı olmadığı için elbette her şey Thelma'ya geliyordu. Thelma evliliklerinin gelişiminden gün be gün söz ederek yüreklendiriyordu onu.

Bir gün öğleden sonra Thelma sevinçle geldi. Belacqua öpülmek için yatakta doğrulmuştu ama Thelma öylesine beklenmedik bir istekle yapıştı ki dudaklarına, öpüşme sona ermeden bitkin düşmüştü. Zavallıcık gıdasına gereken özeni gösteremiyordu..

“Hediyen var,” dedi Thelma

Her gün birkaç dille uğraşarak çeşitli tatlar duyan Belacqua’da bu tümce şok etkisi yarattı. Belki hediye yaralarını saracaktı.

“Bu sabah geldi,” dedi Thelma.

“Tam olarak saat kaçta?” dedi Belacqua her zamanki alaycılığıyla, “En önemli nokta bu.”

“Ne şeytanlıklar düşünüyorsun yine?” dedi Thelma, neşesi iyice kaçmıştı.

“Ah, insan bir bilebilse!”

“Ama o kadar çok hediye geliyor ki,” dedi Thelma “hepsini nasıl aklımda tutayım?”

Belacqua biraz düşündü, hiçbir şey söylememeyi yeğledi.

“Çünkü ilk yaptığım şey onu kurmaktı,” dedi Thelma.

İğrenç gerçek canlanıyordu kafasında.

“Saat deme,” diye yalvardı, “dedelerimize özgü bir saat deme sakın.”

“Dedelerimize ve ninelerimize özgü bir saat,” dedi Thelma, “eski tip bir saat.”

Belacqua yüzünü duvara çevirdi. Son yıllarda Lucy’nin de onayıyla evde bir kronometre bile bulundurmayan, günde altı kez yapılan resmi saat bildirimine sinirlenen ve güneşin gölgesini bile işkence gibi gören Belacqua'nın kavuştuğu huzurun içine edecekti

bu zaman sigortası. Evliliği bozması için yeterli bir nedendi.

Thelma gittikten sonra, canavarın kapağını çivileyip, yüzünü bir daha görmemek üzere duvara döndürebileceği düşüncesi sabahın erken saatlerinde güvercin ilahileri eşliğinde, cehennemdeki bir ruha görünen Tanrı gibi usuna gelene kadar yatağında bir o yana bir bu yana döndü. Sonra uykuya daldı.

Bütün bu sürede, Capper Quin orada, burada ve her yerde amirinin çıkarını gözetiyordu. Yetersiz olduğu bir konuda (bunu açıklama dürüstlüğünü gösteremese de) kendisinden yararlanmak için geçenlerde kentte çalıştığı firmadaki işinden atılmış bir işletmeciyi uygun bir ücret karşılığında yanına almıştı; Sproule, nehrin kuzeyinde bulunan alışveriş merkezlerinde son derece rahat ve işbilirdi. O uğursuz cumartesi gününün erken ve aydınlık saatlerinde çiçek buketlerini almak üzere buluştular, gelin için bir büyük, yedi tane de küçük buket alacaklardı.

“Bayan bboggs’a da alsak mı?” dedi Kıllı.

“Ne alacakmışız? dedi Sproule.

“Bir çiçek alsak mı diye düşünüyorum,” dedi Kıllı.

“Nereden çıkarıyorsun bu saçmalıkları,” dedi Sproule.

Sproule, Mary Caddesi’ndeki çiçekçiye yöneldi. Dükkân sahibesi biraz önce stoklarında beşinci bir erkeklik organına sahip olduğunu gördüğü bir aslanağzı nedeniyle sevinçten uçuyordu.

“Oo Bay Sproule!” diye bir çığlık attı kadın, “inanır mısınız ...”

“Günaydın,” dedi Sproule. “Büyük bir orkide ve yedi tane de en iyisinden öküzgözü.”

Aslında pazarlık etmeye hiç yatkın olmayan Capper Quin’in o anda sezgileri güçlenmişti, neredeyse kendi çıkarlarını kollayabilir-di. '

“Müşterim için,” dedi “iki orkide almakta ısrarlıyım.”

“Her neyse,” dedi Sproule, “üç olsun, bir düzine olsun.”

“İki,” diye yineledi Kıllı.

“İki büyük orkide,” dedi Sproule, “yedi tane de en iyisinden öküzgözü.”

Sanki sihirli bir değnekle kadının elinde birden dokuz çiçek belirdi.

“Dörde ayırın,” dedi Sproule, “bir, iki, üç ve öteki de orkideler.” Adresleri ve alıcıların adlarını bir kâğıt parçasına yazdı çabucak. “B öylece ilk işimizi becerdik,” dedi.

Kadın eğlendirici bir rakam söyledi. Sproule Kıllı’ya döndü.

“Bay Quin,” dedi, “uyanık mıyım yoksa düş mü görüyorum?”

Kadın yalnızca rakamları anlaşılır bir biçimde belirtmekle kalmamış, geçinmek zorunda olduğunu da eklemişti. Sproule bu ikisi arasında bir bağıntı göremiyordu. Nassau Caddesi’nde miyim diye yanağına bir çimdik attı.

“Sevgili Bayan,” dedi, “Nassau Caddesi’nde yaşamak zorunda değiliz.”

Bu darbe rakibeyi öylesine zayıflatmıştı ki kadın eline sıkıştırılan birkaç kuruşu sesini çıkarmadan kabullendi.

“Hepsi bu, ister alın,” dedi adam, “ister almayın.”

Kızın sıcak avucundaki sıcak madeni para, hüzün ve yaşama isteğiyle birleşince, Sproule’u başarıya götürdü. Bunun üzerine taraflar içtenlikle el sıkıştılar. Her ikisi de sonuçtan tümüyle hoşnut, zafere ulaşmışsa karşısındakine nasıl hınç besleyebilir?

Üstüne düşeni yapmış olan Sproule, Oval Bar’da ücretini aldı, burada yapacağı tek şey patronu Kıllı’nın kadehiyle tokuşturacağı anın tadını çıkarıp biberli nane likörünü afiyetle içmekti.

“Mutlu köpek,” dedi Sproule. Büyük bir savaştan sağ salim çıkmıştı.

Kıllı'nın duyarlılığı öylesine artmıştı ki, içkili bir yerde bulunsa bile sevincini engelleyemezdi hiçbir şey. Böylece şu anki durumunun etkisiyle mutlu bir Belacqua düşüncesi ve böyle bir yanılsamaya kapılma tutkusundaki uygunsuzluk arasında beliren çelişkiyi irdeledi uzun uzun.

“Her şeyin başı zina ...” diye haykırdı.

Bu gözlem öylesine güçlü bir tiksinti nöbetiyle kutsandı ki ta-kımdakilerce ve onların yöntemiyle pek içli dışlı olan ve bir daha bu yollardan geçemeyeceğini bilen eski işletmeci, hırçın arkadaşının dolu kadehini kendi boş kadehiyle değiştirirken iyi niyet göstermişti aslında.

Aydınlık caddede Sproule'un içine acı tatlı bir hüzün girdi, ayrıldığı için tatlı, artık görevin in sona erdiğini bildiği için ise acı.

"Hoşça kal şansın açık olsun," dedi korkunç elini sallayarak.

Ama Kıllı, öylesine düşünceli, onca koşuşturmadan öylesine bezgindi ki elini kımıldatmak bir yana yanıt verecek durumda bile değildi. Bir yeraltı tüneline inen yürüyen merdivene biner gibi yaya seline karıştı ve yürüdü gitti. Sproule hüzünlü gözlerini göğe kaldırdı ve günü gördü. Su gibi akıp geçmiş olan o olağanüstü saatleri, bulutların arasında uzanmış, çok güzel ve baştan ç^arıcı rahibe biçiminde gördü. Kadın ona ikinci p^mağıyla sanki Leinster Müzik Okulu'nda, gençler dalında, piyano fortesinden diploma almaya hazırlanırcasına işaretler yapıyordu. Bu haz dolu düşü, alev alev yanan alnında sirkeyle ıslatılmış sünger gibi duyumsayarak, Oval'e doğru ilerledi.

Kıllı, Metal Köprüsü'nün üzerinde kiminle karşılaştı dersiniz? Walter Draffin'le. Adam kuyruklu ve çizgili ceketinin içinde yıkanmış, paklanmış, süslenmiş, yenilenmiş bir baltadan farksızdı. Silindir şapkasını elinde yere doğru tuttuğundan, güneş üzerinde ve yorgun kafasında parıldıyordu. İki beyefendi birbirlerini az çok tanıyorlardı.

"İşte çalıştığım yer," dedi küçük yaratık bir iç çekişte, Kıllı'nın bakışlarını öfkeyle tutukevlerine ve çeşitli resmi binalara çevirterek, "Bakın şu Liffey Nehri'ne."

"*Mavi gözlü kediler hep sağır olur ,"* diye bir alıntı yaptı koca Capper, bu tümce kafasında dönüp durduğu ve şimdi de bir nükte biçiminde söyleme olanağı doğduğu için. B aşka bir nedeni yoktu.

Walter gülümsedi, kendini çok iyi hissediyordu, bir çocuğun yüzünü öpülmek için uzatması gibi küçük yüzünü güneşe doğru çevirdi.

“Saklanan tutuklu,” diye yanıtladı ‘‘bazen kör olur ama *köstebek asla ayık dolaşmaz ...* ”

Köstebek asla ayık dolaşmaz. Derin anlamlı bir söz. Kıllı böyle bir sözü yanıtlamak için ne kadar çabaladıysa da yenilgiyi onurla kabu l etti; Walter’ın gerçekleri dilediğince söze dökebileceğini düşünerek avuttu kendini. Zavallı Kıllı, anladığı büyük gerçekler vardı, ama bunları yazı gereçlerinin yokluğunda ortaya koyamıyordu.

“Şu sözünü etmeye değmez davetiyede,” diye bağırdı Walter “bir artlama örneği bile yok.”

Kıllı’nın. söyleyeceklerinden bir şey anlamayacağını ve şaşıracağını adı gibi biliyordu. Bu, kitabına eklenmesi gereken bir tümceydi yalnızca. Walter’ın kitabı uzun süredir yayımlanmayı bekliyordu ama o, yapıtını, içinden zorlamasız, doğal biçimde çıkamayan şeyler yığını diye nitelendirdiğinden, basılmasını istemiyordu.

“O halde ayrılalım,” dedi “siz mutlu müşterinize yardımcı olmaya, ben de yakama takacak bir çiçek almaya.”

Köstebek ve artlamadan sonra gelen bölüm Kıllı’nın aklını iyice karıştırmış ve ağzından bir kabarcık gibi “gül” sözcüğü çıkı-vermişti.

“Kan kırmızısı ve yeni açılmış,” dedi Walter, “hoş kokulu acılara, ha ? ”

Kıllı, m üşterisinin zamanını ve zaten çok az olan kendi enerjisini kauçuktan bir Stalin için boşa harcıyormuş duygusuna kapılarak, Wal ter ’ ı büyük alışveriş merkezinde eğlensin ve gıdısını havalandırıp kurutarak dolaşsın diye aniden ve oldukça kabaca terk edip uzaklaştı.- Yoldan geçen bir şakacı, şapkaya bir peni bıraktı, peni şapkanın dolgun astarına gürültüsüzce düştü ve şaka da böylece güme gitti.

Parliament Caddesi'nden bir cenaze geçiyordu, Kıllı şapkasını çıkamadı. Yas tutanların birçoğu, topluluğun tümünün gösterdiği saygıyla kendilerini avutup yüreklerinde şiddetli bir öfkeyle onun saygısız davranışını fark ettiler ama o anda bir şey söylemediler. Bu gençlere, belki de yabancıl ara ibret olmalıydı, bir cenaze geçerken şapkalarını çıkarıp hüzünlenmeleri

ölüye karşı bir saygı davranışından çok geride kalanları bir selamlamadır. Böylesi gü ze l günlerden birinde Kıllı aile bireylerinin arasında acılara cesaretle katlanırken, bir ton leylaktan daha değerli ve huzur veren bir davranışla bir emekçinin kazmasını elinden atışını ya da neşeli bir züppenin ellerini cebinden ç ıkarışın ı gözlemlemeyecek mi? Lucy'sinin toprağa verilişinden bu yana bir cenaze alayına rastlarım diye alışkanlıklarının aksine şapka giyen Belacqua örneğini göz önünde bulunduralım.

Sağdıç bboggs'ların bir arkadaşınca balayı yolculuğu için kiralanan, hızlı ama gürültülü Morgan marka arabayı Molesworth Caddesi 'nden getirmek üzere görevlendirilmişti. Hödüğün biri sokağın bir yanına bırakmıştı arabayı, böylece, her zamanki Duke Caddesi ' n in karm aşas ının ardından, batıdan park yerine doğru ve gölgesi güney kaldırımı boyunca uzanmış, yitirecek tek bir ânı olmadığını duyumsayarak hızla ilerleyen bahtsız Kıllı, bulunması istenen ara-

1 ıo banın yalnızca arka tekerini bile bulmaktan umudunu kesmişti. Sıranın bitimine yakın duran arabayı sonunda fark ettiğinde iyice rahatlamıştı, ama tuhaf arabanın biçim ve özellikleriyle ilgili karşılıklı yorum yapan, etrafa toplanmış, küçük çocuklar, işsizler ve resmi park görevlisinin oluşturduğu kümeyi görünce aynı zamanda canı sıkıldı. Yine de aklını başına toplayıp, ordan özellikle istendiği için, arabanın üzerinde evliliği imleyen, kuşkusuz iyi niyetlerle konulmuş, ayakkabı türünden bir şeyler, yazılar ya da başka utanç verici izler var mı diye bakınmaya koyuldu. Bir şey göremeyince, hoşnutlukla koca gövdesini küçük arabaya sığdırdı, bunun üzerine çevresinde toplananların (dikkatli ve ciddi tavırlı görevliyi saymazsak) uzmanca yorumları kahkaha ve neşe tufanına dönüştü; açılıp kapanan bir midye gibi sallanıyordu arabada. Kıllı şimdi ne yapacağını bilemeden, umutsuz ve kızarak direksiyonda oturuyordu. Bir araba motorunu çalıştırmak için yapması gerekenleri biliyordu ve Morgan için de işe yarayabilecek her türlü olasılığı deniyor, buna karşın bir sonuç alamıyordu. Çocuklar yardım etmeye can atıyordu, işsizler arkadan itiyor görevliler de karbüratörün suyunu boşaltıp motoru sallıyordu, sonunda delice ve beklenmedik bir biçimde ortalığı toza dumana katarak, pat pat ederek, motor çalıştı, yardım edenlerin birinin de kolu kırılmıştı. Zamanın iyice daraldığını hissederek yüreğini bir Üstün İnsan kıvamında katılaştıran Kıllı aracını gürletti ve kendini aniden dalış ve sarılışların doruğunda buldu ve

Kildare Caddesi'nin köşesinde bir otobüsün altına giriverdi, neyse ki yalnızca arka plakasını düşürerek atlatmıştı kazayı, böylece adalet yerini bulmakla kalmamış, bozgunculuğunun cezasını çekmişti.

Tüm bu küçük rastlaşmalar ve terslikler gün ışığıyla dolu bir Dublin'de yaşanıyordu.

Belacqua, neşeli ya da hüzünlü olsun, kafasının içinden geçenlere ' gerçek değerini vermeye yanaştığı zamanlardaki gibi mükemmel bir gece geçirmişti. Saatler zalimce tam öğle on ikiyi vurduğunda, Kıllı arabayı pencerenin altında durdurmuş ama o uykudan uyanmamıştı. Önceki akşam gizli gizli içtiği onca likörün bu uyuşukluğa neden olduğu söylenebilir ama başka nedenleri de yadsımamak gerek, çünkü birçok kereler yattığında ve beynindeki güçler sorununu çözüme ulaştıramadığında Floransalı Sordello gibi iki

yana dönüp durur, tüm konumlan rahatsız bulurdu.

Yanan gözlerini Kıllı'ya doğru açtı, yatağından kalktı, sessizlik içinde hiçbir yardım almadan yıkandı, tıraş oldu ve kendine çeki düzen verdi. Valizi Morgan'ın bagajına yerleştirmişlerdi. Belacqua aynanın önünde ayakta duruyordu.

“Büyük bir şey değil aşıklar ayıran,” dedi, sesi bu uzun sessizlikten sonra kulağında çınlıyordu.

“Sıradağlar değil,” dedi Kıllı.

“Hayır, ne de kentin yıkıntıları,” dedi Belacqua.

Kıllı kendini tutamayarak arkadaşına dostça bir hamlede bulundu, ama püskürtüldü.

“Tüm bu söylediklerimde haklı değil miyim?” diye sordu Be-lacqua.

“Ne olduğunu biliyorsun,” dedi Kıllı, böylece kendisinde pek seyrek görülen bir açıklıkla özgürlüğünü ve daha sonra karşılaşacağı tüm

görünümlere duyduğu hoşgörüsüzlüğü açığa vurarak “Kendi mutluluğunun içinde yitip gidiyorsun,” diye ekledi.

Belacqua işaret parmağıyla dudaklarını araladı.

“Eğer sevdiğim şey yalnızca Avustralya’da olsaydı,” dedi.

En azından konuşmanın ereğince, sadık arkadaşı Capper siliniyordu.

“Oysa aradığım şey görebildiğim kadarıyla hiçbir yerde değil,” dedi Belacqua, yakından izlendiğinde düşüncelerinin art arda ek-lemlenişi kolayca anlaşılabilirdi.

“Vobiscum.” “Haklı mıyım?” diye fısıldadı Capper.

Bir bulut güneşi gölgeledi, oda karardı, ışık aynadan çekildi ve Belacqua gözlerinin nemlendiğini hissederek gölgelenmiş kendi imgesinden öte yana döndü.

“Anımsa,” dedi, “Charlestone'da tükenmiş olan gerçek beni, *Dum vivit,* aut bibit aut minxit. Bir kenara not et bunu."

Dincilerin işiydi bu!

Sonra arabayı kentin içine doğru sürerken, boş bir yaka iliği ne kadar kötü durur diye düşündü. Bir çiçekçi dükkanına girdi ve çıktığında ceketinin yanlış yakasına iliştirilmiş mor renkli, püsküllü bir yavşanotu göze çarpıyordu. Kıllı gözünü ona dikmişti. Onu irkilten Belacqua’nın sırtındaki etiketin gözükmesi değil, adamın ters giyilmiş bir takım elbiseyle evlenme gözüpekliğini göstererek

törende yaratacağı kötü izlenimdi.

Bir sonraki uğrak yeri pis bir oteldi, Kıllı giysilerini değiştirdi ve her zamankinden daha kötü bir görünüm aldı. Belacqua, bira, s^mısak ■ ve azıcık yiyecekten oluşan yemeğini iştahsızca atıştırıyordu.

Onu gören ikinci kez evlendiğini hemen anlardı. Neyse Saint Tamar Kilisesi’nde kızlar abartılı bir biçimde takıp takıştırmış, bedenlerini iyice

saran incecik elbiseler giymişler, ellerinde pörsü-müş öküzgözlerini tutuyorlardı, tüllere bürünmeyi yeğlemiş ve göğsüne bir Omphalödes buketi iliştirilmiş Bayan bboggs az önce yanlarına gelmişti, titreyen ve çok sevinçli görünen Walter'la kapının hemen yanında bir araya gelmişlerdi ki Una'nın zehirli diliyle söylersek, Morgante ve Morgutte kol kola değil ama tek sıra halinde öne fırladılar. Walter'ı saymazsak tümü de damadın soluğunun kokusunu duyunca şaşırdılar. Bayan bboggs yüzünü (zavallı küçük Thelma!) çiçeklere gömdü, Clegg'ler hep birden kıpkırmızı kesildiler, Purefoy'lar bir gölgeye çekildiler, Una törenin kutsallığını bozmaktan nefret ettiğinden kusmamak için zor tuttu kendini. Bayan Yitik kokuyu daha çok iştah, açıcı buldu. Hödük ve sadık arkadaşı koronun ve din adamlarının bulunduğu yere doğru ilerleyerek, kapının ötesinde yerlerini aldılar, sadık arkadaşı sağda bir parça geride duruyor, her iki elinde de bir şapka tutuyordu.

Kilisenin güney sıraları bboggs ailesinin üye ve yakınlarıyla tıklım tıklım dolu olmasına karşın, kuzeydeki sıralar birbirinden epeyce uzakta oturan iki tuhaf yaratığı saymazsak boştu; yaşlı, budala, birbirine karşıt renklerle korkunç görünen bir Lavalliere ve kazak giymiş, hayali bir spagettiyi hiç durmadan dişleyen Jimmy "ördek" Skyrm ve iki yanına tuttuğu koltuk değneklerinin arasında, kapkara ve mosmor soluyup oturan güçlü kuvvetli, erkek delisi Hermione Naeutzche. Tüm yaşantısı boyunca verdiği öneme karşın eksik cinsel yarımküresi bir türlü yörüngesine oturmuyordu; bu ilginç duyusunun düzeleceğine pek umut beslemeden, erkeklere her yaklaşışında sanki tebeşir yutmuşçasına allak bullak oluyordu. Arkasında gerektiği kadar uzakta bir hindi gibi oturan ve şarkı mırıldanan S^kyrm'ın içinde nasıl duygular uyandırdığı umurunda bile değildi.

"İşte," diye fısıldadı Kıllı, tasarladıkları gibiydi, Belacqua'nın

kalbi kafesinin duvarlarına umutsuz bir hamle yaptı, kilise aniden haç biçiminde bir kafese dönüştü, cennetin buldogları sunağı denetliyor, sahanlıktaki tören alayı hareketlenmeye başlıyordu. Orgçu bir katil gibi yükseklerdeki yerine sıçradı,' kısa bir süre sonra herkesin yüzünü

güldürecek, neşelendirecek olan güçlerini devindirdi. Thelma gri ve yeşil kareli yün giysileri, yırtmaçlı eteği ve siyah pike kumaşından eklenmiş etek uçlarıyla sahanlığın yerlerini süpürerek, 55 numaradan çıktığından beri, kafası bir türlü unutamadığı, yinelenip duran, o şarkı kırıntısıyla meşgul olan Otto Olaf'ın sağ kolunda, çok çarpıcı ve gayrımeşru görünüyordu:

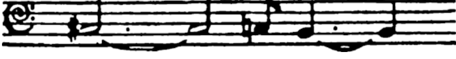
Haydi bir parça iç Şarabına su karıştır Bardağını yitir istersen Kalk masadan ilkin sen.

Yaşlı bilge Otto Olaf! Sonunda kan pıhtılaşmasından öldü ve mahzenini karısının sevgilisine bıraktı.

Kızlar, Alba, Bn. bboggs ve Walter'ın birlikte oluşturdukları ilginç üçgeni tamamlamak üzere gelinden hızla uzaklaştılar, - gidişleri Una'nın giysilerinin kumaşında fark ettiği yıpranmanın verdiği tatsızlıkla hızlı bir biçimde olmuştu. Pis küçük kızkardeşinin eldivenlerini ve buketini almaya çalışırken başına b,ir şey gelir diye duyduğu tedirginlik ve daha da önemlisi o anki durumun kızıştırdığı her zamanki insan düşmanlığı onu ve eşlikçi kızları sanki diken üzerinde yürür konuma sokmuştu. Varlığının ayrılmaz bir parçası gibi görünen ve dirimsel organlarının derinliklerinden gelen acıları bastıran, bir nedime yerine kendisi gelin olsa ancak biraz daha neşelenecek yapıdaki Alba'yı her zamanki gibi dışında tutalım onların. Aynı zamanda o sırada hemen yanı başındaki Walter ile sıkı fı-kıydı.

Belacqua kendini Tanrı gibi ya da Thelma havarilerin tamamı gibi görüyordu diyecek kadar ileri gitmeyelim, yine de Joseph Smith'in dokunaklı bulacağı bir çeşit gizemli parıltı vardı düğün töreninin havasından belli belirsiz taşan. Belacqua kediye çan takan fareden farksız bir biçimde hızla takıverdi yüzüğü, aşkının yüzük parmağı bir an önce şişsin, içine kazılı olan tümce okunma-

sın diye dua etti: *Mens mea Lucia lucescit luce tua.* Ruhsal durumu bu evrede öyle yoğun ve k^maşıktı ki (tüm başına gelenleri düşündüğümüzde bizi hiç şaşırtmıyor. Her mevsimde şapka giymesine neden olan eşinin kaybı; Bn. bboggs için duyduğu tutkunun tatlı ve ateşli acısı; onu iyice uyuşuklaştıran ya^^aki uzun dinlencesi; bira ve sarmısaklar; şimdi de görünen, dışsal ■ b ir iş are tl e b ağlanıyor olmanın hissettirdikleri) noktalanmamış senfoninin birinci bölümündeki ikinci tekrarı nı

sabırsızca ve solgunca dinleyen göçmüş sevgili Lucy ile arasında bir benzetme yapılabilirdi. Ne derseniz deyin, ölü bir kafayı eğik tutamazsınız.

Kedilerden söz etmişken, Thelma'nın dinsel ayin sırasında kedi gibi anlaşılmaz bir biçimde durduğunu belirtelim, meşhur Şarabın Hazırlanışı bölümünden hiç rahatsızlık duymadı, oysa bu bölüm Belacqua’yı öyle şaşırttı ki, belki de öfkelendirdi demek daha doğru olacak, bir tabağa benzeyen doğuştan kirli yüzü önce kırmızıya sonra da yeniden eski soluk rengine dönüştü. Öyleyse bu ilk ... fırsattan yararlanıp kansına çıkışarak, görüşünden emin olmalı* ■ mıydı? Hayır, insanın suçsuzluğuna sürü lecek bir pislikti bu, üstelik neden emin olabilirdi? Zeytinlerden mi? Müziğin motifi ve sinek vızıltısından farksız armonik özellikleri kendisinde güçlü bir alay duygusu uyandırıyordu, öyle ki papazın bu kabalıkları eliyle örtercesine duasıyla gizlenen soğukkanlılığı ve yeteneği olmasaydı, dinsel ayini tümüyle bir zırva diye nitelendirilebilirdi.

Ellerden söz ederken, şunu da ekleyelim; Thelma’nın sağ eli ayinin gidişini yumuşak devinimlerle ustalıkla yöneterek sunakta-kileri neredeyse büyülemişti. Papaz naibi Rodin Müzesi dışında böyle bir şey görmediğine yemin etti, Dürer’in bir karikatüründeki din adamını, kendisi gibi bir papazı anımsatıyordu ona. Hızlı hareket ederek ve gözlerini saatin ters yönünde çevirerek yakalandığı inilti fırtınalarıyla boğuşan Belacqua’yı Maupassant’ın etkileyici deyişiyle *ruhun filokserası* olarak suçluyordu.

Sonuçta, bir karşı çıkış olasılığının ötesinde hep birlikte kabullenmişlerdi, sevgili yaradan huzur vermeliydi, sonra hızla çığlık attılar ve Otto Olaf’ın söylemeye başladığı:

Yanımızda ol ürkünç peder!

Şu gelini evlendiımek için.

yorumu Şair Sidney gibi bir kalbi olan Skyrm’ın içine öyle dokundu- ki, ama iyi ama kötü, kalkıp Hermione’nin oturduğu sıraya bir kayığa binercesine yerleşti ve bir akrabanın doğal heyecanını paylaşırmış gibi

yaparak, arılaşma olgusunu pek bilmeyen her namuslu insanda ancak tiksinti uyandıracak bir açgözlülükle, iğrenç ve bayağı bir biçimde kadının gönlünü almaya çalıştı. Tören bitmişti, imzalar, işlemler ve öpüşmeler, Bn. bboggs orgçu çalmayı bırakana dek 55 numaraya dönmüş, penceredeki muslin perdeleri açmaya başlamıştı bile. Alba Walter'la birlikte bir taksiyle gitti, Otto Olaf ve Morgutte tramvaya bindiler, bu iki gülünç yaratık oraya nasıl ulaşabildiklerini bilecek durumda değildiler, nedimelere gelince, aklını kullanıp bir pelerine sarılarak ayarladığı arabaya atlayan Una dışında hepsi ışıklı yollara dökülmüş, masalsı zenci cüceler gibi ayak altında dolaşıp duruyorlardı.

Tüm bunlar, büyük önem taşıyan küçük şeyler.

Konuk odasını kalabalık diye tanımlamak hafif kalacak. Davetlilerle hıncahınç doluydu. Otto Olaf gözü gibi sevdiği mobilyalarına baktıkça tarifsiz acılarla doluyor; elinden bir şey gelmediği, onlara - yardım etmesinin olanaksız olduğu düşüncesiyle boğuluyordu.

Topluluk öyle parlak ve coşku dolu, ortada daire oluşturup birbirlerini sıkıştırmadan yer değiştirmeyi beklerken, düzenleniş biçimleri öylesine iç içeydi ki Walter etkili bir ses tonuyla yavaş ama kendinden emin bir biçimde aklında canlandırdığı Benozzo freskinden söz etti Alba'ya

“Hadi ordan eşek,” diye yanıtladı Alba son derece huysuzca.

Una ayaklarıyla koyun gibi yeri tekmeledi ve tüm konuklar korkmuş yüzlerini koyun gibi ona doğru çevirdiler. Nasılsa sağlamlaştırıp, onarmayı becermişti giysisini ama şimdi sızlanacak başka konular çıkmıştı: ilk önce evde olması ve tebrikleri kabul etmesi gereken yeni evli çift henüz görünürlerde yoktu. Böylece odadaki hareket durdu. Şu anda en önemli kişiler bulunmadığına göre konuki^arın kapıya doğru oluşturdukları çemberleri bozarak ilerlemeleri söz konusu değildi, bu yüzden doğrusunu isterseniz çoğu rastlantı sonucu bir araya gelmiş bay ve bayanların oluşturduğu kalabalığın rahatlaması beklenemezdi. Ama avare çiftimizin ortaya çıkışı ve yerlerini alışıyla büyülü bir mutlulukla açık büfeye koşuşturan şu kalabalığı izleyelim. Ne tükürük israfı!

“Beni kaldırın Bay Quin,” diye bağırdı Una öfkeyle, ölçülülüğü bir yana bır^mıştı.

Kıllı eşlik ettiği kızın gövdesine vahşi bakışlar atıyordu, çünkü birlikte düzeni sağlamaya çalışıyorlardı (biçimi bir parça değiştirip). Bu evlilik halkasının dördüncü zincirini oluşturuyorlardı, Bn. bboggs ve Skyrm’ın hemen arkasındaydı, bu ikili de, koltuk değneklerinin ortasında depreme uğramışçasına eğilip bükülen Hermi-one’un iri ve yağlı bedeniyle, her yanı titreyen zavallı Otto Olaf’ı seyrediyordu. Kıllı bir zamanlar saygın ve etkili olan ama artık yersiz kaçacak bir sarılış, bir güreş oyunu için bakıyordu eşinin gövdesine, bunu yapıp yapmamayı düşünüyordu.

Ama kızarıp bozarıp, burnundan soluyarak beceriksizce etrafı alt üst etmeye başlamadan önce holde iyice yüksek bir yere çıkan Belacqua’nın sesini duyunca kendini tuttu. Onlardı, sonunda gelmişlerdi ama kanlı canlı, en üst düzey yükümlülüklerinin bilincinde bir güvenlik görevlisi ve arabayla çarpmış olduğu, elinde lanet olası plakayı tutan solgun yüzlü park bekçisinin eşliğinde.

Otto Olaf dirseğini Hermione’un koltuk değneğinden geçirdi ve hafifçe itti. Böylece dikatini çekerek yıpranmış bir sesle fısıldadı: “Sağ ciğerim çok zayıfladı.”

Hermione biraz korkmuştu.

“Ama sol ciğerim,” diye bağırdı, “taş gibi sağlam.”

“Sanırım” dedi Bn. bboggs, James S^kyrm’a adamın yüzü öylesine şehvetli görünüyordu ki akrabasının çapkınlıklar düşünmesinden ürküntü duydu ^riın, “Sanırım, Bay bboggs kendi evinde neler hissettiğini söyleyebilir.”

James kendisine belirtilenleri hemen yerine getirdi.

Park bekçisinin eğik duran kepi, yeşil kuşağı ve yıldızlı arpı, kırlaşmış dağınık saçlarının altındaki başı ve alnı Walter’e öylesine etkileyici gelmişti ki bu ona Pisa’yı çağrıştırdı. Bu İtalyan kişiliği taşıyan İrlandalIdaki çağrışım gücü sonsuzdu ve eğer dosyasında on ya da on beş yıldır bekletilen *“Ortalama Kadınlara Panayırlık Düş"* adlı yapıtı halka ulaşırsa,

(Walter da bunun yakında gerçekleşeceğini söylüyordu) hepimizin kesinlikle satın alıp bir göz atması gerekir.

Belacqua, aşın sert davranarak, kendisini ve onu yakalayanları suçluyordu. Otto Olaf, sonra da Capper yerlerinden ayrıldılar. İlki bozulan huzuru, nasılsa yeniden sağlamak; ikincisi de çarpan bir yürekle gerçekleri dile getirmek isteğindeydi. Park bekçisi çok kısa bir süre sonra kazanın, görevlerini alışılmış biçimde yerine getirirken ya da kendisinden istenen yardımı gerçekleştirirken olmadığını ama her türlü kuşkunun gölgesinden uzakta, yalnızca kendi açgözlülüğü ile açıklanabilecek aşın çabasından kaynaklandığını itiraf etmeye zorlandı.

Davetliler arasında küçük miktarda para toplandı, tazminat niteliğinden çok iyilik amacıyla yapılmış bir yardımdı. Kaza konusu kapanmıştı.

“Kalbim onun için kanıyor,” dedi Walter.

“Hiç de değil,” dedi Alba, “sigortalı değil mi o?”

Birden kızın aklında bir düşünce belirmişti.

“Beni evime götür,” dedi Walter’a.

Walter, çiftlere mutluluk dilemek için kendisinden bir konuşma yapmasını istediklerini belirUi, bundan sonra öneri hâlâ geçerliyse, kızı evine götürmekten hoşnut kalacaktı. Pek sevdiği yollardan birini tutarlardı.

“Şimdiden söz veremem” dedi Alba.

Yemek herkesi çeşitli nedenlerle tam bir düşkırıklığına uğratmıştı; dondurmanın içine konan meyvelerin kabukları soyulmamış, şekerler tortulaşmıştı.

Belacqua gözlerini kapadı ve her zamankinden daha belirgin biçimde tam önünde bira makinesi gördü. Nikâh şekerleri az gelmişti ve Thelma pastayı kesmeye yanaşmıyordu. Çok tuhaf bir kızdı. Una ve Bridie’nin ısrarıyla kocasına başvurdu. Kocasına! Thel-ma’nın neden söz ettiğini güçlükle anladıktan sonra, kıza içtenlikle, tüm konuklar bunu beklediğine göre, şu

Allahın belası pastayı kesmekle iyi edeceğini söyledi. Azıcık daha dayanması gerektiğini hatırlattı Thelma'ya, kısa bir süre sonra her şey bitecekti. Bir kenarda hızlı ve kaçamak bir biçimde başlayan bu konuşma, şimdi karşılıklı, düzenli bir sohbete dönüşmüştü, sonunda Thelma pastayı kesmek için döndüğünde geriye yalnızca birkaç parça kaldığını gördü. Portakal çiçekleriyle bezenmişti pasta. Bu, yemek hırsızlarından nasıl olsa kurtulmuş dilimleri toplayıp göğsüne sakladı. Bunları sandığının derinliklerine kilitleyip, soluk almayı sürdürdükçe sevgiyle saklayacaktı, kendi iki orkidesini ve Belacqua’ nın yavşanotunu da, ne olursa olsun tüm konuklara karşı tutkulu bir inancın etkisiyle, güvenceye almaya kararlıydı. Zaman bu andaçları toza dönüştürecekti ama en azından onları oluşturanlar sonsuza kadar onunla kalacaktı. Pek tuhaf bir kızdı.

Walter pabuçlarını Otto Olaf’ın Osmanlı divanının örtülerine sildi, sessizlik sağlamak için Golden Guinea kadehiyle viski şişesine vurdu ve tekdüzelikte benzeri asla görülmemiş söylevini çekmeye koyuldu:

“Avam Kamarası'ndaki bir kadın üyenin, ayağa fırlayıp (Kadın Dublinli olduğundan, ayakları, bu ülkenin kadınları yürümekten hoşlanmadıkları için Swift’in de yerdiği gibi uzatmaktan başka bir işe yaramazdı) şöyle dediği yazılır kayıtlarda (üstelik de gizli bir oturumdu bu): şu zehir dolu likörün bir damlasını içeceğime, zina yapmayı yeğlerim. Bunu kaba saba bir emekçi emekçilerin yararını gözeterek yanıtladı: ‘Hepimizin de yaptığı bu değil mi bayan?’ ”

Giriş bölümü genel bir beğeni toplamak için biraz fazla abartılıydı. Otto Olaf’ın üzerindeki etkisi beş dakika sonra görüldü, adam umarsız ve histerik bir gülme krizine tutuldu, değerli halısının üzerinde sanki kafese kapatılmış ya da bir siyasi muhalifmiş gibi bir aşağı bir yukarı dolaşıp duran Walter’ın görüntüsü tüm sinir sistemini öylesine altüst etmişti ki, kalbi hemen şeytanca düşünce ve kötülüklerle dolmuştu.

“Il fa ut marcher avec son temps’ dedi aşın sağcı bir milletvekili, *‘Cela depend’* diye yanıtladı Briand hüzünlü alaycılığıyla, *‘dans quoi il marche*’ yani beni sorunlarınızla rahatsız etmeyin Herr Schaften, yoksa ölümüme neden olursunuz.”

Uzun bir yolculuk yapmış pelikan örneği, başını önüne eğdi, ürkütücü bıyıklarını yukarıya kaldırdı ve utanç verici bir şey yaparken basılmış biri gibi ayaklarını sürümeye, yer değiştirmeye koyuldu. Kötü niyetli bayanların önderi “Kendini bilmiyor,” dedi. Otto

Olaf yemek asansörüne doğru yan yan yürüdü. Una büyük bir gösterişle bir pufun üstüne oturdu. “Başladığı zaman bana haber verin,” dedi. Thelma’nın gözleri po^rtakal çiçeği bulmak için etrafı kolaçan ediyordu. Belacqua Thelma’yı seyrediyordu, Alba da Be-lacqua'yı. Şeker tortularından cesaret almış James ve Hermione Regence dönemi aynalarından birinin önünde kendilerini deniyorlardı. Bn. bboggs hem kocasını hem de sevgilisini aynı anda görebileceği uygun bir konum arıyordu. İki mükemmel salon adamı yan yana düşmüşlerdi. “Sarhoş,” dedi birincisi, “çok bilmiş” diye onayladı ikincisi, birbirlerine zekâ dolu bakışlarla baktılar, uzun uzun.

Tarafsızca yaklaşırsak Walter, ardında zekice gizlendiği iğrenç görünümüyle etkileyici olmaktan uzaktı, yaraları Alba-Morgen tarafından sarılmış, meyve ağaçlarının arasındaki mavi sığlıklarda beceriksizce batan güneşi seyrediyordu. İrkilerek kendine gelip, içindeki kötü duyguları boşalttı, aklına ilk gelen sözcükleri söyleyerek:

“Semper ibi juvenis cum virgine, nulla senectus

Nullaque vis morbi, nollus dolor ...”

Bn. bboggs daha önce Otto Olaf’ın gecikmiş kahkahasıyla titremeler geçirdiğini ve yiyecek asansörüne, tatlıların yanına sinsice ilerlediğini gördüğünden, kocası düşmanına pudinglerle yaylım ateşi açtığında pek şaşırmadı. Ama Walter bu etkisiz mermileri savuşturmaktan aciz değildi, hatta birini yakalayıp yedi de, yaşlı adamın gücü ve buna koşut olarak da öfkesi kısa sürede tükendi. Bu andan sonra damarları zayıflamaya başlamıştı, yukarıda belirttiğimiz kaçınılmaz sonuç onu bekliyordu.

“İçkimi bu görkemli, ağzına kadar dolu kadehimi, burada bulunanların ve yaşları, rahatsızlıkları, sakatlıkları ya da önceden verdikleri başka sözleri nedeniyle bizimle bulunamayan nicelerinin, sevgili Thelma senin ve Thelma’nın sevdiği ve o sevdiği için hepimizin sevdiği, mutluluğun eşiğindeki sevgili Bay Shuah senin ve düşünebileceğimiz böylesi nice nice

dünyevi ve başka mutlulukların şerefine kaldırıyorum,” dedi Walter, kadehini öne, aşağıya ve biraz sola doğru kaldırıp indirerek.

Viskisini elinde oynattı, bardağı yavaşça dudaklarına götürdü ve içti.

“Gözlerimi kapıyorum,” diye sürdürdü, hayalinde Bn. bboggs'u düşünerek ve kadehini döndürürken “onları şu unutulmaz adada görüyorum, Avalon, Atlantis, Hesperides. Ah, Brezilya üstünde durmuyorum, Siyam adalarında, en yüce aşkla birleşmiş, doğanın mutluluk verici güzelliklerinin o^&ında. Ah, tutkularının şu parlak kaynağı, şu ışıklı yıldız - benimki değil, sizinki de değil, çünkü Aziz Paul 'ün söylediği gibi iki yıldız değil onları utkuya kavuşturacak, doğru yoldan ayırmayıp mutluluklarını süreğen kılacak olan!” Görkemli kadehinde kalanı içip bitirdi. “Tanrının iyiliği ve bizim korumamızın güvencesinde, şimdi ve bundan böyle her zaman gönenç içinde yaşasınlar.”

Walter’ın konuşmasının sonuydu bu, herkes böylesine berbat bir konuşma için çok güzel bir son diye düşünüyordu, ama divanın üzerinde kendinden geçercesine ve hâlâ dimdik oturduğuna ve alkışlarla içkisini yudumladığına bakarak, Belacqua uzayacağını sandı ve Una’nın, bir anlık gec^meye bile katlanamayarak, heyecanlı bir sesle yapması gereken konuşma için hemen harekete geçmesini söylediğinde irkildi: “Evet, şimdi karşınızda Bay Shuah. Bay Shuah sizi bekliyoruz buyrun.” Bu beklenmedik iğrenç çağrı Belacqua’nın düşüncelerini amaçladığından daha az içtenlikli bir biçimde belirtmesine neden oldu. Bulunduğu yerden pek iyi kullandığı tonsuz sesiyle yaptı konuşmasını:

“Mükemmel zamanlamasıyla her zaman hayranlığımı kazanmış olan genç Bn. bboggs'a, hiç aklımdan çıkmayacağı için Bay Draf-fin’e, sevgisini dört bir yana dağıtabilen Bay ve Bayan çifte b’lere, iyilikleri için nedimelere, özellikle önderleri Belle-Belle'e, yalnızca destek olmanın ötesinde üstlerine düşeni mükemmel bir biçimde yerine getirmek için henüz kendilerine bir fırsat yaratmadıklarını hoşnutlukla gördüğüm, S^kyrm ve Nautzche’ye en sadık arkadaşım ve sağdıcım, her gün dışarıda ben ve birçokları için en iyisini yapmaya çalışan, tinsel Edenini şu anda çok iyi duyumsadığım Minik Kıllı Capper Quin’e; tüm kilise mensuplarına; papaz Gabriel’e ve bu mutlu anımızda bizi izlemek ve alkışlamak zahmetine katlanan bütün öteki

konuklara tüm iyi niyetimle, bu biçimde kısaca da olsa teşekkürlerimi sunarım. Ha, ha.”

Bir Plutark öğrencisi kendini bir modern fizikçiyle yan yan buldu.

“İşte karşımızda; ne kadar da özlü...” dedi ilki.

“Şu iki çenetli dünya,” dedi öteki.

Göz göze geldiler ve gözleri yaşlarla doldu.

Belacqua’nın söylediklerinin iyi bir etki yaratma olasılığı varsa da, adamın her ad sayışında parmak hesabı yaptığı sessiz bakışmalar ve iç çekişlerle izlenerek silinip gitmişti. Thelma bir şoka girmişçesine, sessizce kapıya yürüdü, açtı ve ardından kapadı, Thelma’nın bu bağımsız hareketi tam kendisine en çok gereksinim duyulduğu anda oturmaya karar vererek, geline açıkça saygısızlık eden Una’yı fazlasıyla afallattı.

Diğer yandan görevine çok bağlı olan Kıllı ortaya atıldı.

“Hemen git. Denmark Caddesi’ndeki sokağa sapana kadar peşini bırakma,” dedi Belacqua.

Konuklar şimdi s ıkışıklık içinde oturma odasında toplanıyordu. Walter ve Otto Olaf Alba’nın yüzünden ayn kamplarda savaşıyorlardı, Otto Olaf, onlarla ilgilenirken, Hermione ve James’e dönelim, adam kadının mezar derinliğindeki tekerlekli iskemlesini iterek oradan uzaklaşıyordu. Bu gülünç ikili, koridorda durmak zorunda kaldı, belki cilve yapmak için belki de yorgunluktan, karan okuyucuya bırakıyoruz.

“Koltuk değneklerim Jim,” dedi kadın.

Jim koltuk değneklerini almak için gitti, Walter huzur bulmak için Hermione’ye yanaştı, Alba Otto Olaf’tan kurtulmuştu, Jim değneklerle döndü, Hermione onları nasılsa düzgünce yerleştirebildi, Walter Alba’yla birleşti. Dördü de dinginlik içinde, koridorda oldukları yerde kaldılar, yol ve yöntem üzerinde tartışıyorlardı, özellikle ikincisinde görüşler farklıydı,

sonra ortak çıkarları tümünün uzlaşmasını gerektirdi. Dört kafa iki kafadan iyi iş görür. Sekiz de dörtten, işte böyle. '

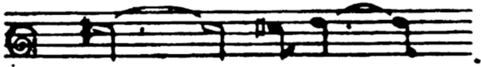
Bir hayli uygun bir zaman geçtikten sonra, Belacqua bir süre için izin istedi (anımsanacağı üzere Grosvenor'daki şairle olduğu gibi) oclayı terk etti, merdivenlere yöneldi ve bir kartal gibi gelini yakaladı, gizli yollardan evin arkasında uzanan bahçeye çıktılar. Sokağa bakan bahçe kapısını, daha önceki evrelerde işini kolaylaştırır diye sevgilisinin kendine sunduğu anahtarla açtı ve bu tiksinç yerden kurtulmuşlardı ki, haykırışlara dönmek zorunda kaldılar. Bağıranlar, kan ter içinde kapıya doğru ilerleyen Hermi one, Alba, Walter ve James'ten oluşan başa çıkılmaz dörtlüydü.

Belacqua donakalmıştı, tüm bunların yaşadığı bir düş olduğu ya da bir sonraki yaşamında yineleneceği duy gu su yla ezilerek onlara bakıyordu. Sonra o bir yanda, Thelma öteki yanda kapıdan çıktılar, tramvaya binen kadınları çağrıştıran biçimde fırtına gibi kendilerine yönelen ^takipçileri izlerken, kendi kendine "Sevilenlerin yaşamak zorunda olduğu nasıl da doğru," dedi. Yıllar sonra erişemediği bir üzüm salkımı gibi kendine duyduğu ilgiyi önemli ölçüde yitirmesinin o an başladığı saptamasını yaptı.

Ama tehlike çanları çalıyordu, pencerede yüzler belirdi, Una çığlık üstüne çığlık atıyordu, durumu kötüydü, sivil polis ve salon adamı bahçeye inip peşlerinden gitmek üzere bir arabaya atladılar. Belacqua Kıllı'ya bir işaret verdi ve kapıyı dışarıdan kilitledi ve karısıyla birlikte gürültülü ama hızlı Morgan'a atladı.

Öteki dördüne gelince Charlemont'daki Capella sokağına varıncaya kadar kendilerini güvenlikte hissetmiyorlardı. Kimse onları orada aramayı akıl edemezdi.

Lucy eşeğine binmiş, hüzünle yolun en güzel yerinden Gal-way' e doğru gidiyordu.

Hep birlikte içki için durdular. Thelma her zamanki gibi onun ters tarafındaydı, kalbi hızla çarparak, kendisinin Bn. Shuah olduğunda ayak

diremeye başladı. Belacqua, kıza bugüne kadar görmediği öyle bir suratla baktı ki. Sonra, “Hiç babilan diye bir şey duydun mu?” dedi.

Thelma şimdi cesur bir kız olmuştu.

“Ne dedin?” dedi.

Belacqua bu tuhaf sözcüğü heceleme zahmetine katlanmadı. “Asla,” dedi Thelma, “Ne ki bu ?” “Yenecek bir şey mi?” “Yoo,” dedi, Belacqua “şam babayl a karıştırıyorsun.”

“Öyleyse ne?” dedi Thelma.

Belacqua’nın gözleri yanıyordu, yumdu onları ve her zamankinden ^daha belirgin gördü çamura gömülmüş katın, sırtına sakallı bir adam binmiş, tahta bir kılıçla hayvana vuruyordu.

Ama Thelma cesur ve aynı zamanda da ölçülüydü.

“Yavşanotu,” dedi, “Ne kadar seviyordun onu. Nereye koydun?”

Belacqua ellerini çiçeğin durduğu yere uzattı. Ne yazık! Püskülleri dökülmüştü, sap cebinden sarkıyordu, yere düşmüş ve ayaklar altında ezilmişti.

“Batıya gitti,” dedi.

İlerlediler.

Smeraldina'nın aşk mektubu

1

Tualin ardında gizlendiği vitrinin ışıltısı nedeniyle bu yüzün yalnızca belli kesimleri algılanabilir. Bununla birlikte sabır ve güçlü bir bellek, ressamın yapıtıak istediğini açığa çıkarmaya yeterlidir kanısındayız.

2

Bkz. Fingal.

3

Bkz. Gezinti.

Bel, Bel sevglim benim, dayima benimsin sen!!

Mektubun gözyaşlarınla ıslanmış, asolan ölümdür.

Acı gözyaşları döküyordum, yaşlar! yaşlar! yaşlar! başka bir şey değil, sonra gözyaşlarıyla dolu mektubunu defa defa okuduktan sonra yüzümde mürekkep lekeleri buldum. Gözyaşları yüzümden aşağı doğru süzülüyorlar. Sabahın çok erken vakti, güneş karaağaçlarının ardında yükseliyo. Ve birazım her şey deyişecek gökyüzü savileşecek, ağaçlar altında bir kahverengiye dönüşecek ama deyişmeyecek bir şey var, bu acı ve gözyaşları. Ah! Güzelim seni korkunç istiyorum, korkunç seviyorum, bedenini istiyorum. Yumuşak beyaz Nagelnackt[1] bedenini! Bedenimin sana dehşetli ih

tiyacı var, ellerimin, dudaklarımın, göğüslerimin ve taşıdığım her şeyin, bazı verdiğim sözü tutmanın çok güç olduğunu görüyorum, ama bugüne kadar sadık kaldım, bir sonraki buluşmamıza kadar sadakatimi sürdürecem: Sonunda sana kavuşacam, Geliebte[2] olucam. Hangisi daha büyük; birbirimizden ayrı olmanın acısı mı yoksa, birbirimize bağnp çağnp beraber olmanın acısı mı, güzellik? İkincisi daha büyük sanırım yoksa bütün umutlarımızı tümüyle yitirip perişan olmaz mıydık?

Geçen gece büyük bir Film'deydim, öncelikle alışılmış sarılmalar ve öpüşmeler yoktu, bence bu Film'deki kadar hiçbir Film'de neşe ve hüzün duymamıştım *Sturm über Asien'di* adı, eğer Dublin'e gelirse mutlaka gidip görmelisin. *Der Lebende Leichnam'ı* çeviren yönetmen çekmiş, öteki tüm Film'lerden oldukça farklı gerçekten, Aşk ile (herkesin anladığı türden) ilgisi yok güzel ve aptal kizl^ yok en tatlı tavırlarını takınan, Asien 'li müthiş. güzel yüzlü ve yaşlı adamlar oynayanların hemen hepsi, kara göller ve büyük Landschaften.[3] Eve döndüm yeni ay çıkmıştı, karaçamların üsdünde öyle büyük görünüyordu ki ağlattı beni. Kollarımı geniş-cene açtım, büyük kestaneağaçlarının altında, yıldızlar dallar arasından ışıldariken birlikte yürüdüğümüz ayın çıktığı gecelerdeki gibi seni gösüme yaslamış bana bakıyormuşsun gibi düşlemeye çalıştım.

Yeni bir kızla tanıştım, çok güzel biri kapkara saçları ve çok soluk bir teni var, tek Mısır dilini biliyor. Bana sevdiği adamdan söz etti, şimdi adam

America’da çok uzaklarda ıssız bir yerde ve üç sene daha dönmicek ona kaldığı yerde postane olmadığı için yazmıyo ve ancak 4 ayda bir mektup alabiliyo adamdan, düşün bir bizde 4 ayda bir mektuplaşsak ne hale gelirdik, zavallı kız ona acıyorum. 5 çayına dansa gittik ikimiz aslında sıkıcı idi, ama üzerine giydikleri şeylerden başka bir şey düşünmeyen insanları görmek ve onların 5 dukada bir çay koyuşlarını seyretmek eğlendirdi bizi. Eve dönerken ani korkunç hüzünlendim, tek bir sözcük ç^madı ağzımdan oysa sözcükler kudurup duruyodular içimde o sırada umursamadım tabi onları ama otobüse bindim küçük bir kitap ve kalem çıkartıp 100 kere: sevgilim, sevgilim, sevgilim Bel, Bel, Bel yazdım sevdiğim adam için yaşantımda hiç duymamıştım duyduklarımdan, onunla birlik olabilmek için, onunla. Seni kelimenin her anlamında öyle arzuluyorum ki, seni tek seni, yalnız seni. Otobüsten indikten sonra caddeden aşşalara doğru yürürken washning![4] washning! washning! diye bağırdım yüksek sesle! Frau Schlank çorabını getirdi bana hiç ağlamadım kadar ağlattı bu beni. Sana göndereceğmi sanmam, tatlı mektubunla birlikte çekmeceye koydum. Cumartesi akşamı beni dansa davet eden bir adamdanda mektup aldım sanırım gidicem. Biliyorumki sevgilim buna aldırmaz üstelik hoşça vakit geçirmiş olurum adam bir parça salak ama gayet iyi dans ediyor boyu da boyuma uygun. Cilveleşme eylendi-ricidir ama bundan öteye gitmemelidir insan.

Sonra pipolu yaşlı bir adamla buluştum bana bir aşkmektubu al-dımı söyledi sonra anahtarlı şişmanadam geçitte, Grüss Gott[5] diye seslendi bana ama onu duymadım.

Birazdan isasyonu gidicem ve perondaki kalabalık arasında seni bulucağam vakte kadar saat sayacağam, ama hava çok soğuk olursa gri kıyafetimi giyebileceyimi sanmam, bu durumda annemin kürkmantosunu giymek zorunda kahcam. Ayın 23’ünde yanımda olacaksın dimi Bel, güzel dudaklı, elli, gözlü, yüzlü Bel’im, şendeki herşey o kadar güzelki, zavallı suratını ekşitsen de fark etmezdi. Büyük acılarla ve hüzünlerle geçecek iki hafta daha! 14 gün daha, oh! Tanrı ve şu uyumaksız geceler!!! Nasılda uzun? Nasılda uzun?

Dün gece çok tuhaf bir düş gördüm. Karanlık bir ormandaydık beraber, bir patikada sarışmıştık birlikte, o anda birden bir bebeğe dönüştündü ve aşkı

bilmez oldu, dünyada herşeyden çok seni sevdiğimi anlatmaya çalıştım sana ama anlamadın, benimle yapacak bir şeyin yoktu, ama hep bir düştü, gerçek yanı yoktu. Sana olan aşkımı ifade etmeye çabalamıcam, niyetim yok buna çünkü bunu başaramayacağım asla bundan eminim. O hep aradığım adammıy-dı? Evet! ama son altı aydır neden bu kadar çok sevdimi neden vermiyordu bana? Sıksık sorarım kendime seni neden bu kadar çok sevdimi, seni seviyorum, Über alles in dieser Welt, mehals alles auf Himmel, Erde und Hölle[6] Aşkımız öyle engin diye şükrediyorum Tanrıya. Doğduğun ve karşılaştığımız için kime teşekkür ede-ceğemi soruyorum kendime sıksık, sanırım doğumunun kimin hatası olduğunu bulmaya çalışman doğru olmaz. Hep aynı yere varacağız oda bildiğin tekbirşey, oda şu SENİ SEVİYORUM VE DAYİMA SENİN SME^RALDİNA'N OLACAĞIM ve yaşamımızda kabul edebileceğimiz en önemli şey de BENİ SEVMEN VE DA YİMA BENİM BEL'İM OL^ARAK KALMAN.

Analiese piyanoyu tıngırdatıp duruyo, çevremde sessizlik bozuldu, yazmayı burada bırakacağım. Şimdi *Die Grosse Liebe"* isimli kitabımı okumak üzere yerimden kalkacağım ve sonra belki de bir parça Beethoven sonatlarıyla uğraşarak vakit geçiririm, sefaletimden beni uzaklaştıracak tek şey bu sanırım kendim için sakince çalmasını seviyorum öyle huzur veriyoki bana.

Bel! Bel! Bel! mektubun biraz önce geldi! Bütün özelliklerini yitirsen de dayima benimsin Ah! Ah Tanrım.! Nasıl söyleyebilirsin böyle birşeyi, Tanrı aşkina yapma!!! böyle şeyleri getirme aklına! Başımı ellerime gömdürr. :e mektubunu gözyaşlarımla ıslattım ... Bel! Bel! benden nasıl kuşkulanırsın? Meine Ruh ist hin mein Herz ist Schwer ich finde Sie nimmer und nimmer mehr (Goethes Faust)[7] Tanrım Tanrım Tanrım Tanrı aşkı için tamolarak anlat yaptıklarımı herşeye bu kadar ilgisizmisin? Açıkça görülen benim gibi bir keçiyle canını sıkmıyacaksın. Eğer yazmayı yarıda kesmezsem bu mektubu okuma olanağı bulamayacaksın çünkü yaşlar her bir satırını silicek. Bel! Bel! aşkım öyle enginki bir gençle tanıştığımda bana kur yapmaya başlarsa her yanımdan titredimi hissediyorum. Neden yaşadımı biliyorum son mektubunu hep göğsümde taşıyorum sabah kalkıp da güneşin doğuşunu gördükten sonra. leh seh Dich nicht mehr Traenen hendem mich![8] Tanrım! benim sahici köpeyim! bebeyim!

Kalemin ucunu değiştirmeliyim bu eski uç çöpe atılmayı haket-ti, artık bununla yazamıyorum, Wollworth’tan aldığım bu, ne kadar kaliteli oldunu düşünebilirsin.

Annem bugün öyleden sonra çıkıp dolaşmamı istiyordu ama dolaşmaktan nefret ediyorum birbiri ardından atılan kararlı adımlardan yorgun düşüyorum. Geçen yazı anımsıyomusun (elbette ansıyor) nasıl da güzeldi uzanıp arıların ve kuşların cıvıltılarını dinlemek, geçip giden büyük bir kelebek nasıl da büyük görünmüştü gözümüze koyu kahverengiydi, üzerinde sarı benekler vardı, güneşte nasılda mükemmel görüküyordu, bedenim iyice kar^mıştı ve artık hiç üşüme hissetmiyordu. Şimdi her yanda kar var ve koru her zamanki gibi karanlık, gökyüzü dayima boz renkli tabi sabahın erken saatlerini saymassak o zaman bile insan bıktı mı yalnızca kara bulutlar arasındaki kırmızı noktaları görüyor.

Saçlarımı demin yıkadım ve herzamankinden çok enerji doluyum ama kendimi son derece edilgen hissediyorum. Lütfen kendini harcama içkiyi iç memeye çalış, hasta olucak kadar demek istiyorum.

Bu akşam eve otobüsle döndük ama anayol tamiredildinden tarlaların içinden geçen bu küçük patikalardan gitmemiştik. Annem hep seni soruyor. ■ Zaman geçiyor, Noel’e pek birşey kalmadı diyor, Frau Helle 'nin yatağını daha sık düzeltmesini umarım diyor. Onu babama Ivy ve Bill birlikteyken sinirlerim bozuluyorda, Smerry ve Bel'e hiç kızamıyorum nasıl oluyor bu anlamıyoru m derken duydum. Birbirimizin dizine oturduğumuz zamanı kastediyordu, yani, sanırım Ivy ve Bill arasında gerçek aşk olmadığı için, aşk gündeme ge ldiğinde içi sevgile doluyor.

Aynı zamanda yaşlanmaktaki benedime lanet ediyoru m çünki bacaklarımda birşeyler var beni yürürken rahatsız ediyor, ne oldu-nu ya da nasıl başıma geldi bilemiyoru m ama bacaklarım ağrıyo ve buda fazlasıyla canımı sıkıyo.

Bugün herşeyi her zamankinden daha berrak gördüm günlerden biri ve emini^kı sonunda herşey yola girecek.

Der Tag wird kommen und die stille NACHTm[9]

Ne zaman oluştu kafamda bilmiyorum ama böyle düşünmesem bir tarafa düşer kalırdım bu sıkıntı bu korkunç uzun karanlık gecelerde beni avutan tek senin hayalin. Küçük beyaz heykeli çok seviyorum ve heran dışarıdan birisi gelebilir diye düşünmek zorunda kalmadan ikimizin de böyle duracağımız günü iple çekiyorum.

Arschlochweh evlendi ve karısı Schweiz’e gitti. *

Benden sana bir ödev vermemi istiyorsun, sana kafi büyük bir ödev verdimi düşünüyorum. “Güzelliğim” (böyle diyosun) konusunda yazdığın “şey”i görmeye can atıyorum, bunu bildirmeliyim (eklenecek bir şey görmüyorum) kadınlara dair yazan hepimizin bildiği o kokmuş herifleri saymassak bu konuda yazacak bir şeyler bulamıyorum.

Sevgili Bel, bitirmem gerek. Yatağım yokluğumda yalnız ve resmin öpülmeyi bekliyo, böyleceher ikisi de huzura kavuştursam iyi olucak. Yakında hepsi sona erecek, yanımda olucaksın karadağ-larda hissettiğimiz o müthiş acıyla dolacaz yeniden :ve büyük kara-göl esicek ve çuhaçiçekleriile kaplı tarlalarda ve Flieder’ de dola-şacaz ve beni birkez daha kollarında saracaksın, '

Senin hüzünlü sevgilin SMERALDINA Not: Sessiz geceye bir gün daha yakın!!!

129

Sarı

Saat beşi vurduğunda gece hemşiresi içeri daldı ve ışığı yaktı. Belacqua iyice ' dinlenmiş olarak uyandı, yeni bir günle savaşmaya hazırdı. Gençlik yıllarında okuduğu Hardy’nin Tess’inde bir tüm-cenin'altını çizmişti: *Acılar artık düşünülmez olduğunda uyku vakti gelmiştir.* Yıllardır bu tümceyle iç içe yaşamıştı, şimdi terimleri ters yüz ederek, acıyı neşeyle değiştirerek durumuna uyarlıyor, kendisine yarar sağlayamayacağını düşündüğü bazı uygulamaların verdiği gerginlikten kurtulmaya çalışıyordu, başarılı olduğu da söylenebilirdi. Şimdi aklında bu tümceyle uyanmıştı, sanki uyuduğu süre içinde de oradaydı, bu kırılgan yeri düşlerden uzak tutmuştu.

Hemşire bir tepside çaydanlıkla soda getirdi.

“Öf!” diye haykırdı Belacqua.

Ama ilgisiz kız duymazlıktan geldi onu.

“Beni ne zaman alacaklar?” diye sordu.

“On ikide giriyorsunuz,” dedi kız.

Girmek ... !

Kız yok oldu.

İki fincan çay ve sodayı içti, hepsine lanetler okudu. Sonra uykusu kaçtı tabii, zavallı. Ama umurunda mıydı, kaygısız. Belac-qua’ nın? Lambayı söndürdü ve bu iyice karanlık saatte sırt üstü yatarak sigara içti.

Güç durumdaydı, elinden geldiğince savaşması gerekiyordu. Saat tam on ikide onu bir neşterle doğrayacaklardı. Bu konuyu şimdilik düşünmek istemiyordu. Şu anda, ameliyat için kendini hazırlıksız hissetmesine neden olan, küçük ruhunun derinliklerine işlemiş bu vahşilere özgü düşünceden, dün gece kaygıyla geçirdiği saatlerin üzerinde bıraktığı ağırlıktan güzel bir uyku çekerek kurtulabilirdi. Onu istediklerini yapmaktan alıkoyan düşüncesi değil, ruhuydu. Haksızlık etmeyelim Belacqua'ya; umursamıyordu kendini. Usu tüm önemsedikleri karşısında gerileyebilirdi, bu serseriden bıkmıştı. Durumun talihsiz yönü de şuydu; kendini almaya geldiklerinde çığlıklar tekmeler atmak, ısırmak, tırmalamak, ameliyatın ertelenmesi için yalvarmak, belki de yatağını ıslatmak biçiminde kendini gösterebilirdi usu, ama ne düşünürlerdi ölmüş ataları için! Huguenot soyundan gelen, köklü ailesine bu biçimde leke sürülmemeliydi: olabildiğince gürültüsüz patırtısız dile gelmesi gereken o doğal tedirginliği bir yana bırakıyoruz.

Anestezi yapıldıktan sonra acılarım güzelleşecek diye düşündü, ama onları anımsayamayacağım.

Sigarasını fırlattı, lambayı yaktı, bunun nedeni ışığa gereksinim duymasından çok, kendine olan güvenini toplayana kadar günün ilk ışıklarının odaya dolmasını geciktirmekti. Pis bir doğumu çağrıştıran günün ilk ışıklarına katlanamaz, bu dakik ve ara sıra hissettiği gibi gereksiz oluşumun görünümüne dayanamazdı. Budalalıktı bu, iyi biliyordu. Değişmek için çok çabalamış, bu zayıflığıyla alay ederek ya da kendi kendini korkutarak kurtulmaya çalışmış, ama başaramamıştı. Daha da bezmiş ve kendi kendine, neysem oyum demişti. Düşüncelerinin ve çabalamalarının sonuydu bu. Neysem oyum, bu tümceyi bir yerlerde okumuş, hoşlanmış ve benimsemişti.

^ma Tanrı en azından iyiydi, her zamanki' gibi, yalnızca ona nasıl ulaşılacağını bilmemiz gerekiyordu, işte böyle, altı saat kalmıştı onu (Belacqua'yı) zorlu olaydan ayıran; altı saat verilmişti ona aklını başına toplaması için, tıpkı bir yosmanın düşmanı için yüzünü güzelleştirmeye çalışması gibi. Usu düşüncelerini denetleyebildiği sürece, ne - ensesindeki urun, ne de bir çocuk gibi mışıl mışıl uyur gözükürken katlandığı o korkunç acıların bir önemi kalacaktı. Her zamanki gevşekliğiyle son ana kadar üzerinde kafa yormadığı bir düşünce geldi aklına; gün boyunca katlanmak zorunda kalacağı tüm. küçük iyilik edimlerine karşı hazırlamalıydı kendini. Ancak, bu şekilde ılımlı bir tavır takınabilirdi. Yoksa işi zordu. Yoksa onu almaya geldiklerinde, ısıracak, t^alayacak ve benzeri şeyler yapacaktı. Şimdi güleryüz, kendisini ilgilendiren tek şeydi, cesur ve kaygısız bir tavır. Kuşkusuz en küçük olası bir güçlükle karşılaşmadan iyileşmeyi yürekten istiyordu. Bu konuda kendisine, bozulmaz kişiliğine yönelen zorlu olayın yaydığı ışığı düşünmek için duraklamadı, gerçekten de şu serseriden bezmişti. Hayır, tüm ilgisini başkalarına çevirmişti, asansörcü çocuk, hemşireler, narkozu verip kendisini uyutacak doktor, seçkin cerrah, yanlarında bek-ley ip temizlik yapan ve kesilip biçilen parçalan ocakta yakan yetenekli hastabakıcı ve her şeyi araştıracak olan ölmüş ailesinin dostlarına. Tüm bunların onunla bir ilgisi yoktu, nasılsa öyleydi o. Ama tüm bu yabancılar, uzak akrabalar ve ötekiler iyice düşünülüp değerlendirilmeliydi.

‘ Yukarı odadaki astımlı, ciğerlerini parçalarcasına öksürüyordu. Tanrı seni korusun, diye düşündü Belacqua, benim için işleri kolaylaştırıyorsun. Ama bu talihsiz adam ne zaman uyuyordu? Gündüzleri uyuyordu, günün

gerginlikleri içinde. Tam on ikide dinçleşecek, uykunun katkısıyla daha iyi olacaktı. Şu sırada giysilerini sahile çıkartmak için çabalayan Crusoe gibi öksürüyordu.

Belacqua kolunu uzattı ve lambayı söndürdü. Gölge yapıyordu. Gözlerini kapatacak, böylece gün doğumundan uzak duracaktı. Aslında gözler nedir, aklın gizli kapıları değil mi? Güvenle kapattı onları.

İyi bir eğitim görmüş ya da gözünü budaktan esirgemeyen biri olmak, ya bir soylu ya da bir dövüş horozu! Sık sık övündüğü gibi düşüncesinde yaşıyor olsa bile. O zaman kendini hazır hissetmesi için bunların hiçbirine gerek duymadı. O zaman, geriye yalnızca uyumak ya da kitap okumak için çabalamak, sakince akşam duasını bekleyerek yabancı bir yatakta rahat edebileceği bir konum almak kalırdı. Ama kaygısız korkak bir kentsoyluydu o, bir anlamda çok yetenekli olduğu da söylenebilirdi ama allayıp pulladığı aklında sürdüğü yaşamla övünmesi, parlak ve güzel bir özel yaşantı için uygun biri olmadığını gösteriyordu, çünkü her şeyin söylendiği ve yapıldığı son çukurdu orası. Ama o zamana kadar beklememeyi yeğlerdi, oraya hemen gidip yerleşmek, kendini dünyada belki de tam evindeymiş gibi hissedeceği o an, dünyanın kıçına tekmeyi vurmasını beklemekten daha aklllıcaydı. Kalbinin içine tam anlamıyla giremiyordu ama dışına da çıkamıyordu. Böylece şu an karanlıkta sırtüstü yatarak, yeteneklerini sınamaktan başka yapacağı bir şey yoktu. Tabii ölmüş ailesinin dostlarını üzmek istemiyorsa (giderleri ölmüş ailesinin dostlarınca karşılanan tedaviyi tehlikeye atabileceğini göz önüne almıyoruz). Ama bu konuda bir bakkalınkini andıran onuru ağır basıyordu. Bu - duruma düşmekten-se ruhuna karşı koyacak, küçük ruhunu alt etmeye çalışacaktı.

Görünen, zavallı Belacqua’nın çok sıkıntılı ve kötü bir sabah geçirdiği, böylece kendisini kavgaya hazırladığı. Ama bunu daha sonra düşünecekti, doktorların ona yeni bir uyuşukluk sağlayacağı ana kadar önünde epeyce zamanı vardı.

Bu bunalımda hangi taktikleri uygulayacaktı?

Daha az güç bir durumda usunu düşüncelere kapatmakla yetine-bilirdi. Ama bu özensiz bir yöntemdi, çünkü bu düşünce yaygaracı bir düşman gibi, tüm sıkı önlemlere karşın usunu ele geçirecekti; sonra oyun bitecekti. Hâlâ

sıkıntının doğal akışına, doğal uyuşukluğuna kendini bırakıp, yalnızca başka şeyleri düşünmekle yetinerek umutlarını canlı tutabilirdi. Ama olağandışı bir şey yaşıyordu, içinde bulunduğu böylesi hüzünlü bir durumda yarım önlemler almak söz konusu olamazdı.

O durumda yapması gereken, düşüncenin uygulanmasını yadsımak değil, algılamaya hazır olacağı ana kadar onu aklından uzak tutmaktı. Sonra düşünceyi kafasına sokar, onu ezer, toz ederdi. Şu serseriyi ortadan kaldırırdı. Yatakta dişlerini sıktı. Şu boktan herifi bir papaz gibi didik didik eder, parçalara ayırırdı. İyi gidiyordu.

Ama hangi yöntemlerle? Belacqua yıkımı kolaylaştıracak uygun bir alet bulmak için kafa yoruyordu.

Bu önemli noktada ulu Tanrı yardımına Donne'un bir paradoksundan bir tümceyle yetişti: *Şimdi bilge insanlarımız arasıında, He-raklitos' un ağlamasına gülecek kişiler çıkacak. bundan kuşkum yok ama Demokritos' un gülmesine ağlayacak tek kişi çıkamayacaktır.* Bunu Tanrı yollamıştı kuşkusuz. Bir yargı tümcesi değil de koşullarıydı. Belacqua'yı bilgeliğin uç noktalarına götüren. Böylesine belirgin karşıtlıktaki seçenekleri bir kural olarak umursamadığı doğruydu. Gerçekten de öylesine ileri gitti ki, kendi adına küçük bir paradoks oluşturmayı deneyerek, karşıtlıklar arasında seçenek yaratmak söz konusu olamaz sonucuna vardı. Ama insanın iyi olabilmesi için uygun bir an mıydı bu? Belacqua hırsla çıkış yoluna yöneldi. Gülüşler mi, gözyaşları mı? Sonunda ikisi de aynı anlama geliyordu ama şu anda hangisini yeğlemeliydi? İkisini birden benimsemek için gerekli düzenlemeleri yapmakta geç kalmıştı . . . Şimdi kısa bir sürede bu iki ışın türünden (kızılötesi ve morötesi diye adlandıralım bunları) biri ya da ötekiyle dolduracaktı aklını ve karşıtını yok etmeye uğraşacaktı.

Gerçekten de bundan daha sıkıntılı bir sabah geçirdiğimi anımsamıyorum, diye düşündü Belacqua; ama kul sıkışmadıkça Hızır imdada yetişmezdi, doğru bir sözdü bu.

Taşkınlığının bu çok önemli dönüm noktasında Belacqua, hızlı bir biçimde gözlerini kırpıştırırken buldu kendini, gözleri düzenli bir biçimde açılıp kapanıyordu, böylece günün ilk ışıkları azar azar usuna fışkırıyordu. Bilinçle yapılmış değildi ama tuhaftır, kendine yararı dokunduğunu

anlayınca başının ağrımaya başladığını hissedene dek, inatla sürdürdü bunu. Sonra vazgeçti ve ikilemiyle uğ- ■ raşmaya geri döndü. .

Burada eylemin en can alıcı noktasına ulaşmıştı, kişisel ve kendine özgü duygularını, başka insanları etkileme, onların hoşuna gidecek görünüme bürünme isteği uğruna gözden çıkarmıştı. Kendini tümüyle silmesi ve küçük bir asker gibi olması gerekiyordu. Bu güçlü uslamlaması, Bim ya da Bom, Grock, Demokritos ya da ne isterseniz deyin onun yararına bir karara varması ve bunun karanlık karşıtını daha az toplumsal bir duruma ertelemesi sonucunu doğurmuştu. Dilerseniz bu bir yadsımaydı diyelim, çünkü Belacqua

sulugözlü felsefecilere karşı koyamazdı ve dahası Heraklitos'un durumunda gördüğümüz gibi aynı zamanda karanlık biriydi. Bunlar kendisine Sokrates öncesi saygın kişilerce ^^ırtldığında pis gözyaşları dökerdi bolca. Birçok kez hayk^ıştı boz renkli bir gökyüzünün altında: “Bir parça daha sürsün' bu, yaşamımın geriye kalan kısmını Efes'li Heraklitos'a adayacağım, şu üçüncü ya da dördüncü batıştan sonra su yüzüne ç^mayan; Dalyalı dalgıç olacağım.

Ama bu morg odasında ağlamak yanlış anlamalara yol açabilirdi. Başhemşireden asansörcü çocuğa kadar tüm hastane personeli gözyaşlarını ya da acıklı davranışını kendilerinin de bir parçası olduğu insanlığın budalalığından çok, ensesindeki büyük ura bağlama yanılgısına düşebilirdi. Bu çok doğal bir yanılgı olur ve Belac-qua da onları suçlayamazdı. Bu konuda hiçbir canlıya suçlama yöneltemezdi. Ama şu ana kadar gülmeyi, sağlam kalmayı başarmış Belacqua su koyuverdi türünden; ya da buna benzer haberler çevrede yayılmaya başlardı. Sonra gözden düşerdi üstelik ailesi de bundan nasibini alırdı.

Böylece izleyeceği yol belirlenmişti. Aklını gülerek güçlendirecekti, gülme iyi bir sözcük, değildi ama her anlamda işine yarayacaktı, düşünceye açık olacak ve onu parça parça edecekti. İşkence odasına doğru ilerlerken bir nesnenin (bu da doğru bir sözcük değil), bir vişnenin yendikten sonra - ağızda bıraktığına benzer bir tat kalacaktı dudaklarında, *ohne Hast aber ohne Rast.* Dayanıklılığı herkeste saygınlık uyandıracaktı.

Bu tasarısını uygulamaya nasıl koyacaktı?

Unutmuştu, buna gerek kalmamıştı artık.

Gece hemşiresi yedide başka bir çaydanlık ve iki dilim ekmekle yeniden yanına geldi.

“Şimdi bunları yiyeceksiniz,” dedi kadın.

Kendini bilmez pasaklı! Belacqua’nın dilinin ucuna kötü sözler geldi.

“Soda iyi geldi mi bari?” dedi kadın.

Hasta hemşirenin ateşini ve nabzını ölçmesinden memnun kaldı. Kadın biraz sinirli görünüyordu.

“Gelmek üzere,” dedi Belacqua.

Odadan ayrıldıktan sonra kadının kusursuz, esmer bir dilber ol..

duğunu düşündü Belacqua, elindeki kitabın başında uzaman zaman gözleri kapanan, Merrion Row’dakl trafiğin aşın gürültüsünden uyuyamayan, uyuz moruk bir başhemşirenin emri altında tüm geceyi nöbette geçirmesine karşın nasıl da canlı ve diri görünüyordu. Neyse, hepsinin canı cehennemeydi!

Tapu ve Kadastro’dan ileride, doğuda soluk çizgiler yavaş yavaş göze çarpıyordu. Güzel bir gün başlıyordu.

Gece hemşiresi tepsiyi almak için geri döndü. Eğer Belacqua yanılmıyorsa üçüncü gelişiydi bu... Birazdan görevi bitecek, yemeğini yedikten sonra yatağa girecekti, ama uyuyamazdı. Oda bu saatlerde öylesine aydınlık ve gürültülü, yatağı öylesine soğuktu ki. Gece çalışmasına bir türlü alışamamıştı. Bünyesi kald^ıyordu. Zayıflıyor, avurtları çöküyor, üstelik nişanlısıyla da bir şeyler yapmak güçleşiyordu. Yaşam mıydı bu!

“Görüşmek üzere,” dedi kız.

Yorumlanacak bir şey yoktu. Belacqua hem kadının hoşuna gi -decek hem de kendine yakışacak bir yanıt aradı telaşla. Au *plaisir,* kuşkusuz en uygun yanıttı, ama yanlış dilde söylenmişti. Sonunda, *Umarım'* da karar kıldı ve

yan gönüllü bir biçimde sözcük döküldü ağzından, kız neredeyse kapıdan ç^mıştı. Ona, sessiz durarak hiçbir şey söylememesinin çok daha iyi olacağı önerilebilirdi.

Değerli zamanını, aptalca davranarak kendine küfretmekle tüketime n kapı kırılırcasına açıldı ve kolalanmış önlüğünün güçlü hışırtısıyla gündüz hemşiresi içeriye girdi. Gün boyu onunla bu kadın ilgileniyordu. Mükemmelden bir parça eksikti güzelliği, Aberdeen'li bir Protestandı. Aberdeen!

Gelişigüzel edilen birkaç sözden sonra, Belacqua bir süredir onu sinsi sinsi yiyip bitiren düşünce, usuna şimdi gelmişçesine çıkardı baklayı ağzından.

"Şey hemşire hanım tuvalet ne taraftaydı belki gerekli olabilir," dedi.

İşte böyle, noktalamalara başvurmadan bir solukta söyledi.

Kadın açıklamasını bitirdiğinde yeri kabaca öğrenmişti. Ama yatakta ağır yüküyle birlikte sersemce bir aylaklığı yeğlerdi, böyle-sine bir kafanın içine sıçmanın çok daha iyi olacağını belirterek azarladı kendini. Gerginliğini belli etmemeye çalışarak Miranda'ya ne zaman ameliyata alınacağını sordu.

"Gece hemşiresi söylemedi mi size," dedi sertçe "on ikide." Gece hemşiresi biliyordu demek. Ah hain sevgili.

Ya^^an kalktı, tuvalete yöneldi, yatağı düzeltmesi için ^fran-da'yı yalnız başına bıraktı. Döndüğünde kadın gitmişti. Toplanmış , yatağına uzandı.

Şimdi güneş, bu alışılmış yaratık, pencereden ışıklarını saçıyordu içeriye.

Elinde ateş için odunlar ve kömürle, küstah ve yılışık bir Kül-kedisi girdi içeri.

"Günaydın," dedi kız.

"Evet," dedi Belacqua. Ama kendini hemen toparladı, "Ne sevimli bir oda," diye bağırdı, "sabah güneşi tümüyle içeride."

Artık Külkedisi’yle arasındaki mesafeyi belirlemek için hiçbir şeye gereksinmesi yoktu.

“Çok sevimli,” dedi kız acı acı, “şimdi ateşi yabayım.” Perdeleri araladı. “Güzel bir ateş yakayım.”

Bu da bir yaklaşım biçimiydi elbette.

“Burada yaşlı bir hasta vardı,” dedi kız, “perdeleri kapamama izin vermez, horul horul uyurdu.”

Ayının biriydi, ona karşı çıkmıştı belli ki.

“Tanrı göstermesin,” dedi kız, “ben de ne yaptım biliyor musunuz?” Dizlerinin üzerinde, yakmakta olduğu ateşi bırakarak geri döndü. Belacqua konuşmayı sürdürsün diye heveslendirdi onu.

“Ne yaptınız?” dedi. '

Kız kıkırdayarak işine döndü.

“Bir sandalye koydum pencerenin önüne,” dedi kız, “gömleğini de sandalyenin arkasına astım.”

“Ya?” diye bağırdı Belacqua.

“Biliyor musunuz, yeniden öfkelendi,” diye sürdürdü kız, bu küçük kand^acanın anısına mutlulukla güldü. “ Onunla hiç ilgilenmedim,” dedi.

Kız konuşuyor da konuşuyordu ve zavallı Belacqua hiç yorulmayan usuyla sonuna kadar dayanmalıydı. Her nasılsa, iy i bir izlenim vermeyi baş^mıştı ona.

“Peki,” dedi kız sonunda, betimlenemeyecek bir tekdüzelikle “hadi hoşçakal, görüşmek üzere.”

“Tabii,” dedi Belacqua.

Külkedisi ^xerikıi Andy ile sözlüydü, yıllardır evlenmeyi bekliyordu. Bu arada da adama yaşamı zehir ediyordu.

Birazdan ateş iyice harlayacak ve Belacqua kalkıp, önüne oturmaktan kendini alamayacaktı. Bir de mavi ince pijamalarını giymiş olsaydı. Yukarıdaki öksürük sesleri oldukça azalmıştı. Adam yavaş yavaş sakinleşiyordu, bunu anlamak için Sherlock Holmes olmaya gerek yoktu. Ama sol eliyle dayandığı eski sarı duvarın üzerinde kıpraşıp duran güneş ışınları daha koyu renkli bir sütun biçiminde Tanrının mührünü uzatıyordu. Zamanın akışını kovaya düşen damlalara benzetti Belacqua, dünyanın yeni bir çamaşır makinesine gereksinimi vardı. Perdeleri kapayacaktı. İki perdeyi de.

Ama başhemşirenin sabah gazetesiyle odaya girmesi dikkatini dağıtmıştı. Başhemşireyi betimlemek olası değildi. Mükemmel bir kadındı. Ordan oraya gidip gelişleriyle öylesine sinirlendiriyordu ki onu.

Belacqua yeniden bastı düğmeye:

“Ne güzel bir sabah, ne güzel bir oda. Günışığıyla dolu,” dedi coşkuyla.

Başhemşire yalnızca gözden yitti, söyleyecek başka bir söz bulamıyoruz. Kadın bir an oradaydı, bir an sonra yok olmuştu. Olağanüstü bir şeydi bu.

Sonra ameliyathanedeki hemşire girdi içeriye. Burada ne kadar çok kadın gördük. Wincarnis şişelerinde resmedilen iri, kaba saba bir kadındı. Belacqua’nın ensesine çabucak bir göz attı.

“Hıh,” diye alay etti, “bu da bir şey mi?”

“O kadar da değil” dedi Belacqua.

“Büyütüyorsun,” dedi kadın.

Belacqua kadının alaycı tonuna hiç aldırış etmedi.

“Bir de kesilecek, daha doğrusu bir parçası alınacak olan ayak p^mağı var,” dedi Belacqua.

“Bir üstten, bir de alttan,” dedi kadın, gülmesini tutamayarak.

Burada karşı koyulacak bir şey yoktu. Ama Belacqua dersini almıştı, oralı o lmadı.

İyi i lişkiler kurması gereken bir kadındı. Davranışları nazik değilse de çok iyi kalpli biriydi. Uygun bulduğu tüm hastalarına sargı yapmasını öğretirdi. Kadının verdiği küçük çılgın el çıknğıyla bunu düzgün bir şekilde yapmak kolay iş değildi. Sargı dolaşabilirdi. Ama insan aletin inceliklerini öğrendi mi o zaman hemşireyi pek eğlendiren biçimde, sert, uzun m^^alar, mükemmel silindirlerle üretime geçebilirdi. Tezgâhından geçen tüm bu istekli kölelerin tek tek gönlünü alırdı. “Hiç bu kadar sıkı sargı görmemiştim,” derdi. Sonra bu temel üzerine kurulan arkadaşlık daha bir (nasıl desek?) tözsel öğeyle pekiştirilip gelişme gösterir, hasta da aniden evine gidecek kadar iyi hissederdi kendini. Kötü talihi bu harika kadının peşini bırakmıyordu. Yıllar sonra, öteki personel unutulduğunda yalnızca onu anımsayacağız. Sargılar için Belacqua’yı gözüne kestirmişti.

Miranda bu kez pansuman tepsisiyle görüldü. Belacqua bu şehvetli, fırlak ağzı, sıkılı dudakları (Romalı ağzı diyebiliriz buna) nasıl önceden fark edememişti? Aynı kadın mıydı acaba?

“Şimdi,” dedi hemşire.

P^ikrik asit ve eterle işe girişti. Ama Miranda'nın sevimli, küçük yumruyu bu kadar önemsemesini anlayamıyordu bir türlü. Bildiği kadarıyla uru mikrop taşımıyordu. Miranda neden bu kadar önemsiyordu o halde? Kötüleşebilir diye mi? Çok tuhaftı doğrusu. Tıraş bile olmamıştı. Ur kısa kesili saçlarının altından bir kuş gagası gibi çıkıntı yapıyordu. Zararsız olduğuna emindi. Gerçekten de bunu al-d^ak için kendi maddi olanakları yetersizdi. Küçük sevimli bir yumruydu.

Bütün ensesi (pikrik asitin inatçı kötü lekesi azalmıştı) güzelce temizlenmiş ve öyle sıkı sarılmıştı ki, Belacqua’nın gözleri yuvalarından fırlayacak gibiydi, şimdi kadın ilgisini ayak parmaklarına yöneltmişti. Miranda parmağının altını, üstünü bastıra bastıra sildi. Sonra birden gülmeye başladı. Belacqua neredeyse kadının gözünün üzerine bir tekme atacaktı, öylesine afallamıştı. Hemşire buna nasıl cesaret edebilmişti, anlayamıyordu.

Belacqua. gıdıklanmak istemediğinden dişlerini alt dudağına bastırıyor ve avuçlarını tırmalıyordu, hemşire ise kendini kaybetmişti herhalde, başka bir söz bulamıyoruz bu. durumda. Demokritos düşüncesinin de bir sının vardır.

“Ayak p^maklarınız uzun ve biçimli,” diye kıkırdadı Miranda.

Yüce Tanrım, neler de biliyordu bu yaratık. Uzun ve biçimli p^makl^mış. Belacqua öfkesini içine atıyordu.

“Doğru, ama birazdan kısalacaklar,” dedi yüksek sesle. Verdiği yanıttaki zeka düzeyinin düşüklüğünü biçem zenginliğiyle örtmeye çalışıyordu. Ama taştan Medusa’da bir etki uyand^amıştı.

“Uzun ayak gördüm,” dedi Belacqua sevimli bir tavırla, “uzun burun da, ama uzun ayak p^mağı ne anlama geliyor?"

Yanıt gelmedi. Yoksa Miranda budalanın biri miydi? Belki de duymamıştı. Yanmasın diye önceden üfleyerek sidik kokan pikrik asiti döktü. Hızlı hareketlerle, bir kere daha seslendi Belacqua.

“O pek sevdiğiniz ayak p^mağım birazdan yalnızca bir anı olacak,” dedi. Daha açık bir biçimde ifade edemezdi.

Hemşirenin sesi onunkinden sonra zorlukla duyuldu.

“Evet,” (söylediği duyulmadı hemşire yineledi) “Evet, acıları hemen hemen dindi sayılır.”

Belacqua tümüyle çöktü, kötü koşulların kurbanıydı. Bir ko-rangle gibi akşamın içinden gelen ses, sonra acıları. İşte bardağı taşıran son damla bu olmuştu, acıları ... Yüzünü ellerine gömdü, kim görürse görsün artık umurunda değildi.

“Kedi yesin isterdim onu, elimden gelse tabii,” dedi hıçkırarak.

Kadın sargıyı bitiremeyecekti, neredeyse yirmi metreyi bulmuştu. Ama hiçbir şey rastlantıya bırakılamazdı, Belacqua anlayış gösterebilirdi. Oysa, sargı, ayak parmağının boyuyla orantısız gibi görünüyordu. Sonunda

hemşire bileklerinin üzerinde bağladı sargının uçlarını. Sonra tepsisini aldı ve çekip gitti. Bazıları gider bazıları çekip gider. Belacqua o gece, her iki hemşire tarafından da yatağında yüzüstü bırakılmış gibi hissediyordu kendisini. Miranda’yı karşısına almış gibi bir duygu vardı içinde. Çabaları sonuçsuz mu kalmıştı? ^foanda her şeyden sorumluydu. Merde!

Hep Lister’in hatasıydı. Şu Tanrı ’nın cezası Victoria taraftarla-

n.

Kalbi kafesinin içinde bütünüyle haksız olduğu duygusuyla kızgınlıkla hopladı, öncekinden daha çok değildi öfkesi, gülmesi zayıfladı, yitip gitti. Ama yeniden düşündüğünde ^frini değiştirdi, yazgısına boyun eğecek, öfkesini yatı ştıracaktı. Başa dönmek için çok g eçti. Ölçü lü bir biçimde düşünmeye çalıştı... Hiçbir şey olmadı, bir sarsıntı geçirmedi. Böylece en azından canavarı susturmuştu, bu da bir başarıydı.

Artık merdivenlerden inip bağırsaklarını rahatlatabilirdi.' Döndüğünde her şeyin mükemmel olacağından kuşku duymuyordu.

Nöbetçi odasından geçerken ıslık çalmaya başladı. İçeri girdiğinde odasında yalnızca elinde bir iğne tutan Miranda’yı, her zamankinden daha şehvetli görünen Miranda’yı gördü. Belacqua anlamaya çalıştı. .

“Bu da ne?” dedi. Ama hemşire silahı kıçına saplayıverdi ve - Belacqua ne olup bittiğini anlamadan çekti çıkardı. Tek bir çığlık bile atmamıştı.

“Söylediğimi duymadınız mı?” dedi, “Diretiyorum, bunun anlamını öğrenmek benim hakkım, iğrenç amacınızı bilmek istiyorum, duyuyor musunuz beni?”

“Ameliyata almadan önce her hastaya yaparız,” dedi hemşire.

Ameliyat! Orada kendisini bedensel ve tinsel anlamda yok etmek için bir kıyım düzenlenmişti, dilini damağında gezdirdi. İçini kurutmuşlardı. İlk aşamaydı bu daha.

Bir süre ameliyat çoraplarıyla eğlendi. Ameliyathanede işi gerçekten çok ciddiye alıyorlardı. Çoraplarınızın canı cehenneme, diye düşündü, aklınıza şaşayım. .

Olayların akışı daha bir hızlandı. İlkin Tanrı'nın meleklerinden biri tuhaf, gerçekten de çok tuhaf bir öyküyle yardımına koştu, Be-lacqua 'yı her dinleyişinde güldüren, amatör bir tiyatro topluluğunun gösterisinde ufak bir rol alan Protestan rahibinin öyküsüydü bu. Tek yapması gereken tabanca patladığında elini çabucak kalbine götürerek “Tanrım! Vuruldum!” diye bağırmak ve-yığılıp ölü gibi kalmaktı. Oyuncular karşı çıkmasa papaz “Tanrım” sözünü böylesine din dışı bir bağlamda kullanacağına kuşkusuz değiştirmek isterdi. Bunun yerine karşı çıkılmazsa “Eyvah!” ya da ‘İmdat!” ya da buna benzer bir şeyler demek isterdi. “Ah! Vuruldum!” nasıl olurdu?

Ama yapım öylesine amatörceydi ki, tabanca gerçekten patladı ve Tanrı'nın elçisi nalları dikti.

“Ah,” diye haykırdı “Ah!... Hay aksi şeytan! Vuruldum!”

Belacqua'nın Protestan kilisesine bağlı bir ukala olup da böyle-sine sersemce bir şakaya gülebilmesi büyük bir mutluluktu. Gülmek! Nasıl da ağlayana kadar gülmüştü içtenlikle.

Yerinden kalktı ve hazırlanmaya başladı. Şimdi iyice dinlese astımlının soluk sesini duyabilirdi. Gün tehlikeden uzaktı, bir budala bile bunu görebilirdi. Şöminenin üzerinde duran mühürlü küçük mukavva bir kutu ilişti gözüne, üstündeki yazıyı okudu: İç kaslara yapılacak iğnelerle, Fraise'in Yoğun Kansızlık Tedavisinde Kullanılacak Etkili Ampulleri. Ticaret Unvanı, Mozart. Don Gio-vanni'nin küçük bestecisi. Şimdi ufacık hücresinde sonsuzluğa kadar yolunu yitirmiş, kansızlığa doğru sürükleniyordu! Nasıl da eğlendiriyordu insanı. Gerçekten de dünya bu sabah oldukça formundaydı.

Şimdi içeri iki kadın daha gird i, sonu gelmiyordu kadınların, birinin yaşı ilerlemişti, öteki gençti, kollarındaki görevli şeridini sertçe çıkartarak yatağa yaklaştılar. Önlem olarak muşamba, araba. Belacqua ateşin önünde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu, pijamasının paçaları bisikletçiler gibi uğursuz çoraplarının içine sokulmuştu. Kafasına koymuştu, bir sigara daha

tüttürecekti. Bu yerin işlevini düşündü şaşırtıcı buldu, en önemsiz bir ayak p^mağından bile bir tıbbi vaka oluşturuyorlar, sonra da acıların dindirilmesi için en ince ayrıntısına kadar önlemler alıyorlardı. Bakın bilenmiş zekâsı, nasıl da ustalıkla çözümlüyor her şeyi..

Kadınlar çaktırmadan Belacqua’nın sararmış yüzünde huzursuzluk belirtileri aradı. Boşunaydı. Bir maskeydi bu. Ama belki sesi titreyecekti. ilerinden biri, yaşamın çok değiştirdiği bir kız, sertçe uyardı onu.

“Rahibe Beamish güzel çoraplarını kirlettiğin için seni kutsamayacak.”

Rahibe Beamish kutsamayacaktı onu.

Kızın çatlak bir sesi vardı, aldırmadan hakaretlerini sürdürdü.

“Rahat duramaz mısın sen?”

Kafasında bir şimşek çaktı: rahat duracaktı. Bu defalık dediklerini yapacaktı. Rahat durmayı reddederse iki kadının da gözünden düşecekti.

“Rahibe Beamish'i hoşnut etmek için her şeyi yaparım,” dedi.

Miranda'nın sabahı çok yoğun geçiyordu. Hemşire dördüncü ya da beşinci kez göründü, hayalet gibi asistanlarla uğraşmaktan sayıyı karıştırmıştı. Oda gri kadınlarla dolu gibi görünüyordu. Sanki bir düştü.

“Eğer takma dişiniz varsa,” dedi Miranda, “çıkarabilirsiniz.” Saati yaklaşıyordu, göz ardı edilemeyecek bir olguydu bu.

Asansörde Miranda’yla aşağı inerken gözlüklerini elinin altında hissetti. Sessizlik rahatsızlık vermeye başladığı için, isterseniz, hoş bir fark ediş diyelim buna.

“Bunları size teslim edebilir miyim?” dedi Belacqua.

Hemşire göğüs cebine koydu. Ulu yaratık! Belacqua kendini tutamayıp, üstüne saldırabilirdi.

“Ameliyathanede sigara içmek yasak,” dedi Miranda.

Cerrah paha biçilmez ellerini yıkıyordu, Belacqua sendeleyerek holde görüntü alanına girdi. Temiz elleriyle daha güçlü olacaktı. Belacqua cerrahı görmezlikten geldi. Wincarnis şişesindeki kıza göz kamaştırıcı biçimde gülümsedi. Kız kolayca unutamazdı bunu.

Bir damat gibi sıçradı masanın üzerine. Narkozcu çok forrda görünüyordu, biraz önce sağdıç olarak bir evlilik törenindeydi, ameliyat kıyafetinin altında şık giysileri gizliydi, içinden dua etti ve aletin başını tuttu.

“Tamam mısınız,” dedi Belacqua.

Karışım çok zengindi, bu konudaki tüm sorular yersiz kaçacak. Kalbi kendisinden uzaklaşıyordu Belacqua'nm, kafasının içine korkunç sarı darbeler iniyordu. “En iyilerinden biri,” gibi kendisiyle ilgisi bulunmayan sözler işitti. Deyim güven verdi ona. Sağdıç vanayı çevirdi.

Aksi şeytan! Öldü!

Kalbini dinlemeyi tamamen unutmuşlardı.

Acı bir ölüm

Belacqua Shuah'ı kaybettik.

Daha önce kendisine bildirildiği için (telefonla) Bn. Shuah aslında biliyordu bu bayat haberi, ama öğle gazetesini okurken, kalabalık bir otelde yerinin önceden ayırtıldığını bildiren bir telgrafı açarken duyduğu şaşkınlığa benzer bir duygu belirmişti içinde. Sonra, jambon ve yumurtalarına çeşni katan katışıksız kederleri, çorbaları, marmelatları, fısıltı ve solumalarıyla, konuşurken attıkları küçük çığlıklarıyla, yuvarlanıp giden bu büyük kayıp üzerine edecekleri sevgi dolu ilk tümceleriyle, bir düzine kadar sayabileceği aile dostlarını düşündüğünde, daha önceleri yalnızca yüzünde belirginleşen hüzün dalgası tüm bedensel varlığını kapladı. Şimdi duygu ve düşüncelerden arınmış eriyor, gözyaşları içinde ilgi odağına dönüşüyordu.

Olayların uzağında diye tanımladığımız bu özgün Bn. Shuah, kızlık adı bboggs olan Thelma'ya pek benzemiyor, o değil zaten. ^Kızlık adı bboggs olan Thelma bir zamanlar balayındayken, Con-nemara'da bir günbatımında ölmüştü. Kısa bir süre- içinde tümü birden ölmüştü, Lucy göçeli çok olmuştu, Ruby tam zamanında, Winnie en uygun biçimde, yitik Alba da doğallıkla evinde can vermişti. Belacqua etrafına bakınmıştı, görünürdeki tek yelkenli Sme-raldina 'yd.ı. Kız kararını hemen vermiş, yalnızca !şık olmakla yetinmeyip size sunduğumuz mektubundan da anlaşılacağı gibi Gorgon'a özgü bir tutkuyla bağlanmıştı ona. İşte şimdi gazetede haberlerin morötesi samimiyetine sıkışmış yaşlı bir kadın ve adamdan, beraberliklerinin üstüne bir sene geçmeden geride kalanın kendisi olduğunu okuyan Bn. Shuah 'tan başkası değildi bu kadın.

Bedenler önemsizdir ama kadınınkini şöyle bir betimleyelim: kocaman iri göğüsler, kocaman bir kıç, Botticelli tipi kalçalar, yampiri bacaklar, dört köşe topuklar, kırıtışı, sırıtışı ile olgun ve dolgun bir kadın. Gözlerden ırak bu prizmaya, her zaman küçük solgun kuş suratlı Pisanello tavrıyla tüner dururdu. Solgun ve güzeldi, Lucrezia del Fede gibi solgun bir Braut dilberiydi, yıllarca rüzgara karşı durmuş bir yelkenli gibi yıpranmıştı derisi. Atletik ya da estetik, küçücük bir bumun kökü ve direği sorun yaratmazdı ama Belacqua'nın bumu iyice tıkanıp da baş parmağının iç kısmıyla ve tırnağıyla karıştırmaya, araştırmaya ve delmeye başladığında, yıllardır gözlüklerini parlatması (aşındırma esrikliği) ya da Pichon, ya da Chopinek ya da Szopen, ya da Chopinetto adını taşıyan o adamın Winkelmusik'inin süslü notalarla dolu boğuculuğuna ve bunaltılarına, sarsıntılarına katlanması, ya da tüm yaşamını karşı cinsten bir hastanın başucunda geçiren kızı, (teşekkürler .Bay Field), ölen adamın (teşekkürler Bay Auber) ve bir küçük ustanın ihtiras arayışıyla (teşekkürler Bay Beckett) adının Fred olduğundan emin bir biçimde sarıp s^malayışı ya da duruma göre Fulda ya da Tolka, ya da Pooldle ya da Volga boyunca yukarlara ilerlemesi gibi (ama bu durumların hiçbirinde ya da tümünde, kadının, bir anlamda aşırı cinsel isteklerinin tatminine yarandığının asla farkına varamazdı, bu durum karşısında duyulan sıkıntı büyük olurdu). Küçük, ıslak paçavrayı andıran üst dudağı ördek ya da kobra alaycılığı diye adlandırabileceğimiz bir biçimde yukarıya ve geriye bir köpek ağızlığı gibi uzanıyor; neyse ki delişmen ve fırlak arkadaşı ve ileriye ç^ık büyük çenesiyle dengeleniyordu (mükemmel bir düzenlemeydi bu). BU çekici kadının kafası takoz

biçimindeydi. Kulakları elbet midye kabuklarından farksız, gözleri muhabbet çiçeğinin saplan (en sevdiği renkti) gibi ışıltısız bir aklın göstergesiydi. Kapkara saçları şakaklarında öylesine gür ve kısaydı ki alın hemen hemen küçücük bir yarım aya indirgenmişti (adamın en çok sevdiği alın biçimi buydu). Ama bedenin ne önemi var?

Kadın, dar yatağın ters tarafından kalktı, ama kafasında hangisinin ters, hangisinin doğru taraf olduğuna ilişkin bir kavram bugüne kadar oluşmamıştı. Ölünün yattığı odaya girdi. Çenesinin altına peçeteye sanlı Kutsal Kitap konmuştu. Renkli desenli basma pijamalarıyla yatağın ucunda duruyor ve öylesine camlaşmış gözlerle bakıyordu ki hiçbir şey göremiyor, nefesini tutuyordu. Elinin tersiyle ölünün alnına dokunabildiğinde umduğundan çok daha az serin buldu ama bu, kadındaki dolaşım bozukluğuyla açıklanabilirdi kuşkusuz. Adamın, istediği gibi göğsünün üzerinde değil, ama daha aşağılarda kavuşturulmuş olan ellerini yakaladı ve yeniden çeki düzen verdi. Bu düzenlemeyi yaptıktan kısa bir süre sonra dizlerini bükerek çökmüştü ki korkuyla her yanında kasılmalar hissetti, gergin adaleleriyle hiçbir şeyin farkına varamayan kaskatı cesetle ilgili tatsız bir şey olabilirdi. Her şeyin yolunda gitmesini umuyordu. Ne duasını edebildi, ne de bu tepkisiz yüze, çevresini küçümseyen ve yakında yok olacak olan bu dürüst ifadeye son bir kez olsun uzun uzun bakabildi, matem giysilerini hazırlamaya koyuldu, çünkü renkli basmalarla görünmek yakışık almazdı. Siyah yaraşıyordu ona, siyah ve yeşil onun renkleriydi. Düşündüğünü odasında buldu, zümrütlerle süslü, Etiyopya işi bir tayyördü. Kemerli pencerenin önünde duran çalışma masasına getirdi giysiyi, titreyerek oturdu ve onarmaya koyuldu. Kendini gökyüzünde, bir hava kabarcığının içindeymiş gibi duyumsadı. Her yanı güneş ışıklarıyla yıkanmış (perdelerin arasından süzülüyor günışığı) ve maviyle çevrelenmişti. Kısa bir süre sonra döşeme parlak kumaş parçacıkları ile kaplanmıştı, onları kesmek incitiyordu onu, öyle güzel görünüyorlardı ki. Bir çiçek, bir çiçek bile yoktu sevgilim:

İçinde olmamız basmanın Dışında tutar bizi, fiyatı kaça siyah elbisenin? -

Kadın çok hüzünlüydü ve işe dalmıştı, hıçkırıkları aklında çabucak gözyaşlarına dönüşüyordu, yaptığı iş de öyle hoştu ki, şişman, soluk yüzlü bir ifritin eve yaklaştığını fark edemedi, bahçeye alınmadığı için çıkardığı

gürültüyü de duymadı. Kartını yukarı gönderdi. Bay Molacoda'ydı. Saygılar sunarak ölünün ölçülerini almak istiyordu. Bir hıçk^ık gözyaşına dönüşeceğine silinip gitti. Smeraldina, üzgün olduğunu, Bay Molacoda'yı kabul edemeyeceğini, beyefendinin ölçülerini aldıramayacağını söyleyerek sızlandı. Mary Ann'in cüzzamlı suratı her zamankinden daha kötü görünüyordu. Buna karşın, böylesine bir bunalım anında, hanımından, on-on beş kez daha yararlı biriydi.

"Beyefendiyle hemen hemen aynı ölçülere sahip," dedi Mary Ann.

Nasıl da dikat etmiş kaşla göz arasında!

"Peki, neden ona söylemiyorsun bunu?" diye inledi Smeraldina, "Ne gerekiyorsa yapmasını söyle, yeter ki yukarıya çıkıp beni rahatsız etmesin."

Birkaç santim az ya da çok, neyi değiştirirdi ki? Kullanacakları malzemeden cimrilik etmeleri söz konusu değildi. Tabut da adamı yemeyecekti ya!

Mary Ann, Bay Molacoda'nın şu anda, kara pençelerinde bir şerit metreyle merdivenleri tırmanmakta olduğu doğrultusundaki üzücü haberi vermek için, sıkıntıyla geri döndü..Smeraldina, elinde makas irkildi, hızla kapıya doğru yöneldi. Ama sırtındaki renkli basmalar aklına gelince hemen durakladı. İşte yine!

"En azından bana bir fincan çay getirebilirsin!" dedi.

Mary Ann odadan çıktı.

"Bir de az pişmiş yumurta," diye seslendi Smeraldina.

Bir kutuda küçük bir çelenk gelmişti, Zambak (ad belirtilmemişti). Smeraldina bunu bir kenara gizledi. Bahçıvanı aramaya koyuldu, ağır, utangaç, sarkık bıyıklı kaba bir adamdı, tarazlanmış bir karanfil tarhını şaşkın ve umutsuz bir biçimde sularken buldu onu. Birisi adamın gülünü çalmıştı. Bahçıvan hortumundan çok miktarda su fışkırtarak çiçeklerin canına okuyordu. Kadın onu, iki çuval-

la dağların bağrına eğreltiotu toplamaya gönderdi. Daha sonra evine gidebilirdi. Kendisi de bir okaliptüs dalı kopardı.

Papaz birinci viteste, sallana sallana caddeyi geçti, pencerelere hızlı bir bakış atarak en kötü korkularını doğruladı, paslanmaz çelikten bisikletini hüzün ve öfkeyle çakılların üzerine bıraktı ve içeri yürüdü. .

“Düşen birini tanımadım hiç,” diye belirtti coşkuyla, “o kadar da insan gördüm.”

“Hayır,” dedi Smeraldina.

“Otomatik bir dağılım,” diye bağırdı adam. P^mağını şaklattı, “Tanrı gücünü gösteriyor böyle bir şeyde. Cennette buluşma.”

“Evet,” dedi Smeraldina.

“V^ varmaz zamandan soyutlanmış o mekânda, hemen karşılaşırsınız onunla,” dedi ellerini kavuşturup gözlerini kaldırarak (neden yukarıya?).

“İyi durumda, bunu biliyorum,” dedi Smeraldina.

“Öyleyse mutlu olun,” diye bağırdı papaz.

Bir mekik gibi pedal basarak uzaklaştı (ama Smeraldina mutlu olacağına söz verdikten sonra), yol üzerinde öleyazmış, servet sahibi bir adama bisikletinin selesinde her zaman bol miktarda taşıdığı şaraplı kutsal ekmekten verdi. Bir defada yedi ve altı.

Capper Quin kendi arabasının tekerlekleri üzerinde geldi. Kendini tutamadı ve dul kadına sarıldı. Birçok yönden çok duyarlı bir kadındı, sonunda kendisini ağırlığına denk bir adamın kollarına bırakmaktan utanç duymuyordu. Bu sevgi gösterisi bittiğinde ayrıldılar, Kıllı alçakgönüllülükle kadının önünde, isteklerini yerine getirmek için bekliyordu. Büyük gelişme göstermişti, ticari işler zamanla onu epeyce ilerletmişti. Şimdi güzel güzel konuşabiliyordu. Bir ya da iki sözcükten sonra tümcelerini umutsuzca yarıda bırakmak zorunda değildi.

Adam arabayı yüklerken, yanında duruyordu. Eğreltiotla-rıyla şişkinleşmiş çuvallar, gerektiğinde kullanılmak üzere bir ahır örtüsüne sarılmış okaliptüs dalları ve aynı biçimde s^malanmış taze mine çiçeği demeti, bir yosun yığını, döşemek için çok sayıda tel direk. Tüm bunlar sağlam bir biçimde yerleştirilip, araba doğru yöne döndürüldüğünde, Kıllı kadının yönergelerini dinleyerek arabayı eve yaklaştırdı ve duruşunu aldı, bacakları iyice ayrılmış, yay-

van koca ayaklan, şişmiş pençeleri sanki bir kütük parçasını andırırcasına iki yanından sallanan kantaşı kütleleri gibiydi. Türlerin azlığıyla dikkat çeken İrlanda’da bile bazı hayvanbilimcilerce tür diye adlandırılabilecek birkaç hayvan yaşar. Acı, yüz çizgilerini biçimlendirdikçe, güzelleştiğini duyumsuyordu.

“Onu görebilir miyim?” diye fısıldadı, Trinity Kolej Kütüphanesi’ nden kitap isteyen bir papaz gibi.

Kadın merdivenlerde adama yaslandı, ölü odasına sanki kendi ölüsüymüş gibi götürdü adamı. Ayrıldılar, yatakta uzanan, aralarındaki beden Velazquez’in Lances’indeki, uluslar arasındaki anahtarlar ya da Buda ve Peşte arasındaki ırmak, ya da buna benzer ger-' çektikleri ayıran bir çizgi gibi duruyordu.

“Çok güzel,” dedi Kıllı.

“Bence de,” dedi Smeraldina.

“Tümü böyledir,” dedi Kıllı.

Lanet olsun, gözyaşı dökemem, diye düşündü kadın. Ama adam baskın çıktı, aniden gözyaşlarına boğuldu. Çabucak yüzü güzelleşti.

Yatağın ayakucunda birbirlerine koşut durarak bir araya geldiler, sanki tartışacaklardı, Smeraldina konumun saçmalığını hissederek, kendini çekti, odadan ayrıldı, kapıyı arkadan ölünün ve ölmekte olanın üstüne kapattı.

Kıllı, artık adama karşı bir şey duyabileceğini düşündü.

“Kara topraktan daha sakinsin,’[1] dedi içinden. “Yeryüzünün bağırsaklarına sükûnet üzerine tuhaf bir ders vereceksin.”

O sırada yapabileceğinin en iyisi buydu. Ama bağırsağın doğru seçilmiş bir sözcük olduğu tartışılırdı. Kraliçe Ann ’in rahatsızlığı işte buradaydı.

Göğüs kafesi üzerinde dindarca kavuşturulmuş eller, kutsanmış bir savaştan geride kalan ölü bir Haçlıyı anımsatıyordu uygunsuz biçimde. Kıllı sonsuz kollarıyla uzanarak, mermer uzuvları çekiştiriyordu. İki isim ve iki sıfat. Hiçbiri kımıldamadı. Ne kadar da aptaldı.

“Bu iş bitti,” diye düşündü.

Belacqua sik sik öte dünyaya göçmüş, kutsanmış kızlarla buluşmayı arzu ederdi, özellikle Lucy'yle. Aptalca bir umut! Ölüm onun bu safça yönelişlerini iyileştirmişti şimdiden.

Kıllı, yüzü her zamanki hamurlu biftek ve kurabiye görünümünü almadan önce, bu en güzel durumdayken Smeraldina’nın yanına dönmek için kaygılansa da, ayrılması epey zor oldu. Çünkü gerçekten de müthiş bir şey, hiç kimsenin daha önce hissetmediği bir şeyi hissetmek için zor ele geçecek bir fırsatı değerlendirdiği izle-nimindeydi. Ama zamanı da daralmıştı. Smeraldina yeri eşeliyordu, kendi özgün çizgileri yitiyordu (ya da daha doğrusu belirginleşiyordu). Adam sonunda diz çöküp dua etmeden ama beyni hemen hemen secdede ve deneyiminin bu ilk aşamasında yalvar yakar olarak odadan ayrıldı. Bu da en azından bir şeydi. Uzun bir largöyu, yeğleyeceği biçimde siyah notalarda dinlemek isterdi.

Mezarlıkta gün ışığı yitiyor, deniz paçaları sıvanmış sayısız ayağı yıkıyordu, dağlar karamış Uccello mezar taşlarının ardın-daydı. Dünyanın yaşamımızda gördüğümüz en sevimli koyağıydı. Kıllı, yeni kazılmış bir çukurun tahta kapağını kıpırdattı ve mezarcıların hiç ka^^madığı daracık merdivenden dikkatle indi, indi, indi. Kafası toprak yüzeyin aşağısında kalmıştı. İnsan emin olabilmek için nasıl da çaba sarfediyordu. Smeraldina için bu pek bir anlam taşımıyordu, yalnızca çukurun kenarına çömelmişti.

Evet, uzun öyküyü kısa keselim. İkili bir düzenle işe koyuldular, kız ona yukarıdan mezarı süsleyeceği nesneleri uzatıyordu: yer için yosun ve

eğreltiotları, duvarlara da olağanüstü yeşillikler. Derinlerde, killi toprak öyle sertti ki, Kıllı, kazabilmek için ay^ikabı-larını kullanmak zorunda kalmıştı. Yine de iyi iş başardılar, bitirdiklerinde killi topraktan tek bir nokta görünmüyordu, her yer bereketli, yeşil ve güzel kokularla kaplanmıştı.

Ama birazdan hava iyice kararacak ve karanlık bir gece başlayacaktı, serin bir rüzgar çıkacak, dağ eteklerinde ışığa duyulan özlem artacak, aytaşı küle dönüşecekti. Smeraldina soğuktan olabildiğince titriyordu. Çalışmasına son bir kez göz atan Kıllı, yuvasında battaniyesine sarılmış bir tahtakurusu kadar rahattı. Belacqua yüzünde zaman dışı alaylı bir gülümsemeyle ölüm döşeğine uzanmıştı. Kıllı çukurdan yukarıya tırmandı, ardından merdiveni çekti, tahtaları yerlerine koydu ve iç geçirerek ellerini ovuşturdu, çalışma bitmişti, çalışma aşkı, acılı .görev.

Mezarcı birdenbire orada belirmişti, çökmüş güzel bir adamdı, kendini kaybetmeyecek kadar içmişti, kutsanmış topraklara numara veriyordu. Geride kalanlara ilişkin deneyimlerinden edindiğinden farklı olarak, onların gösterdiği özen adamı oldukça etkilemişti. Çünkü, çocukluğundan bu yana çok iyi tanıdığı rahmetli için var gücüyle çalışacağından emin olabilirlerdi. Smeraldina küçük Be-lacqua’nın göğsünü dünyaya karşı şişirmiş, karaçamlara tırmanan görüntüsünü canlandırdı kafasında çabucak.

Kendini baba, kardeş, koca, papaz, aile (hangi aile?) ve daha da ötesi kaçınılmaz bir varlık gibi duyumsayan Kıllı, ayakta sallanan mezarcıya, perişan rolü oynadı. Smeraldina sinirli görünüyordu. Korkunç biçimde ülküselleştirilen Belacqua şimdi ağır adımlarla uzaklaşan dul karısını ve onun iriyarı eşlikçisini, belli belirsiz yıldızlı gökleri dinleyen dört sevgili sağır kulağa dönüştürmüştü bu iğrenç konumda.

“Eve gidelim Kıllı,” dedi kadın.

Kıllı adımlarını açtı, sarılarak Smeraldina’ya yardımcı oldu. ,

“Ay’ı göremiyorum,” dedi kadın.

Kutusundan fırlayan . yaylı bir kukla gibi, küçük gezegen lütfederek ışıltılarını sahile inen merdivenlere yolladı. Kadının önünde, tırmanacağı

sessiz, dik bir yokuş vardı.

Çok duygulanan mezarcı lumbagosuna dikkat ederek tahtaların üzerinde oturdu ve iyice boşalttı bira şişesini. Aptallaştıran Guin-ness for Thinness birası. Bölük pörçük tüm gizemlere kapatmıştı kendisini, iflah olmaz biriydi. Geleceğe uzatmıştı kulaklarını, neler duyuyordu? Sessizliğin içinden yüksek perdelere çıkarak yinelenen eski, kırık dökük izleklerdi. Olağanüstü. Varlığının özü likör ve likörün armonilerine batsın, uyuşukluğunun son biçimi kabul edilen mutlulukla olduğu yerde kalsın. Ayağa kalktı ve selvilere karşı su döktü.

O akşam Kıllı yatağında uzandı, çeşitli nedenlerle bir o yana bir bu yana döndü sıklntıyla ve sonunda karabasanlarla dolu bir uykuya daldı. Hava sabahın erken saatlerinde bozmuştu, rüzgarlı ve yağmurluydu, gözlerini yeni bir güne açtığında hiç dinlenmiş sayılmazdı.

Smeraldina öğle vakti, yatakta en gizli düşüncelerini tatmin ediyordu, az pişmiş yumurtası için ağzı sulanırken Mary Ann göründü. Bay Malacoda gelmişti. Tabut düşkünü. Smeraldina acılı bir sesle, eğer adam tabut yapmak zorundaysa neden ille de tabut yapmak zorunda biçiminde bir gözlemde bulundu, elbette Mary Ann bu tür çözümsüz sorunlar üzerinde durup canını sıkacak de ğildi.

Dört gözle kabul edilmeyi bekleyen Bay Malacoda ve dişli yardımcısını kadından ayıran ince bir duvardı, güzel ama ince bir duvar. Kefenler ölüye uymamıştı, tüm gereksiz süs ve dantellerle onu bir palyaçoya çevirmişti.

Kıllı günün sihirli saatlerinde geldi, Homeros alacakaranlığında bilinç al tındaki farelerin devriye gezmeye dışarı çıktıkları vakitti. Ortak mirasçıların ortadan kalkmasıyla, kendine kalacağını hissettiği ufak gelir de büyük tutarlara ulaşmıştı. Kefenin ölüye kesinlikle yakışmadığına katılıyordu, Belacqua’yı tahammülsüz ve umarsız bir hale getiriyor, bakana ölü değilmiş izlenimi veriyordu. Kıllı akşam yemeğine kaldı.

Unutulmaması gereken nokta Smeraldina’nın yaradılıştan vurdumduymaz olması ya da daha doğrusu kolay kolay derin duygular besleyememesiydi. Tüm yaşantısı, anımsayabildiği kadarıyla, çatlaklardan sızıntılar biçiminde özetlenebilirdi. Bir koca (nasıl?) son çözümlemede herhangi bir şeyden

farksız bir niteliğe sahipti, bir üstüpüydü, koruyucu bir ilaçtı, Jalade-Lafont tel rulolarıydı. Belac-qua'nın, *Ne Büyük Şanssızlık'ta* yavşanotunu kendi kendisine armağan etmekle düştüğü türden bir yanılgıya düşmüştü. Arayanların yenilgisi. Tüm olanlar böylesine yalın değildi, oyunda (ya da uğraşta) konumu karmaşıklaştıran duygusal unsurlar vardı, üç aşağı beş yukarı böyleydi.

O gece hava çok g üzeldi, tören sırasındaki kadar güzeldi. Malacoda ve tayfası hava aydınlanınca, erkenden Odisea savaş gemisi gibi altı silindirli, kapkara cenaze arabalarıyla ortaya çıkmışlardı. Mis sabırsızlığını gizlemekten âciz, ayaküzeri Mary Ann 'e asıldı. Smeraldina'nın ölü odasında işi bitmişti, bunun nedeni duygusuzluğu değildi, hatta tam tersiydi ama ölünün solgunluğunu gizleyen giysisine katlanamayacaktı. Kıllı ve gittikçe kendinden emin bir kimliğe bürünen yardımcı da aynı düşünceyi paylaşıyordu. Öyleyse, işi kendi başına yürütsün bakalım. Bunun için oradaydı, bunun için para alıyordu. Bırakın bu ürkütücü kalabalık baş ağrıtmadan tamamlasın son görevini.

Sonunda tabutun başında s ırıtıyordu adam.

"Çiçek yok," dedi Kıllı.

Tanrı göstermesin.

"Arkadaş da yok".

Gereksinimi var mı ki?

Papaz tam zamanında gelmişti. Bütün bir sabahı şeytanları kovmakla geçirmiş, leş gibi tere batmıştı.

Kıllı, kötü malzemelerden yapılmış bir anıt mezar görünümü olan evden birden kurtulmak istemişti, hızla gün ışığına, güzel kokular getiren esintiye, dışarıya yönelmişti, korumaya aldığı tatlı hanımdan Sc^miglione adlı sürücüye ölçülülüğü elden bırakmadan iletilmek üzere, hızını azaltması doğrultusunda kesin ve etkili yönergeler almıştı. "Bayanı, güvencenin en üst sınırlarına ulaştır," dedi Kıllı gösterişli diliyle. Scarmiglione bu isteği kibarlık ^olu donuk bir bakışla karşıladı. Bu tür yolculuklarda kafasının,

bilincinin hız denetim düzeneğini bir yana bırakırdı, böyle alışmıştı. Bu konuda ödün vermezdi. Kıllı, adamın tatlı tatlı gülümsemesi üzerine geriledi.

Herkes dolaşıyordu. Tüm ruhlar huzur içindeydi. Ay, ay!

Mary Ann, bahçıvanı aletlerini koyduğu kulübede diklemesine duran bir kutunun üstüne yığılmış, sinirli bir tavırla bir rafya parçasını düğümlerken buldu. İşini savsaklıyor denilemezdi, yastaydı çünkü.

“Düşlediğim biricik kişi oydu,” dedi Mary Ann, ölmüş beyleri için. Sanki bahçıvanın pek umurundaydı. Ama Belacqua’yı bundan başka nasıl övebilirdi? Bahçıvan güvenceli bir yere çekilmişti, kız yanına gelemez, yalnızca sevimsiz , morumsu suratını pencereden göstererek, düşünce ve izlenimleriyle gürültü edebilirdi. Kız bir yanıt beklemiyordu, konuşmasına ara vermiyor, adamdan da karşılık gelmiyordu. Adam kızın sesini uzaktan duyuyor ama bir anlam çıkaramıyordu. Çünkü tüm olaylardan sonra geçici olarak hüzünlenir, kendi sağlığını çok daha fazla önemsediğinden, ilgisi kendi bedeninde odaklanırdı. Burada yaptığı iş çok mu yüklüydü? Bunu söylemek çok güç. Mary Ann kaptırmış konuşuyordu, kızın sesi öfkeli geliyordu, sanki yemek için kümes hayvanı boğazlıyordu. Adam etrafta sicim aranmaya başladı. Yerinde yoktu. Birisi sicimi çalmıştı. Birisi izin almadan sicimini götürmüş, bunun sonucunda da çiçeklerini toparlayıp bağlamasına olanak kalmamıştı. Ayağa kalktı ve kendisini dışarıya attı, karanlıktan ışığa doğru yöneldi, ağzından salyalar saçarak güneşin altında bir yer beğendi ve yerleşti, taşıdığı tifüs mikrobunu dağıtan dev bir sineğe benziyordu. Yavaş yavaş neşesi yerine geliyordu. Bire on koy^ız ki Tanrı onun cennetindeydi.

Mezar derin olsa da ölünün gömülmesi özenle gerçekleştirildi, bir sorun ç^madı, sözler bir parça bayağı yorumlara açıktı, kesin ve belirgin umut daha çok ayrılış olgusunda sınırlanmıştı, “topraktan toprağa” irdelemesi tüm canlıları aşağılayıcı ve şiddetli bir suçlamanın başarısıydı. Tüm bu sefalete karşın sürdürmeye nasıl katlanabiliyorlardı! Öf!

“Şimdi İrlandalılar’ın dilinde böyle söylemezler,” dedi Kıllı.

“Ne söylemezler?” dedi papaz. Öğrenmeden rahat edemezdi.

“Ey ölüm nerede verdiğin acı?” diye yanıtladı Kıllı. “Böyle büyük düşünceler için bu ulusun sözcükleri yetersiz kalır.”

Bu gönül okşayıcı sözler, kuşkusuz hasır şapkasının içinde parıldayan Smeraldina’ya doğru hızlı hızlı konuşan, İrlanda kilisesinin önemli bir üyesi olan papazı etkiledi.

“Karım sizi görmekten mutluluk duyardı.”

“Ey ur!” dedi Kıllı, “Sivilcen nerede?”

“O da çok kötü günler gördü, sizi anlar, zavallı kaynanam!” dedi papaz.

“Elden ayaktan düşüren zavallı delilik! Farelerin nerede?” dedi Kıllı.

Kilisenin bu ağır topunun hemen öfkelenen bir kişilikte olmaması, Tann’nın bağışıydı.

“İşte böyle,” dedi Kıllı, ‘İşte böyle. insanlar bunu bir defada, kesin bir biçimde söyleyemezler. Sözü uzatır da uzatırlar. Boş lakırdı.”

Belacqua’nın ölüp gömülmesiyle, Kıllı’nın yaşamda yeni sorumluluklar yüklendiği göze çarpıyordu. Kendine güvenerek güzel güzel konuşabiliyordu; daha iyi görünüyordu, öncekinden daha az şişman ve daha az budalaydı; kendini daha iyi hissediyordu, bu da az şey miydi? Bunun açıklamasını şöyle yapabiliriz: Belacqua hayattayken belki de Kıllı bir türlü kendi kişiliğini bulamıyor ya da dilerseniz başka bir kişiliğe bürünemiyordu. Oysa şimdi ölü en azından parçalar halinde hazır bulunduğuna göre, dinsel tören için acele edilirken kendini gösterme tehlikesinden uzakta Capper

Quin ’in günlük elbiseleriyle bütünleşiyordu. Belacqua şimdi henüz bütünüyle ölmemiş ama yalnızca sakatlanmıştı. Smeraldina bunu pek düşünmeden benimsemişti.

Smeraldina’ya gelince tam tersi yönde bir değişime uğramıştı neredeyse, sanki kısmen ölmüştü. Belacqua’nın da kendini kurtarmak için çok acılar çektiği, kendi rahatı için zorla sınırladığı topluma dönük yanı varlığını

kesinlikle yitirmişti Smeraldina'da. Geride kalan Belacqua'nın gizli duygularını kışkırtarak yararlandığı ve bir röntgen filmine indirgediği, gizemli son bir görüntüydü.[10] Ölü, sa-domazoşist babasıyla birlikte toprağın altına girmişti. Daha açık belirtmek gerekirse kadının tinsel eşdeğerlisi Nick Malacoda tara-. fından ölçülüp biçilmiş tabuta konmuş ve üstü örtülmüştü. Benzerlik için bir şey ararsak, Smeraldina'ya göre kurtçuklar iyi örnekti.

Şimdi bize, *Sarı'*daki tepeden tırnağa yağ fışkıran ameliyat hemşiresi gibi (açık söylemek gerekirse) kendine yalnızca bedensel görünümü nedeniyle özellikle zor kullanılarak tecavüz edilsin isteyen, iriyarı dolgun bedenli güzel bir kız ya da kadın gerekiyor.

Böylece şimdi bu iki süreç birden harekete geçecek, (belki de bunu bir tür marjinal metabolizma diye adlandırmak daha uygun); aynı kaynaktan gelen ama birbirinden bağımsız olan bu iki süreç adamın durumunda bir canlılık, kadınınkındeyse bir dağılma yaratacak ve hoşnutlukla gözlemlediğimiz, mezarlıktan kötü bir biçimde ayrılışları sonrasında bu süreçler doruğa ulaşacaklar.

Kıllı arabayı durdurdu.

“Aşağı in,” dedi papaza, “senden hoşlanmıyorum.”

Papaz hiç sesini çıkarmadan, yalvaran gözlerle Smeraldina’ya baktı. Kadının ona söyleyecek bir şeyi yoktu. Bundan sonraki yaşamında bir tartışmada hiçbir zaman böylesine açıkça çözümlenmiş konumda taraf tutmayacaktı, karar verilmişti.

“Ne ödeyeceğimi söyle ve uç arabadan,” dedi Kıllı.

Kıllı’nın isteği üzerine papaz söylenileni yaptı. Kendini kötü hissetti. Ona öbür yanağını uzatması için bile bir şans tanımamışlardı. Ateş için kömürleri düşünmeye zorladı kafasını. Yola koyulduklarında, arabanın önünde boylu boyunca uzanan basamağa sıçradı, noktalama işaretlerine aldırmadan, inlercesine bir sesle

konuşmaya başladı.

“ ...Ne ölijm olacak ne keder ne gözyaşı hepsi artık kalktı yeryüzünden.”

Bu noktada araba tehlikeli bir biçimde sallanmaya başlamıştı, yaşamını ku^^ması için kendini aşağı atması gerekti. Yolda, evinden uzakta durdu, Tanrı’nın bağışlaması için ikisi adına gerçek anlamda dua etmediyse de, bağışlayacağını umuyordu.

“Size de fenalık vermedi mi?” dedi Kıllı, “Noo Gefoozle-um ’larıyla?”

Anlatacak pek az şey kaldı. Döndüklerinde evi alevler içinde buldular, Belacqua’nın üç gelin getirdiği konut kızgın bir fınn gibiydi. Onlar yokken bahçıvanın cinnet getirerek hizmetçi kızın ırzına geçtiği ve evi ateşe verdiği görülebiliyordu. Ne teslim olmuş, ne de kaçmaya yeltenmişti, aletlerinin durduğu kulübeye kapanmış tutuklanmak için beklemeye başlamıştı.

Mary Ann’in ırzına mı geçmiş? diye haykırdı Smeraldina.

“Böyle söylüyor,” dedi üst düzeyde bir güvenlik görevlisi.

“Olayı haber veren de o.”

Kıllı bu değerli memuru tepeden tırnağa süzdü.

“Bu işte sizin bir suçunuz yok,” dedi adam.

“Kız nerede? diye sordu Smeralidina.

“Annesinin evine gitti,” diye yanıtladı üst düzeydeki yetkili.

Kadın sorgulamayı sürdürdü.

“Bahçıvan nerede?”

Adam da bu soruyu bekliyordu.

“Tutuklanmamak’ için direndi, hastaneye kaldırıldı.”

“Kahraman itfaiyeciler nerede?” dedi Kıllı, kendini işin büyüsüne kaptırarak, “Şu sevimli birlikteki çocuklar, Tara Caddesi Kazakları?

Gelmeyecekler mi? Yangını anında söndürürlerdi.”

Kıllı, Smeraldina için Tanrısal bir bulguydu, nasıl da kıl bir adamdı.

“Zorunluluktan ötürü gelemediler,” diye yanıtladı komiser.

“Beni götürün buradan. Ev sigortalı,” dedi Smeraldina, güçlü bir ifadeyle.
'

Komiser bu kuşkulu durumu kafasına bir not düştü.

Zavallı Smeraldina! Şimdi her zamankinden çok daha belirsiz bir noktadaydı yaşamı.

“Neden benimle gelmiyorsun?” dedi Kıllı. “Her şeyin geçmişte kaldığı şu anda sevgilim olmaya ne dersin?”

“Anlayamadım,” dedi Smeraldina.

Kıllı tam olarak ne demek istediğini anlattı. Mor dağların bağ-nnda araba durdu. Kıllı benzin stokunu tüketmişti. Ama hiçbir şeye aldırdığı yoktu, anlatmayı sürdürüyordu. Üst üste aynı bildik şeyleri yineledi, yineledi. Sonunda o da durdu.

“Belki de her şeye karşın,” dedi Smeraldina, “Sevgili Bell’in istediği de buydu.”

“Ne?” tliye bağırdı Kıllı üzüntüyle.

Kadın özlü bir biçimde, Bel’in düşüncelerini aktardı kendisine.

“Sevgili Smerry!” diye haykırdı Kıllı. “Pekı, sonra?”

Sessizleştiler. Dümdüz önüne bakan Kıllı, ön camda, etki» Paul Henry’nin resimlerinkinden farksız dağları seyrediyor, yola koyulma zamanının geldiğini düşünüyordu. Ama bu söz konusu değildi. Smeraldina, çok uzaklarda, deniz kıyısındaki mezarlıkta yatan, kendi tinsel karşılığı olan Belacqua’nın aslında Lucy’den* istediği ama yerine getirilemeyen

aldatılma isteğini nasıl gerçekleştireceğini ve onun imgesini de belleğinden kısa bir sürede tümüyle nasıl silip atacağını düşünüyordu ayrıntılarıyla.

“Bir yazıt düşünmeliyiz,” dedi kadın.

“Bana bir. zamanlar bir tane söylemişti,” dedi Kıllı, “şimdi aklıma geldi, bu hoşuna giderdi ama anımsayamıyorum.”

Mezarcı ayakta düşüncelere dalmıştı. Kemikler gibi ışıldayan ve iç geçiren mezar taşlarının eşliğinde, ay görevde parıldıyor, deniz kadının düşlerinde dalgalanıyor ve geri çekiliyor, tepeler art alanda bir Attika uyanıklığında gözlemde bulunuyordu, mezarcı sahneyi ilk bakışta hangi biçimde tanımlamanın daha doğru olacağına karar vermekte güçlük çekiyordu; romantik mi yoksa klasik miydi? Her iki unsur da bolca bir arada bulunuyordu, bu tartışma götürmezdi. Belki de klasikoromantik demek en doğrusuydu. Kla-sikoromantik bir sahne.

Adam kendini dingin ve düşünceli hissediyordu. Klasikoromantik bir emekçiydi öyleyse. Gülün güle söylediği sözler uçuşuyordu kafasında: hiçbir bahçıvan ölmemişti, virgül, gülle dolu bir bellek

içinde. Kısa bir süre şarkı söyledi, birasından içti, bir gözyaşı damlası süzüldü gözlerinden, rahatlattı kendini.

Yaşam böyle işte.

1

Çıplak.

2

Sevgili.

3

Kırlar.

4

Çılgın.

5

Tanrının selamı üstüne olsun.

6

Seni bu dünyadaki her şeyden, yeryüzünden, cennette ve cehennemdeki her şeyden çok seviyorum.

7

Huzurum kalmadı, yüreğim karanlık onu hiç ama hiç bulamayacağım artık.

8

Seni artık göremiyorum, gözyaşlarına boğulduğum için.

9

O gün gelecek ve ardından sessiz gece.

F9ÖN/Aşksız llişlciler

10

Bir zamanlar be/la menzogna denilen şairimizin ustalığına dikkatinizi çekeriz.

Çok çirkin ve yanlış bir benzetme.